ሓዳስ ኤርትራ

መበል 28 ዓመት ቁ.82 ረቡዕ 5 ታሕሳስ 2018 ገጻት 12 ዋጋ 2.00 ናቕፋ

ገጽ 3
ሌላ ምስ 10 ስሙያት ዳዕሮታት ሰገነይቲ

ገጽ 4
ሕፍንቲ ካብ ኣመጻጽኣ ታሪኽ . . .

ገጽ 6
ኣብ የገ ወዲ ኹርባ ‘ንዕማማት’ . . .

ገጽ 8
ዝኽሪ ዓለማዊ መዓልቲ ኣይድስ ኣብ ከተማ ከረን

ገጽ 9
ስልጠና ዳንነት ኩዕሶ መርበብ ተኻይዱ

ፕረዚደንት ኢሳይያስ፡ ኣመሪካዊ በዓል-ስልጣን ተቐቢሉ ኣዘራሪቡ

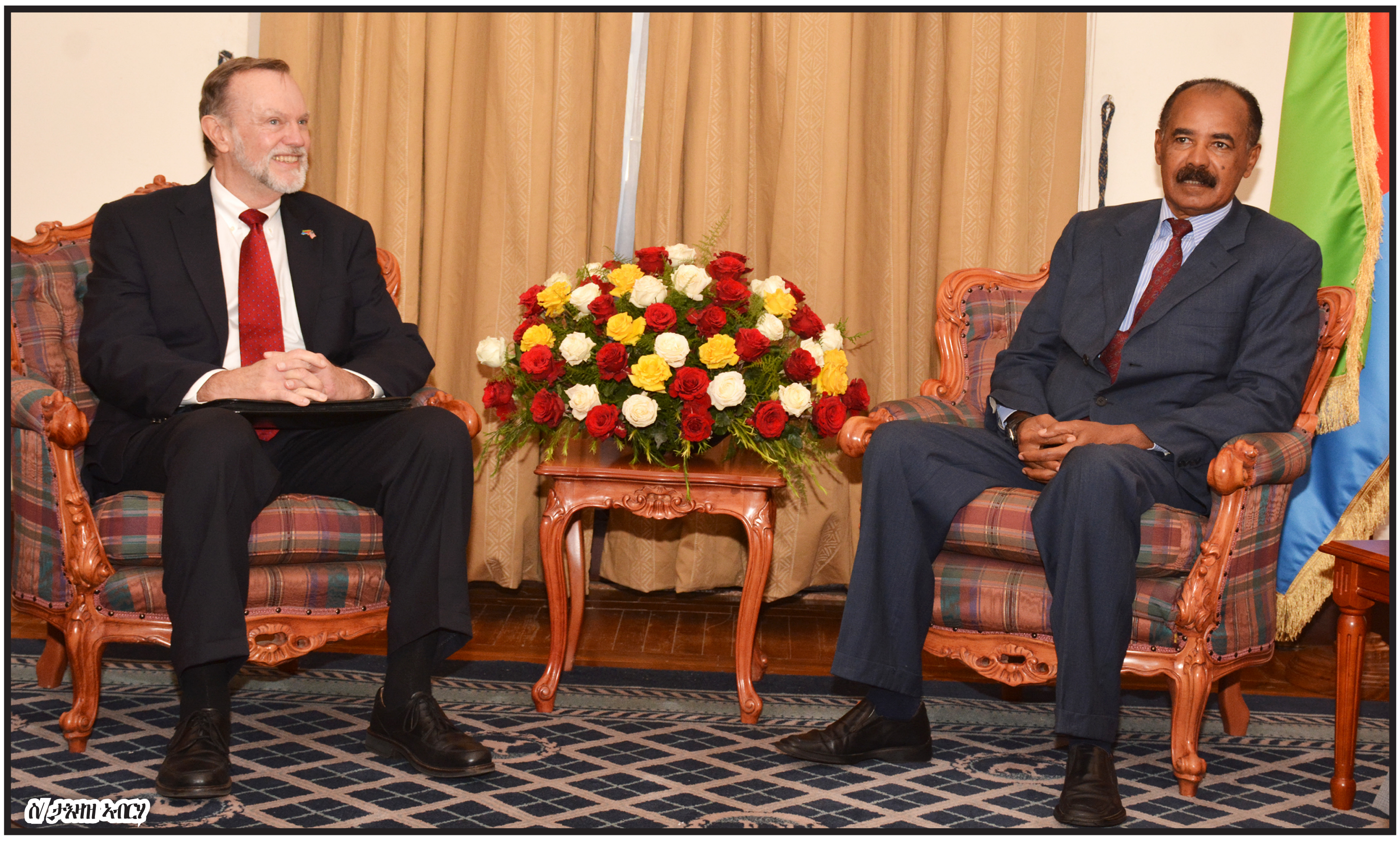

ሰ/ታእዛዘ ኣብርሃ

ፕረዚደንት ኢሳይያስ ኣፈወርቂ ኣብ ሚኒስትሪ ጉዳያት ወጻኢ ኣመሪካ ንተሓጋጋዚ ጉዳያት ኣፍሪቃ ሚስተር ቲቦር ናጊ ተቐቢሉ ኣዘራሪቡ።

ኣብ'ቲ ትማሊ 4 ታሕሳስ ኣብ ሰዓታት ቅድሚ-ቐትሪ ኣብ መቐበሊ ኣጋይሽ ደንደን ዝተኻየደ ርክብ፡ ፕረዚደንት ኢሳይያስን ሚስተር ናጊን፡ ኣብ ምምዕባል ክልተኣዊ ዝምድና፡ ከምኡ'ውን ኣብ ዞባውን ኣህጉራውን ጉዳያት ዘተኰረ ዘተ ኣካዪዶም።

ፕረዚደንት ኢሳይያስ፡ ኤርትራ ምስ ሕቡራት መንግስታት ኣመሪካ ኣብ ዝተፈላለዩ መዳያት ዝምድናኣ ከተማሓይሽን ጽምዶኣ ከተሐይልን ዘለዋ ቅሩብነት ኣረጋጊጹ።

ሚስተር ቲቦር ናጊ ብወገኑ፡ ድልውነት ሃገሩ ንምምሕያሽ ዝምድናኣ ምስ ኤርትራ ኣፍሊጡ።

ፕረዚደንት ኢሳይያስን ሚስተር ቲቦር ናጊን ብተወሳኺ፡ ክልቲኦን ሃገራት ኣብ ምምሕያሽ ክልተኣዊ ዝምድና ጥራይ ከይተሓጽራ፡ ስምምዕ ሰላም ኤርትራን ኢትዮጵያን ንምዕዛዝ ብሓባር ክሰርሓ ተረዳዲኦም።

እቲ ኣመሪካዊ በዓል-ስልጣን፡ ምስ ሚኒስተር ጉዳያት ወጻኢ ኣቶ ዑስማን ሳልሕን ካልኦት ሰበ-ስልጣን መንግስትን ግንባርን እውን ኣብ ተመሳሳሊ ጉዳያት ዘተዩ።

ኤርትራውያን ነበርቲ ቐጠር፡ ፈስቲቫሎም ብልዑል ድምቀት ኣካዪዶም

ማሕበረኮም ኤርትራውያን ነበርቲ ቐጠር፡ ብርክት ዝበሉ ዜጋታትን ዕድመ ዝተጋበዙሎም ዲፕሎማሲያውያንን ካልኦት ኣጋይሽን ኣብ ዝተረኽቡሉ፡ ዓሰራይ ዓመታዊ ፈስቲቫል ብልዑል ድምቀት ኣካዪዱ።

እቲ ብ29 ሕዳር ተኸፊቱ ንሰለስተ መዓልታት ዝቐጸለ ፈስቲቫል፡ ያታዊ ናውቲ ብዝጠቓልል ባህላዊ ቀሽት፡ ኢደ-ጥበባዊ ስራሓት፡ መዘናጋዒ ምርኢት፡ ከምኡ'ውን ንቱራዝማዊ ጽጋታትን ታሪኽ ህዝቢ ኤርትራን ዝገልጽ ስእላዊ ኤግዚቢሽን ማዕርጉ ቀንጺዑ።

ኣምባሳደር ኤርትራ ኣብ'ታ ሃገር ኣቶ ዓሊ ኢብራሂም፡ ፈስቲቫል ኤርትራውያን ነበርቲ ቐጠር፡ ኣብ ርእሲ'ቲ ምስ ሃገሮምን ባህሎምን ዘለዎም ምትእስሳር ኣብ ምድልዳል - ምስ ካልኦት ማሕበረኮማት ዘለዎም ዝምድና ኣብ ምሕያል'ውን ዓቢ ኣበርክቶ ከምዘለዎ ብምጥቃስ፡ “ናይ ሎሚ ዓመት ፈስቲቫል፡ ዘይፍትሓዊ እገዳ ብሓያል መኸተን ጽንዓትን ህዝቢ ኤርትራ ድሕሪ ምልዓሉ ዝስዕብ ዘሎ ብምዃኑ፡ ድርብ ጸምብል'ዩ” ክብል ገሊጹ።

“ፈስቲቫል፡ መርኣያ ኣብ ብዙሕነትና ዘሎ ጽባቐን ሓድነትን'ዩ” ዝበለ ኣቦ-መንበር ማሕበረኮም ኤርትራውያን ነበርቲ ቐጠር ኣቶ ወሊድ ያሲን ብወገኑ፡ ምስ ካልኦት ህዝብታትን ማሕበረኮማትን ዝራኸበ ድንድል ባህላዊ ዲፕሎማሲ እውን ኮይኑ የገልግል ምህላዉ፡ እቲ ካልእ ብልጫኡ ከምዝኾነ ኣረዲኡ።

እቲ ፈስቲቫል፡ ካብ ኤርትራ ዝኸዱ ስነ-ጥበባውያን ብዘቕረብዎ ባህላዊ መደብ ዝተሰነየ ነይሩ። ኣብ'ቲ ናይ መዛዘሚ ስነ-ስርዓት፡ ኣብ ድምቀት'ቲ ሃገራዊ ምትእኽኻብ ኣበርክቶ ንዝገበሩ፡ ናይ ምስጋና ወረቐት ተዓዲሉ።

ሓረስቶት ሓጋዝ ን'መደበር ፈልሲ' ክጥቀሙሉ ይሕተቱ

መደበር ፈልሲ ቤት-ትምህርቲ ሕርሻን ቴክኒክን ሓጋዝ ካብ ዝተፈላለየ ከባቢታት ሃገርና ናይ ዝመጽኡ ተገልገልቲ ጠለብት ንምምላእ ዕቱብ ጻዕሪ ትገብር ከምዘላ ተሓቢሩ።

ሓላፊ'ታ ቤት-ትምህርቲ ሓው ኢሳይያስ ጺጋይ፡ ቀንዲ ዕላማ'ታ መደበር ፈልሲ - ንተመሃሮ ስነ-ኣትክልቲ ከም መምሃሪ ባይታ እናኣገልገለት፡ ኣቶታውነት ሓረስቶትን ኣልማዕቲ ጀራዲንን ንምዕባይ ዝሕግዘ ፈልሲታት ብምድላው ምዕዳል ምዃኑ ብምሕባር፡ ናይ ስራሕ ዕድል ኣብ ምፍጣር እውን ዘይንዓቕ ኣበርክቶ ከምዘለዋ ገሊጹ።

ኣብ'ታ መደበር ፈልሲ፡ ከም ኣራንሺ፡ መንደሪን፡ ፓፓዮ፡ ብሸ፡ ዘይቱን፡ ሎሚን ወይኒ፡ ማንጎ፡ ቀንጠመ፡ ኣውለዕ፡ ተምርን ካልእን ፈልሲታት ከምዝዳለዋ፡ ኣብ ሓደ እዋን ካብ 5 ክሳብ 10 ሽሕ ፈልሲታት ክዳለዉ ከምዝኽእሉን ኣብሪሁ።

ሓው ኢሳይያስ፡ ሓረስቶት ብሓፈሻ፡ ነበርቲ ከተማ ሓጋዝ ድማ ብፍላይ፡ ነቲ ፈልሲ ኣብ ረብሓኦም ብምውዓል - ውሕስነት መግቢ ስድራ ጥሪትን ንምርግጋጽ ክሰርሑ ኣዘኻኺሩ።

ኣብ ጊንዳዕ፡ ጥዕናዊ ጐስጓሳት ይካየድ ኣሎ

ኣብ ጊንዳዕ ኣፍልጦ ህዝቢ ኣብ ተመሓላለፍቲ ሕማማት ንምብራኽ ኣብ ምምሕዳራት ከባቢ፡ ኣብያተ-ትምህርቲን ዞባዊ መወከሲ ሆስፒታልን ጐስጓሳት ይካየድ ኣሎ።

መዳኸል ዳይረክተር መወከሲ ሆስፒታል ጊንዳዕ ዶክተር ኣብርሃም ኣማኑኤል፡ ጽሬት ማይን መግብን ከምኡ'ውን ንጽህና ከባቢ ምውሓሱ ኣብ ምክልኻል ሕማማት መሰረታዊ ረጃሒ ብምዃኑ፡ ተራ ሕብረተሰብ ብሓፈሻ ናይ ኣመሓደርትን ሰብሞያ ጥዕናን ድማ ብፍላይ ክዓዚዝ ኣዘኻኺሩ።

ህዝቢ፡ ብዘይትእዝዝ ሞያውያን ዝወሰድ መድሃኒታት ኣብ ጥዕና ዘምጽኦ ከቢድ ሳዕቤናት ተገንዚቡ - ካብ ከምኡ ዝኣመሰለ ጌጋ ክቖጠብ፡ ዶክተር ኣብርሃም ሞያዊ ምኽሩ ሂቡ።

ደቀምሓረ - ብሞያ ዝሰልጠና መንእሰያት ተመሪቐን

ኣብ ከተማ ደቀምሓረ፡ ብሞያ ምድላው መግቢ ንሰለስተ ኣዋርሕ ዝሰልጠና 15 መንእሰያት ደቂ-ኣንስትዮ፡ ብ22 ሕዳር ተመሪቐን።

ኣብ'ቲ ስነ-ስርዓት፡ ሓላፊ ሃማመተኤ ኣብ ንኡስ ዞባ ደቀምሓረ መንእሰይ ፈልሞን መስፍን፡ ስልጠንቲ ካብ ምምሕዳራት ከባቢ ናይ'ታ ከተማ ዝተዋጽኣ ጽገማት ምኳነን ብምሕባር፡ ብዘቐስማኦ ሞያ ናብ ስራሕ ንምውፋር ዝሕግዘን ንፍሲ-ወከፈን ናይ 20 ሽሕ ናቕፋ ወለድ ዘይብሉ ልቓሕ ከምእተፈቐደለን ሓቢሩ።

ወኪል ተመረቕቲ፡ ናይ ስልጠና ዕድል ንዘኽፈተለን ሃማመተኤ ብምምስጋን፡ ኣብ መጻኢ ንኻልኦት መንእሰያት ተመሳሳሊ ዕድል ክወሃብ ተላብያ።

ምስ'ዚ ኣብ ዝተኣሳሰር ካልእ ዜና፡ ሓላፊ ሃማመተኤ ዞባ ደቡብ መንእሰይ ግርማይ ጉብሩ፡ ንተማሃሮ ተኽዚክ ዶንቦስኮ ኣብ ዘካየዶ ሰሚናር፡ ተመሃሮ ብሓፈሻ፡ ናይ ሞያ ተመሃሮ ድማ ብፍላይ፡ ተፈጢሩሎም ንዘሎ ዕድል ትምህርቲ ብግቡእ ክጥቀሙሉ ኣዘኻኺሩ።

ድቡብ - ወሃብቲ ኣገልግሎት 'ሚዛናዊ ዋጋ ክሓትታ' ይሕተታ

ትካላት ወሃብቲ ኣገልግሎት ዞባ ደቡብ፡ ማዕረ-ማዕረ'ቲ ኣቕርቦት ንምምሕያሽ ዘካይዳኦ ጻዕሪ፡ ዝሓትትኦ ዋጋታት'ውን ሚዛኑ ዝሓለወ ክኸውን፡ ጨንፈር ሚኒስትሪ ቱሪዝም ዞባ ደቡብ ኣዘኻኺሩ።

ኣብ'ቲ ጨንፈር ሓላፊ ፍቓድ ስራሕን ኢንስፐክሽንን ኣቶ የውሃንስ ኣስገዶም፡ ኣቕርቦት ትካላት ወሃብቲ ኣገልግሎት ምምሕያሽ የርኢ ከምዘሎ፡ ኣብ ዋጋታት ግና፡ ገለ ውሑዳት ጉዲፍካ ዝተጉብረ ምምዕርራይ ስለዘየለ - ዳግመ-ግምት ክጉበራሉ ከምዝዋጾእ ኣገንዚቡ።

ውሑዳት ተገልገልቲ ኣኣንጊድካ ብዙሕ መኽሰብ ክትሓፍስ ካብ ምድላይ፡ ብዙሓት ዓማዊል ኣኣንጊድካ መጠነኛ መኽሰብ ምጽባይ ዝሓሸ ኣማራጺ ብምዃኑ፡ ወነንቲ ትካላት በዚ መሰረታዊ ኣምር ንግዲ ክሰጥፉ ተማሕጺኑ።

እዚ ከም'ዚ ኢሉ እንከሎ፡ ወነንቲ ንግዳውያን ትካላት ንኡስ ዞባ ናቕፋ፡ ውዳበኦም ብምሕያል ሱታፌኦም ኣብ መደባት ልምዓት ከዕዝዙ፡ ኣመሓዳሪ'ቲ ንኡስ ዞባ ኣቶ ያቆብ እድሪስ ኣዘኻኺሩ።

ምስ ወነንቲ ንግዳውያን ትካላት ኣብ ዝገበሮ ርክብ ኣቶ ያቆብ፡ ትግባረ መደባት ብዘይ ናይ ሓባር ተሳትፎ፡ ሸቶኦም ክወቅዑ ስለዘይክእሉ፡ ተሳትፎኦም ዝያዳ ከዕዝዙ ጸዊዑ።

ዓንሰባ - ንብቕዓት ትምህርቲ ዝምልከት ዓውደ-ዘተ ተኻዪዱ

ኣብ ከተማ ሓጋዝ - ብቕዓት ኣገልግሎት ትምህርቲ ብምርግጋጽ ኣካዳሚያዊ ተወዳዳርነት ተመሃሮ ናይ'ቲ ዞባ ክብ ንምባል ዝሕግዝ ዓወደ-ዘተ ተኻዪዱ።

ኣብ'ቲ ሓለፍቲ ትምህርቲ ንኡሳን ዞባታትን ሱፐርቫይዘራትን ዝተሳተፍዎ ዓውደ-ዘተ፡ ወኪል ሓላፊ ጨንፈር ሚኒስትሪ ትምህርቲ ዞባ ዓንሰባ መምህር መሓመድ-ዑመር ዓብደላ፡ ብቕዓት ኣገልግሎት ትምህርቲ ንምሕያል፡ መማህራንን ርእሰ-መማህራንን ኣሰራርሓኦምን ኣገባብ ኣመሃህራኦምን ብምምሕያሽ ንዘበለጸ ውጽኢት ክጽዕሩ፡ ብምዝኽኻር፡ ብኽኑት ንኸይህሉ፡ ወለዲ፡ መማህራንን ተመሃሮን ዝምድናታቶም ከሐይሉን ተወሃሂዶም ክሰርሑን ከምዝዋጾእ ኣገንዚቡ።

ኣብ ጨንፈር ሚኒስትሪ ትምህርቲ ዞባ ዓንሰባ ሓላፊት መሰረታዊ ትምህርትን ትምህርቲ ንዓበይትን መምህር ኣብረሀት ጉብረ፡ ተመሃሮ ብቑዕ ፍልጠት ቀሲሞምን ስነ-ምግባር ሕብረተ-ሰቦም ወሪሶምን ክኸዱ፡ ካብ መማህራን ዕቱብ ሓገዝ ከምዝድሊ ኣተሓሳሲባ።

ተሳተፍቲ ዓውደ-ዘተ ጸገማት ብምልላይ፡ ኣብ ምሕያል ኣገልግሎት ትምህርቲ ኣብሪቶም ክሰርሑ ምኳኖም ገሊጾም።

ተሰነይ - ድሕነት ዘርኢ ብቑሊን እንስሳታትን ንምርግጋጽ ይስራሓሉ

ኣብ ንኡስ ዞባ ተሰነይ፡ ካብ 10 ንኡሳን ዞባታት ጋሽ-ባርካ ዝተዋጽኡ ብርክት ዝበሉ ሞያውያን ሕርሻን ሓረስቶትን ዝተሳተፍዎ፡ ኣብ ምርግጋጽ ብቕዓትን ድሕነትን ዘርኢን ብቑሊን እንስሳታትን ወጽኢቶምን ዘተኮረ ኣስተምህሮ ተዋሂቡ።

ኣብ ጨንፈር ሚኒስትሪ ሕርሻ ዞባ ጋሽ-ባርካ ሓላፊ ዞባዊ ኣገልግሎት ምቁጽጻር ኣቶ ሓጎስ ጉብረማርያም፡ ምቁጽጻር ዘይተጉብረሉ ዘርኢ፡ ብቑሊ፡ እንስሳታትን ወጽኢቶምን ኣብ ጥዕና ሕብረተ-ሰብ ዘምጽኦ ሳዕቤናት ቀሊል ከምዘይኮነ ብምምልካት፡ ሓረስቶትን ሞያውያን ሕርሻን ጥዕናኡ ዝተረጋገጸ ምህርቲ ኣብ ምቕራብን ምቁጽጻርን ብዝለዓለ ክሰርሑ ኣዘኻኺሩ።

ፍርያት ሓረስቶት ኣብ ባህርያዊ ጸጋታት ዝተመርኮሰ ምስ ዝኸውን፡ ምቁጽጻር ዘይሕጋዊ እታው ድማ ምስ ዝሕየል፡ እቲ ስክፍታ ከምዝጎድል ዝሓበረ ኣቶ ሓጎስ፡ መድሃኒትን ሕርሻዊ ኮሚካላትን ካብ ረቡሓኦም ጉድኣቶም ስለዝዓቢ፡ ሕብረተ-ሰብ ክጥንቀቐሎም ኣተሓሳሲቡ።

ኣካያዲ ስራሕ ንኡስ ዞባ ተሰነይ ኣቶ ተስፋዝጊ ዑቕባዝጊ፡ ከተማ ተሰነይ ምድራዊት ወደብ ብምዃና፡ ብርክት ዝበለ ብቕዓቱ ዘይተረጋገጸ መግቢ - ብዘይሕጋዊ መንገዲ ክኣቱን ኣብ ዕዳጋ ክዝርጋሕን ከምዝጀንሐ ብምሕባር፡ ምምሕዳር ንኡስ ዞባ፡ ነዚ ኣብ ምቁጽጻር ብዕቱብ ክሰርሕ ምዃኑ ገሊጹ።

ብዘይካ ሰኑይ መዓልታዊ እትሕተም ጋዜጣ

ዋና ኣሰናዳኢ

ኣስፍሃ ተኽለማርያም
ቍ.ስ 116266 / 201820(2220)

ቦርድ ምስንዳእ

ብርሃነ ምሕረትኣብ
ዮሴፍ ሃይለማርያም
ምሉእብርሃን ሃብተገብርኤል
ኤርምያስ ገብረልዑል
ሺሃብ ኣርኣያ
ቍ.ስ 201820 (2214)
ፋክስ። 127749 - ቍ.ሳ.ጶ. 247

ምዝርጋሕ ጋዜጣ

ቍ.ስ. 200454-07121322

ምልክታ

ቍ.ስ. 125013 - ቍ.ሳ.ጶ. 1284

ለይ-ኣውት

ኤደን ሃብተኣብ
ሳምራዊት መለስ
ሰማያዊት ሓይለኣብ
ሳራ ኣለም

ኣገደስቲ ቴሌፎናት

ሆስፒታል ሓሊበት
18 54 00
ሆስፒታል ኦሮታ
20 19 17
ፖሊስ ኤርትራ
12 77 99
ኮርፖሬሽን ኤለትሪክ
ሰቲ
12 22 22
ፋርማችያ ቁ. 1
127565
መጥፋእቲ ሓዊ
202099
ማሕበር ቀይሕ መስቀል
154633

ሰሚ መደባት ERI-TV

ሰዓት	መደብ
12:00	ደኩመንታሪ
12:30	ዜና ትግርኛ
12:50	ፍሉይ መደብ
13:30	ዜና ዓረብ
13:40	ቴራብ /ገሉብ ደሓን
14:20	ፓኖራማ
15:00	ሙ/ድራማ
16:00	ዕላል ጥበባት
16:35	ደኩመንታሪ
17:20	ህርመት
18:30	ማእገር
20:00	ዜና ትግረ
20:10	ሽንግርዋ
21:00	ዜና ትግርኛ
21:25	ጨፌራ ጥዕና
22:00	ዜና ዓረብ
22:10	መላምሕ
22:30	ዜና እንግሊዝ

ሌላ ምስ 10 ስሙያት ዳዕሮታት ሰገነይቲ

ዕርዲ ኢሳይያስ

ኣብ ሃገርና ዝርከቡ ኣእዋም፡ ኣብ ርእሲ’ቲ ዘፈጥሩዎ ኣከባብያዊ ግርማን ክሊማዊ ምቹእነትን ከምኡ’ውን ንሰብን እንስሳን ዝህብዎ ናይ መግብን መጽለሊን ኣገልግሎት፡ ዋዕላታትን መጋባእያታትን ኣብ ምእንጋድ እውን ተራኦም ዕዙዝ ብምዃኑ፡ባህርያውን ባህላውን ኣገዳስነቶም ኣዝዩ ልዑል እዩ። ኣብ ደብላዊ ምብራቕን ምብራቓዊ መታሕትን ‘ከሰራ’፡ ኣብ ምዕራባዊ መታሕት ድማ ‘ዓርኮብኮባይ’ ብዘለዎም ባህላዊ ኣገዳስነት፡ ብኣቡት ክጥቀሱ ዝኽእሉ ኣግራብ እየም።

ኣብ መታሕት ይኹን ኣብ ከበሳ ፍሲ-ወከፍ ዓዲ ማሕበራዊ ጉዳያት ኣልዒላ እትዛተየላን ከም ኣርማ ስምምዕራዊ ክብርታት እትወቅሶን ብውሑዱ ሓንቲ ዓባይ ገረብ ኣላታ። ኣብ ከበሳ ድማ መብዛሕትኡ እዋን ንኸምዚ ዝኣመሰለ ቆም-ነገር እተገልግል ገረብ ዳዕሮ እያ። ሽሕ’ኳ ኣብ ከበሳታት ብርክት ዝበሉ ዓበይቲ ኣግራብ ዝርከቡ እንተኾኑ፡ ብጥበቑ ዝሸፍኖ ሰፍሓት መሬት፡ ዝሀቦ ጽላልን ንውሓት ዕድመን ምስ ዳዕሮ ዝዳረግ ገረብ ዳርጋ የለን እንተተባህለ ምግናን ኣይኮነን።

ብዙሓ ዳዕሮ ዓደ’ቦ ብዙሕ ተባሂሉን ተደሪፉን እዩ። ሰፍ ከንሱ ምስ ሓያላት ምድፋር ንዝፈቱ ሰብ “ረይጣጥስ’ያ ዳዕሮ ይንቐንቕ” ተባሂሉ ክምስለሉ ዘይሰማዕና ኣይተንኛን። ገረብ ዳዕሮ፡ ባህሪ ብዘዓደሎ ግዝፊን ዕሙር ኣቑጽልቱን ተሓጊዙ ብዙሀ ሰፊሕ ጽላል፡ ንወለዶታት ከም መዛተዪን መእከቢን ቦታ ኮይኑ ኣገልጊሉ እዩ። ባይቶ ዓዲ ተኣኪቡም ማሕበራዊ ጉዳያት ዝዘትዩሉ፡ ሽግራት ዝፈትሓሉ፡ ፍልልያት ዘጽብቡሉን ክርክራት ዝዳንጹሉን መጋባእያ ኮይኑ ከገልግል ጸኒሑን ኣሎ። ማሕበረሰባት ዝመርሑን ዝዳንጹን ሸማግለታትን ዳኛታትን ዝምረጹሉ ቦታ እውን ኣብ ትሕቲ ጽላል ናይዞም ዳዕሮታት እዩ። ኣብ ትሕቲ ጽላል ዳዕሮ ቆጺሊ ንዝወደቐ ዳኛ “ቅኑዕ የፍርድካ” ተባሂሉ ይሽየም።

ጥቕምታት ዳዕሮ በዚ ዝድረት ኣይኮነን። ዝሑል ማይ ካብ ሰራውሩ፡ ፍረ ካብ ጨናፍሩ፡ ዝተጻረየ ኣክሰጅን ካብ መሳኸቲ ኣቑጽልቱ ኩሉ ተደማሚሩ ልዕሊ ዳዕሮ ኣብርክቶ ክንብር ዝኽእል ገረብ ኣሎ ምባል የጸግም። እንስሳታት ኣብ ኣገናዱን ጨናፍሩን መዕቀብኦም ክዝንጉ ዘኽእሎም ምኽንያት እውን እቲ ካልእ ጥቕሚ ናይዚ ግሩም ገረብ እዩ። ዋሪን ጻጻን ቀንዲ መሓዙት ፍረ ዳዕሮ እየም። ካብቲ ዝበርም፡ ሰራውር ዳዕሮ ንጋድም ደአ`ምበር ንወሽጢ መሬት ልዕሊ ሓደ ሜትሮ ንወሽጢ መሬት ዘይኣቱ ምኽንያት እዩ። ንጋድም ክሳብ 21 ሜትሮታት ክዝርጋሕ ዝኽእል ብምዃኑ ግዱ ካብ ጽርግያ ልዕሊ 25 ሜትሮ ርሒቑ ክትከል ተመሪጹ እዩ።

ካብ ሰገነይቲ ንሸነኽ ምብራቕ 2 ኪ.ሜ. ርሒቑም ኣብ ከባቢታት ደግራን ዓዲ ኣንገፍምን ካብ 200 ክሳብ 450 ዓመታት ዕድመ ዘቑጸሩ ኣሰታት 400 ዝበጽሑ ዳዕሮታት ኣለዉ። እዞም ዓበይቲ ማእከሎትን ንኣሽቱን ግሩማት ዳዕሮታት ኣብ ኣስታት 6 ትርብዒት ኪ.ሜ. ተዘርጊሖም ይርከቡ። እዞም ኣማኢት ዓመታት ዘቑጸሩ ግዙፋት ኣግራብ፡ ንዊሕ ዓመታት ኣካል ስሩዕ መኣብሮ ናይቲ ከባቢ ህዝቢ ኮይኖም ከገልግሉ ዝጸንሑ እየም። ሕብረተሰብ ኤርትራ ካብ ዝመሓደረሎምን ዝምራሓሎምን ሓደ ዝኾነን ሃብታም ትሕዝቶ ከም ዘለዎ ዝንገረሉን ብ‘ኣደግና ተገልባ’ ዝፍለጥ ስርዓት እንዳባ ቅድሚ 500 ዓመታት ምምስራእ መግዛእቲ ጣልያን ኣብ ትሕቲ ጽላል እዞም ዳዕሮታት ከም ዝተኻየደ ይዝንቶ እዩ።

ዳዕሮታት ሰገነይቲ ኣብ ርእሲ’ቲ ዘለዎም ተፈጥሮኣዊ ኣገዳስነት ነዊሕ ዓመታት ዘቑጸሩ ቅርሲን ሃብቲን ሃገር ብምዃኖም፡ ዕዙዝ ታሪኻዊ ኣገዳስነት ከም ዘለዎም ምግንዛብ ኣገዳሲ እዩ። ከም መርኣያ ናይዚ ድማ ገለ ካብዘን ዳዕሮታት (ዳዕሮ ሓመሸተን ዳዕሮ ኣፍሪቃን) ኣብ ሃገራዊ ባጤራ ናቕፋ ክውከላን ኣህጉራዊ ዋዕላ ኣብ ትሕቲ ጽላለን ክኣንግዳን በቒዐን እየን።

ዳዕሮ ኣዝዩ ተፈራሒ ገረብ ምዃኑ እዩም ነበርቲ ናይቲ ከባቢ ዝገልጹ። ካብዞም ዳዕሮታት ክቖርጽ ዝሓለን ሰብ፡ ምስ መርገም ዝተኣሳሰር ሕማቕ ዕድል ከም ዘጓንፎ ብኣፈ-ታሪኽ ስለዝሰለለ፡ ተቐማጦ ናይቲ ከባቢ፡ ካብ ቅድሚ ነዊሕ ዓመታት ኣትሒዞም፡ ኣብ ልዕሊ እዞም እኩባት ዳዕሮታት ልዑል ክብሪ ከም ዘለዎም ይግለጽ። “ዳዕሮ ምቑራጽ ርኹሰን ጉዳእን እዩ። ብጉንዲ ዳዕሮ ገዛ ዝሃጸ ሰብ፡ ገዛኡ በረኸት ይሃድሞ፡ ደቂ’ውን ኣይሰስኑን እየም” ዝብል መረዳእታ ኣብ ኣእምሮኦም ክሰርጽ ብምኽኣሉ፡ ክሳብ እዚ እዋን እዚ፡ ንገዛ መስርሒ ይኹን ንኻልእ መዓላ ዝውዕል፡ ካብዞም ዳዕሮታት ክቖርጽ ዝደፍር ሰብ ዳርጋ የለን። ኣብ ግዜ መግዛእቲ ጣልያን እዘን ዳዕሮታት ንመስርሒ ጣውላ ንኸገልግላ፡ ክቑረጻ መደብ ምስ ወጸ ዓበይቲ ዓዲ ኣብ ትሕቲ ጽላለን ኮይኖም ከድሕኑወን ዘተዩ። “እዘን ዳዕሮታት እዚኣን ዓንገልቲ ደቅናን ጥራትናን እየን” ብምባል ንኢጣሊያውያን ገዛእቲ ብትብዓት ስለ ዝተጻብኡዎም ድማ ሓደ እኳ ደፊሩ ክቖርጽ ዝተበገሰ ኢጣልያዊ ኣይነበረን።

ኣቦዲሞም ዝተገልጹ መረዳእታታትን ብነበርቲ ናይቲ ከባቢ ዝተወሰዱ ናይ ምክልኻል ስጉምትታትን፡ ብዘይ ጥርጥር ንዳዕሮታት ሰገነይቲ ከምዚ ሕጂ ዘለወኦ ኮይነን ንኽዕቀባ ሓጊዙወን እዩ። ገለ ካብተን ኣብ ከባቢ ሰገነይቲ ዝርከባ ዳዕሮታት ብዘለወን ፍሉይ ባህርያውን ታሪኻውን ድሕረብይታ ብዙተፈላለዩ ኣስማት ዝጽውዓ እየን። ንገለ ካብዘን ብፍሉይ ኣስማት ዝጽውዓ 10 ስሙያት ዳዕሮታት ከላልየኩም ኢና።

1. ዳዕሮ ሓጻሮ (ዳዕሮ ሓመሸተ)፡

እዛ ኣብ ሓመሸተ ናቕፋ ባጤራ ሃገርና ተወኪላ እትርከብ ግርምቲ ዳዕሮ፡ ካብ ቅድም ኣትሒዙም ህዝቢ እቲ ከባቢ፡ ዓበይቲ ጉዳያቶም ንምዝታይ ዝእከቡላ ዝነበሩ ምዕሮግቲ ዳዕሮ እያ። ብሕጽራ ድማ እያ ‘ዳዕሮ ሓጻሮ’ ዝተባህለት። እዛ ታሪኻውን ባህርያውን ኣገዳስነት ዘለዋ ንፍንፍ ኳዕናን ዳዕሮ ዘቢታውያንን ኣህጉራውያንን በጽሒቲ ብዝበዝሒ ዝመላለሱዋ ዳዕሮ እያ።

2. ዳዕሮ ኣፍሪቃ፡

እዛ ዳዕሮ እዚኣ ኣብ 2000 ዓ.ም. ካብ ሃገራት ቀርኒ ኣፍሪቃ ዝተዋጽኡ ደረስቲ፡ ጸሓፍትን ምሁራትን ‘ኣንጻር ኩሉ መሰናኽላት’ ኣብ ትሕቲ ዝብል ቴማ ብዝዕባ ብደሆታት ኣፍሪቃዊ ስነጽሑፍ ዝዘተየ ኣህጉራዊ ዋዕላ ከተኣንግድ ስለ ዝበቕዐት እያ ‘ዳዕሮ ኣፍሪቃ’ ተባሂላ ክትሰመ ዝኸኣለት። ኣብ ግዜ መግዛእቲ ጣልያን ኣሃዱታት ጸገና መካይን ኣብ ትሕቲ ጽላላ ኮይናም ዝተበላሸዋ መካይኖም ዝጽግኑላ ዳዕሮ ብምንባራ እውን ኣቐዲማ ‘ዳዕሮ መካይን’ ብዝብል ስም ትፍለጥ ምንባራ ይትረኽ።

3. ዳዕሮ ጣዕዋ ምለስ፡

እዚኣ፡ ኣብ ጥቓ ዳዕሮ ሓጻሮ ተኀዚጉዛ እትርከብ ዳዕሮ ኮይና ሓደ እዋን ኣብቲ ከባቢ ድርቂ ኣጋጢሙ ብምንባሩ ጣዕዋኡ ንኽሸይጥ ናብ ዕዳጋ ሰገነይቲ ዝኸይድ ዝነበረ ሰብኣይ ደኺሙ ብምንባሩ ኣብ ትሕቲ እዛ ዳዕሮ ኣዕረፈ። ንላዕሊ ቁሊሕ እንተበለ ፍረታት ናይዛ ዳዕሮ በሲሉ ይርእዮ እሞ፡ ካብቲ ፍረታታ ኣውሪዱ ክምገብ ጀመረ። ነቲ ጣዕዋኡ ሸይጡ እኽሊ ምስ ሸሙተ መትሓዚ እኽሊ ክኾኖ ሒዝዎ ዝነበረ ለቖታኡ ብፍረታት ናይዛ ዳዕሮ ብምምላእ ድማ ጣዕዋኡ ኮብኪቡ ንዓዱ ተመልሰ። ጣዕዋኡ ካብ መሸጣ ስለ ዘድሓነን ንኸምኡ ዝኣመሰሉ ደቂ-ዓዱ ስለ ዘማኸረን ድማ እያ ካብቲ እዋን እቲ ኣትሒዙ ‘ዳዕሮ ጣዕዋ ምለስ’ ተባሂላ ክትሰመ ዝኸኣለት። እዛ ዳዕሮ እዚኣ ልዕሊ 250 ዓመታት ከም ዝገበረት ይዝንቶ።

4. ዳዕሮ ጽላል ሸም፡

እዛ ዳዕሮ እዚኣ፡ ንኽትርእያ ባህ እተብል፡ ሩፍ ኢልካ ንኽተዕርፈላን ንኽተዋግዓላን ድማ ኣዝያ ምችእቲ ዳዕሮ እያ። ቀደም ዘመን ነበርቲ ዓድታት ጸንዓደግለ ዘማሕድሮምን ዝዳንጹምን ሸሞኛ መረጽም ቆጺሊ ንኸውድቑሉ ተኣኪቦም እዚን ምሂን ዝብሉላ ዝነበሩ ዳዕሮ ብምንባራ ድማ እያ ‘ጽላል ዳዕሮ ሸም’ ተባሂላ ክትጽዋዕ ዝኸኣለት።

5. ዳዕሮ ጸዓዱ፡

እዚ ስም እዚ፡ ጨናፍር ኣቑጽልተን ተሓናጊጠን ንዝርከባ ክልተ ዳዕሮታት ብሓባር ዝተዋህበ ስም እዩ። ‘ዳዕሮ ጸዓዱ’ ዝተባህላሉ ምኽንያት ድማ ኣብቲ ከባቢ ይንቀሳቐሱ ንዝነበሩ ሰራዊት ጣልያን ኣብ ትሕቲ እዘን ዳዕሮታት መንጸፎም ኣንጺፎም፡ ኣንሶላኦም ተጎልቢቦም ይድቅሱለንን የዕርፉለንን ስለዝነበሩ እዩም ይብሃል።

6. ዳዕሮ ሰላሰ፡

ቀደም እዋን ኣብ ጥቓ እዛ ዳዕሮ ንነዊሕ ዓመታት ዝቐመጣ ዝነበራ ኣደይ ሰላስ ዝተባህላ ዓባይ ሰበይቲ ነበራ። ፍረታት ናይዛ ዳዕሮ ምስ በሰለ ካብኣ እናተመገባን ብዝቐጸ ጨናፍር ናይዛ ዳዕሮ ሓዊ ኣጉደን በኣን እናሰተያን ይነብራ ብምንባረን ድማ እያ እዛ ዳዕሮ ብስም ናይዘን ዓባይ ሰበይቲ ‘ዳዕሮ ሰላሰ’ ተባሂላ ክትጽዋዕ ዝጀመረት። ኣደይ ሰላስ ካብ ዝሞታ ልዕሊ ሓደ ዘመን ከም ዘቑጸራ ዝዝረብ’ኳ እንተኾነ፡ እታ ዳዕሮ ክሳብ እዚ እዋን እዚ ብስመን ትጽዋዕ ኣላ።

7. ዳዕሮ ሽኮር፡

እዚኣ ድማ፡ ካብ ኩለን ኣብ ከባቢኣ ዝርከባ ዳዕሮታት ፍረኣ ዝመቀረን ዝዘዘፈን ንኽትምገቦ ዘህርፍን ብምዃኑ እዩ ‘ዳዕሮ ሽኮር’ ዝብል ታሪኻዊ ስም ክወሃባ ዝኸኣለ።

8. ዳዕሮ ኣደጊን ዳዕሮ ጸፍያን፡

እዘን ዳዕሮታት እዚኣን ዘይቑም ኣቐዲመን ዝተጠቕሳ ዳዕሮታት፡ ፍረታተን ምቁር ብዘይምዃኑ ኣእዱግ ናይቲ ከባቢ ንኽበልዕዎ ይሕደግ ብምንባሩን መብዛሕትኦም ኣእዱግ ናይቲ ከባቢ ክምገቡዎ ይርእዩ ብምንባሮምን እዩ እዚ ስም እዚ ተዋሂቡወን ተባሂሉ ይዕለል።

9. ዳዕሮ ወዓጋት፡

ዳዕሮ ወዓጋት ዝብል ስም ብዝተዋግዲ ኣብ ተቓራሪቦ ርሕቀት ንዝርከባ ኣርባዕተ ዳዕሮታት ብሓባር ዝተዋህበ ስም እዩ። ቀደም እዋን፡ ኣብ ከባቢ እዘን ዳዕሮታት ብዙሓ ዘለዎም ወዓጋት ይርእዩ ምንባሮም ብኣፈ-ታሪኽ ይግለጽ። ሓረስቶት ናይቲ ከባቢ ዝም ወዓጋት ካብ ግራውቶም ክሳጕጕዎም ከለዉ፡ እቶም ወዓጋት ናብዘን ዳዕሮታት ይሓኸሩ’ሞ፡ ካብ ሓንቲ ዳዕሮ ናብታ ሓንቲ እናተናጠሩ እቶም ሓረስቶት ረብሪቦም ክሳብ ዝገድፉዎም የሸግሩዎም ስለ ዝነበሩ ድማ እየን እዘን ዳዕሮታት ብሓባር፡ ዳዕሮ ወዓጋት ተባሂለን ክስመያ ዝኸኣላ ተባሂሉ ይዝንቶ።

10. ዳዕሮ ከንቲባ፡

እዛ ግርምትን ጽብቕትን ዳዕሮ፡ ሓንቲ ካብተን ኣብ ትሕቲ ጽላለን ሩፍ ኢልካ ንኽተዕርፈለን ዘብህጋ ዳዕሮታት ሰገነይቲ እያ። ቀደም እዋን ኣብ ግዜ መግዛእቲ ጣልያን፡ ናይቲ ከባቢ ሹማምንቲ ካብን ናብን ዓድታት ክኸዱ እንከለዉ ብብዝሒ ኣብዛ ዳዕሮ የዕርፉ ብምንባሮም፡ ዳዕሮ ከንቲባ ተባሂላ ክትጽዋዕ ከም ዝጀመረት ይዝንቶ።

ሓያለ በጺሖም ከም ዝምስክሩዎ፡ ኣብ ትሕቲ እዘን ግዙፋትን ግሩማትን ዳዕሮታት ኣጽሊልካ ብፍላይ ቡን ተሰቲኻ ብፍላይ ቡን ተሰቲኻ ከተዋግዕ እንከለኻ፡ መንፈስካ ዘደስትን ኣእምሮኻ ዘቓቕሕን ተመኩሮ ምዃኑ ብኣካል ኮፍ ዝበለ ጥራይ እዩ ዝፈልጦ። ታሪኻውን ባህርያውን ኣገዳስነት ናይዞም ዳዕሮታት፡ ምስ ርእሱ ከተማና ብዘለዎም ቅርበት ተደሚሩ ድማ ኣብ ምድንፋዕ ዘቤታውን ኣህጉራውን ቱሪዝም ዘለዎ ግደ እምብዛ ልዑል እዩ።

ብመረዳእታ ሕብረተሰብና፡ ዳዕሮ ማለት፡ ፍትሒ ዝሃብሉ፡ ዓመጻኛ ዝሃጽዩ፡ ጽገም ዝርድኡሉ፡ ድኹም ዘዕርፈሉ፡ ጥሙይ ዝዕንገሉ እዩ። እዘን ግርማን መልክዕን ሃገር ዝኾና ዳዕሮታት፡ ከይዓንዋን ከይበርሳን ከም ዘለዋኦ ናብ ወለዶታት ንምስግጋርን ክሕብሓብ ከም ዝግብኦን እምበኣር፡ ሓደ ካብ መድረኻዊ ሓላፍነታት ናይዚ ወለዶ እዩ’ሞ፡ ኩሉ ዝምልከቶ ኣካል ብፍላይ ድማ ህዝቢ ናይቲ ከባቢ ከም ቀደሙ ኣሰር ቀዳሞት ኣቦታቱ ተኸቲሉ ዝበን ኣካል ባህርያውን ባህላውን ወርሻታትናን ቱሪዝማዊ ጸጋታትናን ዝኾና ዳዕሮታት፡ ምንክብኻቡ ክቕጽል ሚኒስትሪ ቱሪዝም በዚ ኣጋጣሚ የዘኻኽር።

ብምትሕብባር ሚኒስትሪ ቱሪዝም ዝዳሎ ዓምዲ

ዕላል ምስ ታሪኽ

ጥዑምዝጊ ተስፋይ

ሕፍንቲ ካብ ኣመጻጽኣ ታሪኽ ትምህርቲ ኣብ ኤርትራ

17 ክፋል

ኣብ ዘመነ ፌደረሽን ዝነበረ ደረጃታት ትምህርቲ ኤርትራ፡ ከም'ቲ ብኽፍሊ ትምህርቲ ወተሃደራዊ ስርዓት እንግሊዝ ዝተኣታተወ እዩ ነይሩ። መባእታ፡ ካብ ቀዳማይ ክፍሊ ዝጅምር ኮይኑ፡ ኣብ ራብዓይ ክፍሊ ይውድእ። ዝስዕብ ደረጃ'ውን ካብ ሓምሻይ ክፍሊ ክሳብ ሻምናይ ክፍሊ ዘቖጽል ነበረ። ሳልሳይ ደረጃ ድማ፡ ካብ ታሽዓይ ክፍሊ ክሳብ ዓሰርተ ክልተ ክፍሊ ነይሩ። ኣብ መጀመርታ ሓምሳታት ኣብያተ-ትምህርቲ ካልኣይ ደረጃ ኣይነበራን። እተን ድሒረን ዝተኸፍታ ኣብያተ-ትምህርቲ፡ ካብ 1956 ንደሓር እዩ። ወለድን ተመሃሮን ጥቕሚ ትምህርቲ ስለ ዝተረድኦም፡ ንድልየትን ፍቕርን ፍልጠት ብትምህርቲ ንኽፈጽሙ፡ ተመሃሮ ብዘብዮሎኦም፡ ብስድራቤቶም፡ ብገለ ግዱሳት ዜጋታት፡ ብደፋኢትን ሓገዝ፡ ናብ ኢትዮጵያ፡ ሱዳን፡ ግብጽን ማእከላይ ምብራቕን ንትምህርቲ ዝስደዱ ነይሮም። ኣብ ዘመነ ፌደረሽን'ውን ክሳብ 1956-67 ቀጺሉ።

ዳሕራይ ዝሰዓበ ሕቶ፡ ሕቶ ምምሃር ጥራይ ዘይኮነ፡ ብዙሓት ኢትዮጵያ፡ ሱዳን፡ ግብጽን ካልኦትን ንዝሓሸ ትምህርቲ ከም ምርጫ ይወስዱ ነይሮም። እቲ ዕድላት ግን ኩሉ ዘይኮነ፡ ዓቕሚ ዝነበሮ ክፋል ሕብረተሰብ ዝረኸቦ ዝነበረ ነይሩ። ብዘውሳኺ'ውን ድሕሪ ምዝዛም ካልኣይ ደረጃ ትምህርቲ፡ ኣብ ዩኒቨርስቲታት ኢትዮጵያ፡ ሱዳንን ግብጽን ካልኦትን መኸሸን ሰደትን ኣይተረፈን።

ብመሰረት ሕጊ ፌደራል መንግስትን መንግስቲ ኤርትራን፡ ክፍሊ ትምህርቲ ኤርትራ ኣብ ትሕቲ ሰክረታርያት ማሕበራዊ ጉዳያት'ዩ ነይሩ። እቶም ኣገደስቲ መትንታት ናይ ሓደ መንግስቲን ሃገርን ዝኾኑ ብሰክረታርያት ደየም ዝቖሙ ብደረጃ ሚኒስትሪታት ብዘየገድስ፡ ሚኒስትሪታት ምኽልኻል፡ ዝምድናታትን ጉዳያትን ወጻኢ፡ ወሽጣውን ግዳማውን ንግድን መራኸብታትን ምስ ገዘዘቦ ጉምሩክን ዝተኣሳሰሩ ብምሉኦም ኣብ ትሕቲ ስልጣን መንግስቲ ኢትዮጵያ ነይሮም። በዚ ድማ ኩሉ ምንቅስቓሳት ክፍሊ ትምህርቲ ኤርትራ ኣብ ኢድ መንግስቲ ኢትዮጵያ ከም ዝነበረ የጸርር። ክፍሊ ትምህርቲ ኤርትራ ምስ ዝኾና ሃገራትን ማሕበራትን ብዝዕባ ዝምድናን ምዕባለን ትምህርቲ ዝምልከት ማሰመራት ኣይነበሮን። እቲ ከውሃብን ክርከብን ዝኽእል ብመንገዲ ፌደራል መንግስቲ'ዩ። ኣብ ወሽጢ ሃገር ንዝዋዕኡ ንጥፈታትን ምንቅስቓሳትን ከይተረፈ፡ ካብቲ መንግስቲ እንተተረኺቡዎ ጥራይ'ዩ። እቲ ክፍሊ ብሕጽረት ባጀትን መንቀሳቐሲን እናተሳቐየ ስርሑን ንጥፈታቱን ከም ሽንቲ ገመል ንድሕሪት ይብል ነበረ።

(ደራሲ ኣለም ሰገድ ተስፋይ) ኣብ 1955 እተን ዝነበራ 89 ኣብያተ-ትምህርቲ ኤርትራ፡ ብሕጽረት ኑዋይ፡ ንብቕዓተንን ምድላወተንን ዝምርምሩ ክኢላታት ትምህርቲ ካብ ምሰዳድ ከም ዝተቐጠቡ፡ ዳይረክተር ክፍሊ ትምህርቲ ዝነበሩ መም. ደሳላቕ ተወልደመድህን ካብ ዝጸሓፍዎ ደብዳበ ብምጥቃስ፡ ኑቲ ጸገም ይገልጽ። ብጸምዎት ዝተሓጽረ ክፍሊ ትምህርቲ ኤርትራ ኽኸውን ዝኽእል ኣገዙ ውሑድን ሰማውን ጥራይ ነይሩ።

ክሳብ 1955 ካልኣይ ደረጃታት ኣብያተ-ትምህርቲ መንግስቲ ኤርትራ ኣይነበራን። እተን ኣብያተ-ትምህርቲ ካብ 1956 ንደሓር ካብ ታሽዓይ ክፍሊ ክሳብ ዓሰርተ ክልተ ክፍሊ ነይረወን። እንተኾነ ግን ብመጽርዚ፡ መም. መሓሪ ወልደማርያም ኣብ ዝጸሓፎ መጽሓፍ፡ እቶም ኣብ 1953 ታሽዓይ ክፍሊ ዝጸሓፉ ተመሃሮ፡ ሓደ ክፍሊ ንድሕሪት ንኽፈጽሙ ከም ዝተወሰነሎምን እቲ ውሳኔ ናይ ክፍሊ ትምህርቲ ከም ዘይተቐበልዎን ፕርሰናል ክፍሊ ትምህርቲ ኤርትራ ካብ ዝነበሩ፡ ኣቶ ያሲን ኣደም ብምውካስ ከም ዘሰፈሮ ይገልጽ። ብዘውሳኺ'ውን፡ መም. መሓሪ፡ ኣብ ቤት ትምህርቲ ልዑል መኮንን ኣስመራ፡ ክሳብ 11 ክፍሊ ዝጸሓፉ ተመሃሮ ምንባሮም ይሕብር። እዚ ቅድሚ 1955-56 ካልኣይ ደረጃ ቤት ትምህርቲ ቀዳስ ቅድሚ ብመንግስቲ ኢትዮጵያ ምስርሑ እዩ።

ብኣንጻር ሓበሬታ መም መሓሪ፡ ዶክተር ኣዳ፡ ንመጀመርታ እዋን ኣብ ዘመነ ፌደረሽን ዝተሰርሐትን ዝተኸፍተትን ቤት ትምህርቲ ቀዳስ ምኻናን፡ እታ ካልኣይቲ ዝተኸፍተት ድማ ካልኣይ ደረጃ ቤት ትምህርቲ ልዑል መኮንን ምንባራ ይገልጽ። ንሱ ቤት ትምህርቲ ልዑል መኮንን ኣብ 1956-57 ተመሃሮ ታሽዓይ ክፍሊ ድሕሪ ምቕባል፡ ኣብ 1959-60 ድማ ዓሰርተ-ክልተ ክፍሊ ከም ዝጸሓፉ ይገልጽ። ካልኣይ ደረጃ ቤት ትምህርቲ ልዑል መኮንን ብበጀት መንግስቲ ኤርትራ ዝተሰርሐትን ዝተኸፍተትን ነይራ። ኣብ ብዙሕ መጽሓፍቲ ከም ዝተወከሰኩዎ፡ ካልኣይ ደረጃ ኣብያተ-ትምህርቲ ክፍሊ ትምህርቲ ኤርትራ፡ ካብ 1955-56 ንድሕሪት ዝጀመራ'የን። ብወገነይ ምስ ኩሉ ጥንቃቐታቱን እንተታቱን ኣብ ሓሳብ ዶክተር ኣዳ ዝሰማማዕ ይመስለኒ። ኣብ'ዚ ሓሳብ ብጭቡጢ ዝተሰነየ

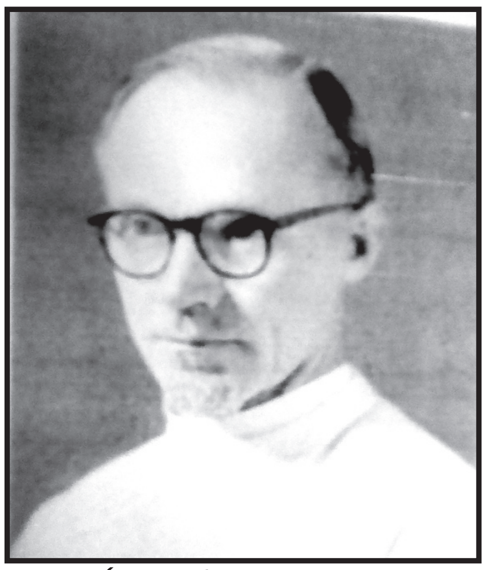

(ኣቡነ ጋስፓሪኒ ኣርሚዶ

(ኣቡነ ገብረማርያም)

ሓበሬታ ዘለዎ እንተሎ'ውን ሓገዝ ኣይጽላእን'ዩ።

ካልኣይ ደረጃ ቤት ትምህርቲ ቀዳማዊ ሃይለ ስላሴ (ቀዳስ)፡ (ሎሚ፡ ቀይሕ ባሕሪ)፡ (Sylvia Pankhurst) ካብ'ቶም በቲ ግዜ፡ ኣብ መሬት ኢትዮጵያ ዝተሰርሑ ኣብያተ-ትምህርቲ ዝማዕበለን ዝሓሸን ነይሩ። ቤት ትምህርቲ ቀዳስ ክሰርሕ እንከሎ 1,000,000.00 ብር ዝወድአ ነይሩ። 600 ተመሃሮ ዝሕዝ ኮይኑ፡ ካብ እዚ'ቶም ኑቶም 200 ተመሃሮ ብሓደርቲ ተመሃሮ ዝተኣደፈ ነይሩ። ዶክተር ኣዳ ታዩ፡ ምስ ብዘሒ ተመሃሮ ካልኣይ ደረጃ ተራእዩ እቲ ዝተሓሰበ ንድፌ ምቕያር ከም ዝተገብረሉ ይገልጽ። በዚ ድማ፡ መመዝበን መደቀስን ተመሃሮ ዝተባህለ ክፍልታት፡ ናብ መማሃሪ ክፍልታት ድሕሪ ምቕያሩ ክሳብ 1000 ዝበጽሑ ተመሃሮ ክሕዝ ዝኽእል ኮይኑ ከም ዝተሰርሐ፡ መጻልታዊ ክሳብ 1000 ዝበጽሑ ተመሃሮ ክመሃሩሉ ዝኽእሉ ምኻናም የብርሀ።

ቅድሚ ካልኣይ ደረጃታት ኣብያተ-ትምህርቲ ቀዳስን ልዑል መኮንንን ምስረሐን፡ እታ ኣብ 1947 ብማሕበር ካህናት ካምቦኒ ብኣቡነ ጋስፓሪኒ ዝተሰርሐት ቤት ትምህርቲ ካምቦኒ ኣስመራ፡ ልዑል ሓገዝ ነይሩዋ። እታ ቤት ትምህርቲ ኽትምስረት እንከላ መባእታ ደረጃ ነይራ። ኣብ 1959 ድማ መባእታ፡ ማእከላይን ካልኣይን ደረጃታት ብምሕቋፍ፡ ምስ ኦክስፎርድን ሎንዶንን ናይ ዓዲ እንግሊዝ ብምርድዳእ፡ ኑቲ ካብ ኦክስፎርድን ሎንዶንን ዝውሃብ መርመራታት ዝሓለፉ፡ ዕድላት ትምህርቲ ነይሩዎም። ማሰመራት ትምህርቲ ኣቡነ ጋስፓሪ ዝፈጠሩዎ ምንባሮም፡ እቶም ኣብ 1927 ዝተወልዱን፡ ብዕስራ 8 ወርሒ ጥቅምቲ 1952 ናብ ኤርትራ ዝመጹን ኣብ ቤት ትምህርቲ ካምቦኒ ኣስመራ ንብዙሕ ዓመታት ዝሰርሑ ናይ'ቲ እዋን መንእሰይ ኣባ ኣሪስቲደ ጌራ ይገልጹ።

ኣባ ኣሪስቲደ ጌራ ካብ 1952 ኣብ ኮሌጅ ካምቦኒ ኣስመራን ደቀምሓረን ምሂሮም። ንሶም ሕጂ ኣብ መበል 91 ዓመቶም ኣብ ኤርትራ ዘለዉ፡ ዕረፍቶም ኣብ ኤርትራ ክኸውን ዝመረጹን'ዮም። ኣብ ጥቅምቲ 1963 ምስ ኣባ ሰዩም ንትምህርቲ ዘርኡ-ክህነት ደቀምሓረ ድሉው ገይሮም። እንደገና ኣብ 1971 ናብ ካምቦኒ ኣስመራ ተመሊሶም፡ ከም መማህርን ሓላፊ መባእታ እቲ ቤት ትምህርቲን፡ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣብ 1982 ናብ ስርዓት ደርጊ ክርከብ እንከሎ ድማ፡ ሓላፊ ቤት ትምህርቲ ካምቦኒ ኣስመራ ነበሩ። ንሶም ኣብ 1982 ኣብ ዓዲ ጥልያን እንግሊዝን መሐደሲ ትምህርቲ ድሕሪ ምውሳዶም፡ ኣብ ቤት ትምህርቲ ዘርኡ-ክህነት ካምቦኒ ደቀምሓረ ክሳብ 1991 እዋን ሓርነት ምሂሮም። ድሕሪ 1991 ንጽገማት እናሓገዙ ድሕሪ ምጽናሕ፡ ኣብ'ዚ እዋን መበል 91 ዓመት ገይሮም ሰለይ ይብሉ ኣለው።

ኣቡነ ጋስፓሪ ኣርሚዶ (ብናይ ወሽጢ ሃገር ስሞም፡ ኣቡነ ገብረማርያም ይበሃሉ።) ኣብ ሊዞኖ በሎኛ 19 ኑሓሰ 1913 ተወሊዶም፡ ኣብ 2004 ዓሪፎም። ኣብ 1947 ቤት ትምህርቲ ካምቦኒ ኣስመራ (comboni college) መስሪቶም። ኣብ ላዕሊ እቲ ህንጻ ቤት ትምህርቲ፡ "ተመሃሩ ገበረ ጽድቅ" ዝብል ብዓቢ ዝተጻሕፈ ነይሩዎ። ትርጉሙ ድማ 'ሰናይ፡ ፍትሒ፡ ርትዒ ንምግባር ተመሃሩ' ማለት'ዩ። እቲ ቤት ትምህርቲ ኣብ 1947 ክጅምር እንከሎ፡ ወተሃደራዊ ምምሕዳር እንግሊዝ ክልተ ግዴታታት ኣእቲዎም። እቶም ዝምህሩሎም ቋንቋታት ትግርኛን ዓረብን ክኾኑ፡ ተመሃሮ ድማ ብዘይክፍሊት ንኽመሃሩ ዘገድዱ ውዕላት ነይሮም። ካብ ማእከላይ ደረጃ ንላዕሊ ግን፡ ብቛንቋ እንግሊዝ ከምህሩ ይኽእሉ። እቲ ቤት ትምህርቲ መባእታ፡ ማእከላይን ካልኣይን ደረጃታት ዝነበሩዎ ኮይኑ፡ ኣብ 1959 ዓም 1050 ኣምሂሩ። ካብ 1951 እቲ ቤት ትምህርቲ መርመራታት ናይ ኦክስፎርድን ሎንዶንን ዝህብ ዝነበረ ኮይኑ፡ ቤት ትምህርቲ ካምቦኒ ኣስመራ ማእከል ትካላት ትምህርቲ ማሕበራት ካምቦኒታት ኤርትራ፡ ኢትዮጵያ፡ ሃገራት ኣዕራብ፡ ፓኪስታንን ህንድን ነይሩ። እቲ ቤት ትምህርቲ ኣብ ኤርትራ ብዝነበሮ ኣበርክቶ ስሙን ዝናን ዘለዎ'ዩ።

ኣቡነ ጋስፓሪ፡ ኣብ ኢትዮጵያን ኤርትራን ዝቕመጡ ስለ ዝነበሩ፡ ንቛንቋታት ግእዝ፡ ትግርኛን ኣምሓርኛን ከምኡ'ውን ንባህልን ልምድን ሕብረተሰብት እተን ሃገራት ብምጽናዕን ብምልምማድን ምስ ድልየታት ሕብረተሰብ እናተሳቶፉ ዝነብሩ ነይሮም። ኣብ 91 ዕድመኦም ድማ ኣብ 2004 ኣብ ኣዲስ ኣበባ ዓሪፎም።

ካብ ወጻኢታት ፌደራል መንግስትን መንግስቲ ኤርትራን ከም'ቲ ዝበሃል፡ ብወጻኢታት ቀዳማዊ ሃይለ ስላሴ ኺ ኺ ካልኣይ ደረጃ ቤት ትምህርቲ ቀዳስ፡ ክልተ መባእታ ደረጃታት ቀዳማዊ ሃይለ ስላሴ (ናይ ሎሚ ቤት ትምህርቲ ዳህላክን ቤት ትምህርቲ ኣግኣዚያንን) 1000 ተመሃሮ ከም ዝሕዛ ኮይነን ከም ዝተሰርሓ ይግለጽ። ቤት ትምህርቲ ኣዋልድ (ብእንዳ ሲታ፡ እቲ ገ ማን ዝፍለጥ ዝነበረን ናይ ሎሚ ቤ/ትምህርቲ ኣዱሊስ) እውን ብቐዳማዊ ሃይለ ስላሴ ከም ዝተሰርሐ ይሰማዕ'ዩ። እንተኾነ ግን፡ እዚ ቤት ትምህርቲ ካብ 1944 ዝነበረ'ዩ። ኣብ'ቲ እዋን ጸገን ምትሕድዳስን ተገይሩሉ ክኸውን ይኽእል'ዩ። እንተኾነ ግን ብኡኡ ከም ዘይተሰርሐ ይፍለጥ።

ኣብ ዘመነ ፌደረሽን ኣብ'ቲ ቤት ትምህርቲ ኣዋልድ

ኣባ ኣሪስቲደ ጌራ

ዝምህሩ ንዝነበሩ መምህር ገብረትንሳኤ ፍስሃዬ፡ ጋዜጠኛ ዓብደልቃድር ኣሕመድ ብ30 ጥሪ 2007 ቃለ-መሕትት ገይሩሎም ነይሩ። ንሶም ኣብ ቤት ትምህርቲ ኣዋልድ፡ ኣብ ማእከላይ ደረጃ ይምህሩ ነበሩ። መምህር ገብረትንሳኤ ሳልሳይ ርእሶም'ዮም ተመዲቦም። ተመሃሮ እንዳ ሲታ ብኣከዳድናኦንን ጽርየተንን ፍሉያት ነይረን። እቲ ሲታ ዝበሃል ናይ ዲሽዝኦን ዓለባ'ዩ ነይሩ። መማሃራን ቀለም ጥራይ ዘይኮነ፡ ስነ-ስርዓት፡ ጽሬት፡ ጠባይን ማሕበራዊ ጸምዶተን ብዝበኡን ብደቂቕን እናተኸታተሉ ዝሕግዙ ምንባሮም፡ መምህር ድማ ሓደ ካብኦም ብዙሓት ምንባሮም ኣብ'ቲ ጋዜጣ ዝሰፈረ ሓበሬታ የጸርር።

ኣብ 1958 ብማሕበር ሰራሕተኛታት ዕግርግር ተላዒሉ። መም. ገብረትንሳኤ'ውን ሓደ ካብ'ቶም ኑቲ ዕግርግር ዝመርሑ ዝነበሩ ነይሮም። መምህርን ካልኦት መማህራንን ብጠርጠራ ኣብ ዓይኒ ኣተው። 40 ዝተጠርጠሩ መማህራን ተጸዊዖም፡ ካብኣቶም ሸውዓተ ወሪዶም። ካብ'ቶም መም ገብረትንሳኤ ዝርከቡዎም ሸውዓተ መማህራን ሰለስተ ወሪዱ። በዚ ጸኒዑ ምኽትታል እናተገበረሎም ኣብ ወሽጢ 24 ሰዓታት ካብ ቤት ትምህርቲ ኣዋልድ ስርሖም ክቕይሩ ተፈርዱ። ካብ'ቲ ቤት ትምህርቲ ናብ ቤት ትምህርቲ ሳን ጆርጆ (መንደፈራ) ተቐየሩ። በዚ፡ ኣብ ቤት ትምህርቲ ኣዋልድ ዝኸፍኣ ዕግርግር ተፈጥረ። እተን ተመሃሮ ምቕያር መም. ገብረትንሳኤ ኣይተቐበላኦን። ኣስታት 1500 ዝኾና ተመሃሮ ነንሕድሕደን ተውዳዲበን፡ መጀመርታ ኣብ ቤት ትምህርቲ፡ ቀጺለን ድማ ኣብ ጉደና ወጺአን ኣዕገርገራ። ብኹቕ ገይረን ድማ፡ ናብ ቤት ጽሕፈት ክፍሊ ትምህርቲ ኤርትራ፡ እናደረፋን እናጨርሓን በጽሓ። ወለደን ደድሕሪአን ሰዓበ። ዳይረክተር እቲ ክፍሊ ቀኛዝማች ኣስፍሃ ካሕሳይ ነበሩ። ብሸውዓተ ወከልተን ተመሃሮ ኣብለን ጥርዓን ኣቕረባ። መም. ገብረትንሳኤ ከም ዘይቕየሩ ተነግረን። ንሳተን ተመሊሰን ንበዓተን ሓበረኣን፣ በዚ ድማ ኣብ ዝዕኦን ፋሕ በላ።

እዚ ንቕሓትን ምዕባለን ሕብረተሰብ ናይ'ቲ እዋን ዘርኢ'ዩ። እንተኾነ ግን፡ እቲ ኣብ መምህር ገብረትንሳኤ ዝተወሰደ ውሳኔ፡ ፖለቲካዊ ውሳኔ ስለ ዝነበረ ክኸውን ይኽእል'ዩ። ብክፍሊ ትምህርቲ ዳግም ክረአ ዝኽእል ኣይመሰለን። መምህር ናብ ቤት ትምህርቲ ሳን ጆርጆ መንደፈራ ኣቕሊ። እተን ሸውዓተ ተወከልቲ ተመሃሮ ኸኣ እናሓዘና ክሳብ መንደፈራ ኣሰነየኦም። መማህራንን ተመሃሮን ቤት ትምህርቲ ሳን ጆርጆ ድማ ብዛዕባ መምህር ገብረትንሳኤ ወረ በጺሑዎም ስለ ዝጸንሐ፡ ከም ሓደ ጅግና ክሳብ ኣብ ምቕልቃል ሓጎስ ዝበሃል ከቢ ተኣጓጒዒቦም ጸንሑዎም። መምህር ምስ መጽኡ ድማ፡ ብዓጀባ ናብ ከተማ መንደፈራ ከም ዘእተውዎም ሓበሬታ ጋዜጣ ሓዳስ ኤርትራ ይገልጽ።

መም. ኢያብ ርእሶም

ህዝባዊ ርክባት ሚኒስትሪ ትምህርቲ

ይቕጽል . . .

ቤት ትምህርቲ ካምቦኒ ከበር (ባርካ)

ልቦናን ፍልስፍናን

ሜላ ህይወት

18 ክፋል

ምሉእብርሃን ሃብተገብርኤል

"ዓወት እተመዝግብ ክዕወት እኽእል እየ ኢልካ ስለ እትሓስብ እዩ።" - ቸርችል

"እምንቶ ማለት ሓፂንትኻ ጸልማት ጥራይ ክርእያ እንከለዋ ብልቦኻ ብርሃን ምርኣይ እዩ።" - ማርቲን ሉተር ኪንግ

"ኣብዘ እምንቶ እትብሎ ቀኑብ መብርሂ ምደለኹ።"

"እምንቶ ክንብል እንከለና ኣዝዩ ሰፊሕ እኮ እዩ። ብቴሌፎን ክዝረረብሉ ከየጠዙሉ።"

"እወ ደርድኣኒ እዩ። ቀኑብ መብርሂ ግዳ ምደለኹ።"

"እሞ ኣብይ ሽንኹ እዩ ቀኑብ መብርሂ ክህበካ እትደሊ ዘለኻ?"

"ኣገዳስነት እምንቶ ኣብ ዕለታዊ ህይወትና ኣገዳሲ ምኳኑ ኣጸቢቑ ደርድኣኒ እዩ።"

"እዚ ምፍላጥካ ንባዕሉ ኣብ ህይወትካ ቀሊል ትርጉም ኣይኮነን ዘለዎ።"

"ዝኢ ዘይርድኡ ሰባት ኣለዉ ኢልካ ትሓስብ?"

"ኢሓስብ ጥራይ ዘይኮኑ ብዙሓት ሰባት እውን ብጥበሪ የጋጥመኒ እዩም።"

"እዩም ሰባት እንታይ ዓይነት ህይወት የሕልፉ ማለት እዩ?"

"ዘይተጸንዐ ህይወት።"

"ኣበሃላካ ኣይተረደኣንን።"

"በቃ ናይ እንስሳ ህይወት ይነብሩ።"

"ካብ ከምዝኣምሲ የድሕና እዩ ዘብል።"

"ኣይተጋገኻን።"

"ናተይ ሕቶስ ካልእ እያ ነይራ።"

"ሕራይ ኣጽርሊይ።"

"ኣነ ከም ዝዕወት እምንቶ ኣሎኒ።"

"ሕራይ።"

"የግዳስ ሓያሎ ተጻባኢቲ ሰባት ስለ ዘጋጥሙኒ ብዙሕ ግዜ ንድሕሪት ገጸይ ተጐቲተ ኣለኹ።"

"ኑዩም ተጻባኢተይ እትብሎም ዘለኻ ሰባት፡ ልዕሊ ዓቕምም ግምት ትህቦም ከይትኸውን?"

"ምናልባት ሓቅኻ ክትከውን ትኽእል ኢኻ። ምኽንያቱ ኣነ ብባህረይ ሓደ ዝጻበኣኒ ሰብ እንተ ደኣ ኣጋጢሙኒ ብዛዕብኡ ኩሓስብ ንድሕሪት ብፃቡእ ከየምም ኣይክእልን እዩ።"

"ኣብ መጻኢ ህይወትካ ኑዩም ተጻባኢተይ እትብሎም ሰባት ሸለል ኢልካ ኣብ ስራሕካ ጥራይ ንኽተድህብ እምንቶ ከተሕድር ትጽገም ዲኻ?"

"እስከ ክፍትኖ።"

"ክፍትኖ እንተ ኢልካ ገና ርግጸኛ ኣይኮንካን ኣለኻ ማለት እዩ። ልዑል እምንቶ እንተ ደኣ ሃልዩካ ግዳ ...።"

ካብ እምንቶኻ ክሰብ ክንደይ መጠን ክትጥቀም ከም ዝኸበኣካ ዝውሰን ባዕሉ እምንቶኻ እዩ። እምንቶኻ ንዋሕዚ ኣተሓሳስባኻ ክኸፍቶ ወይ ክዐጽዎ ይኽእል።

ዝ እትሰዕብ ኣቡት እስከ ንመልከት። ሓደ ሰብ "ጨው እስከ ሃበኒ" ኢሉካ።

"እቲ እንዳ ጨው ኣብይ ከም እተቐመጠ ኣይፈለጥኩን" ኢልካዮ ብውሽጥኻ እናዕዘምዘምካ ናብ ካልእ ክፍሊ ኣቲኻ፡ የማን ጸጋም፡ ላዕልን ታሕትን እናበልካ እንዳ ጨው ከተናዲ ጀሚርካ። ቀኑብ ምስ ደለኻ እቲ ዝለኣኸካ ሰብ ተዓዚቡ።

"ኣይረኸብካዮን ዲኻ?"

"እይልዮ ኣለኹ።"

ጸኒሑ እቲ ሰብ ናባኻ ብምምጻእ "ስኢንካዮ ዲኻ?" እንደገና ሓቲቱካ።

"እወ።"

ወዮ ሰብ ናባኻ ብምቕራብ ካብቲ ኣብ ጥቓኻ ዘሎ ጣውላ ኣልዒሉ "እዚ ጨውዶ ኣይኮነን?" እናበለ ናብ ዓይንኻ ኣጸጊዑልካ። "ተመን እንተ ዝኸውን ነኺሱ ምቐተለካ ነይሩ።" እናበለ ኣጕባዕቢዑልካ።

'ኣይክእልን እዩ።' ኣብ እትብለሉ ህሞት፡ ንኣእምሮኻ ከምኡ ዓይነት መልእኽቲ ከም እተመሓላለፈሉ ዘለኻ ዘይምዝንጋዕ። ኣብ ምርምር ስነ ልቦና ከምዚ ዓይነት ኩነት፡ ስኮቶማ (Schotoma) ይብሃል። ዝኾነ ዓይነት ተመክሮ፡ ኣብ ዝኾነ ኣጋጣሚ ዝተዛረብካዮ ነገር፡ ዝረኣኻዮ፡ ዝሰማዕካዮ፡ ዝሸተትካዮ ወይ ዘስተማቐርካዮ ኣብ ኣእምሮኻ ከም ዝሰርጽ ትገብሮ ኢኻ። ክብክሮ ኣይክእልን እዩ እንተ በልካ እውን ኣይተጋገኻን። ክብክሮ እኽእል እዩ እንተ ኢልካ ድማ ዝደለኻዮ መልሲ ንኽህበካ ክእለት ዘለዎ ክፋል ኣእምሮኻ መንገዲ ንክኸፍት ንስርዓተ መትንኻ ትእዛዝ ተመሓላልፍ ኣለኻ ማለት እዩ።

ሕጂ እውን እንተኾነ "እምንቶ እንታይ እዩ?" ዝብል ሕቶ ደጊምና ከለዕል ኢና። እምንቶ ዝላቕቶ ብዘለዎ ኩነት ርድኢትና እነጸርየሉ ኣቐዲሙ ዝተዳለወን ዝተወደበን ናይ ርክብ መርበብ እዩ።

እምንቶና ካበይ እዩ ዝመጽእ? ስለምንታይ እዩም ገለ ሰባት ናብ ዓወት ዘምርሖም እምንቶ ክውንኑ እንከለዉ፡ ብመንጽሩ ካልኦት ሰባት ናብ ውድቀት ዘምርሖም እምንቶ ዝውንኑ? ኣብ ኣሰር እምንቶ ናይቶም ዕዉታት ሰባት ክንሰዕብ እንተ ደሊና፡ ቅድም ቀዳደም እምንቶ ናይቶም ዕዉታት ሰባት ካበይ ከም ዝምንጩ ክንፈልጥ የድልየና።

እቲ መጀመርያ ምንጪ እምንቶ፡ ኣከባብያዊ ኩነታት እዩ። ኣከባብያዊ ኩነታት ንዓወት ወይ ውድቀት ናይ ምዕባይ ዐደት ኣዝዩ ግልጺ ብዘይኮነ ኩነት ዝልክዖሉ ክስተት እዩ።

እቲ ናይ ብሓቂ ትንታኔ ኣከባብያዊ ኩነት ወጽኢት ጽልዋ እምንቶን ሕልምን ምኻኑ እዩ። ኣብ ከበቢኻ ብቐረባ እትዕዘቦ ዘበለ ኹሉ ፍሽለት እንተ ኾይኑን ኩሉ ነገር ተሰፋ ዘቝርጽ ኩይኑ እንተ ተራእዩካ፡ ዝኢ ብስእለ ኣእምሮኻ ናብ ዓወት ዘተኣበዐ መንገዲ ንኽትመልሶ ምሕር ኣጻጋሚ እዩ ዝኸውን።

ኩሉም ደቂ ገዛውትኻ ኣብ ናይ ማትሪክ ፈተና ዘተርፉ እንተ ደኣ ኾይኖም፡ ንዓኻ እውን ኣብ ማትሪክ ምሕላፍ ፈጺሙ ዘይሕሰብ ኩይኑ እዩ ዝስምዓካ። ኩሉም ደቂ ገዛውትኻ ድኻታት እንተ ደኣ ኩይኖም፡ ንሰኻ እውን ብድኽነት ምንባር ከም ዕጫኻ ገይርካ ክትወስዶ ትኽእል ኢኻ።

ብመንጽሩ ንኣሰር ዕዉታት ሰባት ምስዓብ፡ ወጽኢታዊ ምኻኑ ኣብ ዝሓለፉ ክፋላት ጠቒስናዮ ነይርና ኢና። ብዓወትን ብዛዕባትን ዕብየት እንተ ደኣ ኣርኢና፡ እናተፈለጠና ዲና ከይተፈለጠና ኣሰር ናይቶም ዕዉታትን ሃብታማትን ሰባት ንስዕብ ክንዝሉ ንኽእል ኢና።

ተስፋ ምቕራጽን ድኽነትን ኣብ ልዕሌኻ እንተ ሰዕሩ፡ እቲ ጠንቂ ግጉይ ኣሰር ካልኦት ሰባት ብምስዓብካ ክኸውን ይኽእል እዩ። ከምቲ እቲ ህቡብ ሊቀ ሊቃውንቲ ኣልበርት ኣይንስታይን ዝበሎ፡ "ካብ ናይ ከባቢኣም ማሕበራዊ ድኽመታት ብምርሓቕ፡ ንሓሳባቶምን ኣመለኻኽታኦምን ብዘተረጋግአ መንፈስ ክገልጹ ዝኽእሉ ምሕር ሒደት ሰባት ጥራይ እዮም። ንመብዝሕትኦም ከምዚ ዓይነት ኣተሓሳስባ ኣይሰምረሎምን እዩ።"

እወ ብዙሓት ኣብ መዳይ ዓወት ከም ኣርኣያ (mentor) ዝጥመቱ ሰባት ኣብ ዘዩለወሉ ኣከባቢ ዝዓብዩ ህጻናት፡ እቲ ኣከባብያዊ ኩነታቶም ኣብ እምንቶኦምን ሕልሞምን ከቢድ ጽልዋ የሕድር። ናብ ዝበኣሰ ዝቐቲ ህይወት ከምርሖም ዝኽእል ኣተሓሳስባ ኩማዕበሉ ጠንቂ ክኸውን እውን ይኽእል። መብዝሕትኦም ካብዚኣቶም ዓይነት ሰባት ተናበይቲ ጉደና፡ ሰረቕቲ፡ ተጠቀምቲ ሓሽሽ ... ክኾኑ እዮም ዝሓልሙ። እወ ሕልሞም ካብዚ ብዙሕ ፍንትት ዝበለ ኣይኮነን። ንዝኾኑ ሰብ ክፈትዉ ከም ዘይክእሉ እዮም ንገዛእ ርእሶም ዘእምኑዋ። ሓቂ እዩ ገለ-ገለ ህጻናት ካብቲ ዝወረዶም ኣካላውን ኣእምሮኣውን ማህሰይቲ ፈንጢሶም፡ ካብቲ ኣብ ከባቢኦም ዝርከብ ሕማቕ ህይወት ወጺኦም፡ ኣብ ጽቡቕ መንበሮ ህይወት ዝበጽሑ ሒደት ሰባት ኣይሰኣኑን እዮም። እዚኦም ግዱ ከምቲ ካብ ብሱል ጥረ እንበሎ ዓይነት እዮም።

ክንዲዝኾኑ ኣከባብያዊ ኩነታት እቲ ቐንዲ ኣንቀሳቓሲ ሓይሊ ወይ ዲናሞ እምንቶ ክኸውን ዝኽእል እኳ እንተኾኑ ንበይኑ እኹል ሓይሊ እዩ ክበሃል ኣይክኣልን እዩ። ከምኡ እንተ ዝኑበር ነይሩ እሞ፡ ደቂ ሃብታማት ጥራይ ሃብታማት ኣብ ዝኾኑሉ ዓለም ምነበርና ነይርና። ከላ ደቂ ድኻ ኹኡ ድኻ ኹይና ንምድረ ሰማይ መዕረብዮ ነይሩ። ምስዚ ምስ ዝተተሓሓዘ ኩነታት፡ ንእምንቶና ዘዕብዩ ካልኦት ተመክሮታትን ናይ ምምሃር መንገድታትን ኣለዉ።

ኣብ ካልኣይ ደረጃ ዝሰርዕ ተግባር እዩ። ተግባራት ንኣሸቱ ወይ ዓበይቲ እምንቶታት ኣብ ምዕባይ ልዑል እጃም እዩ ዘለዎም። ኣብ ነፍሲ ወከፍ ህይወት ሰብ ገለ ዘይርስዑ ኩነታት ኣለዉ። ገለ ሰባት ሓደ መዓልቲ ኣብ ድራማ ዝፈትውዎ ተዋሳኢ ምስ ረኣዩ ሃንደበት ናብ ናይ ተዋሳኢ ዓለም ዝኣትዉ ኣለዉ። ካልኦት ኣንበብቲ ዝፈትውዎ ጋዜጠኛ ምስ ረኣዩ ንሓዋሩ ጋዜጠኛታት ዝኾኑ ማእለያ የብሎምን።

ብፍላይ ኣብ ግዜ ቁልዕነትና እንዕዘቦም ፋሉያት ኩነታት፡ ንመጻኢ ህይወትና ኣዝዮም እዮም ቀርጺ ዝትሕዝዙዎም። ሓደ ህጻን ኣብ ግዜ ህጻንነቱ ኣብ ልዕሊ ስድራኡ ይኹኑ ኣብ ልዕሊ ብቐረባ ዝፈልጦም ሰባት ሕማቕ ነገር እንተ ደኣ ርእዩ ምስ ዓብየ ብሕማቕ ክጸልዎ ይኽእል እዩ። ተቐያምን ሕነ ፈዳይን እውን ክኸውን ይኽእል።

እቲ ሳልሳይ ንእምንቶኻ ተዕብየሉ መንገዲ፡ ፍልጠት እዩ። ቀጥታዊ ዝኾነ ተመክሮ ህይወት፡ ሓደ ካብቲ ፍልጠት እንኻዕብየሉ መንገዲ እዩ። እቶም ካልኦት ፍልጠት እንኻዕብየሉ መንገድታት - ንባብ፡ ፊልም ምዕዛብ፡ መራኸቢ ብዙሓን ምክትታል፡ ኣነቓቓሒቲ መደረታት ብምስማዕ ... ክጥቀሱ ይኽእሉ።

ንጽልዋታት ኣከባቢ ሰጊርና እንወጻሉ እቲ ዝበለጸ መንገዲ፡ ዓሚቝ ፍልጠት ብምውህላል እዩ። እቲ ዘለኻዮ ኣከባቢ ዋላ ተስፋ ዘይብሉ ይኹን፡ ታሪኽ ህይወት ተጠሚትካ ሰባት ብምንባብ ጥራይ ኣብ ህይወትካ ዓቢ ለውጢ ከተመዝግብ ዕድል ኣሎካ። ዶክተር ሮበርት ከርቨን "ኣብ ግዜ ንእሰነተይ ምስ ጃኪ ሮቢንሰን ሳላ ዝጠበቕኩን ከም ኣርኣያይ ሳላ ዝሰዓብኩዎን ንዝበረኒ ኣመለኻኽታን ናይ መጻኢ ራእየይን ክብ ኩብሎ ክኢለ እየ።" ዝበሎ ከም ጽቡቕ ኣብነት ኣብዚ ክጥቀስ ይከኣል እዩ።

ዓወት ዝፍጠረሉ ራብዓይ መንገዲ፡ ኣብ ዝሓለፉ ዓወታትና ብምምርኳስ እዩ። ንሓደ ነገር ክንዓጽሞ ዓቕሚ ከም ዘለና እምንቶ እነሕድረሉ ርግጸኛ መንገዲ፡ ኑቲ ነገር ብጭብጢ ምስ እንዓጽዮ እዩ። ኣብ ሓደ ጉዳይ ሓንሳእ እንተ ተዓዊትና፡ ካልኣይ ግዜ ክንዕወተሉ ከም እንኽእል ልዑል እምንቶ ኢና እነሕድር። ሓደ ደራሲ ኣብ ውሽጢ ሓደ ዓመት ሓንቲ መጽሓፍ እንተ ኣሕቲሙ፡ ኣብታ እትቕጽል ዓመት ካልኣይቲ መጽሓፍ ክደርስ ዝቐለለ እዩ ዝኸውኖ።

ኣብ ሞያ ጋዜጠኝነት እውን ተመሳሳሊ እዩ። ሓደ ጀማሪ ጋዜጠኛ ኣብ ሰሙን ብኽንደይ ጻዕሪ ፍርቂ ገጽ እንተ ደኣ ጽሒፉ፡ ኣብታ እትቕጽል ሰሙን ብዙሓሽ ርእሰ ተኣማንነት ከምኡ ክድግም ይኽእል እዩ። እምንቶኡ እናዓበየ ክመጽእ እንከሎ፡ ብዓይነትን ብብዝሕን ዝሓሸ ከም ዘቐርብ ከኣ ፍሉጥ እዩ።

ንተዋሳኣቲ፡ ንኣጋዶ፡ ንመሃንድሳት፡ ንሓካይም፡ ንሓረስቶትን ካልኦት ሞያውያንን እውን እዚ እንዝረበሉ ዘሎና ሓቂ እዩ። ክዕምሞ እኽእል እየ ዝብል እምንቶ ምሕዳር፡ ኣብ ዝተዋፈርካሉ ሞያ ሰሙይ ንኽትከውን ብዘይመጠን ሓጊዚ እዩ።

እቲ ሓሙሻይ እምንቶ እንምስርተሉ መንገዲ፡ ኣብ መጻኢ ዝድልየና ፍልጠት ልክዕ ከምዚ ሕጂ ዝወነናዮ ገይርና ኣብ ኣእምሮና ምስኣል እዩ። ልክዕ ከምቲ ሕሉፋት ተመክሮታትና ንዝበሩና ውሽጣዊ ኣመለኻኽታትና ክንቅይርን ዝሓሰብናዮ ከስምርን ዝሕግዙና፡ ናይ መጻኢ ራእይና ከመይ ክኸውን ከም ዘለዎ እውን፡ እዚ ሕጂ ዘለና ፍልጠት እምብዛ ሓጊዚ እዩ። ዝኢ ኩነት ሊቃውንቲ ስነ ልቦና፡ "ብዝዕባ ወጽኢት ኣቐዲምካ ምፍላጥ።" እዮም ዝብሉዎ።

ኣብ ኢድና ዘለዉ ኩነታት ዕወታትን ሓያላትን ኴንና ክንንቀሳቐስ እንተ ዘይሓገዙምና - እምንቶታትና ስጉምትታትናን ኩነታትናን ብምልዋጥ ናብቲ ዝደለናዮ ኣንፈትን ኩነታትን ንምጉዓዝ ዘኽእለና መንገዲ ብምፍጣር ናብቲ ጉደና ክንጽገበር ንኽእል ኢና።

ንዕለታዊ ህይወትና ዝጠቕመና ነገር ጥራይ ክንሰርሕ ተሰፋ ካብ ምግባር፡ ንዝልዓለ ዓቕምና ብምጥቃምን ዘላቒ ስጉምቲ ብምውሳድን ቅሳነት ምርካብ ተመሪጺ እዩ።

ካብ ተፈጥሮ ብዙሕ ክንመሃር ንኽእል ኢና። ብመሰረት ሊቃውንቲ፡ ሚዛን ሰብነት ሕንጂጅ (bumblebee) ምስ መንኩብቱ ብምንጽጻር ምሕር ከቢድ እዩ። ብርድኢት ክኢላታት ስነ ምንቅስቓስ ኣየር (aerodynamics)፡ ሕንጂጅ ክበርር ኣይክእልን እዩ። የግዳስ፡ ንሕንጂጅ ስነ ምንቅስቓስ ኣየር ስለ ዘይርድኦ፡ ሰቕ ኢሉ ይበርር ኣሎ።

ንሕጽረታትካ ዘይትፈልጦም እንተ ደኣ ኾንካ፡ ብትብዓት ከበድቲ ዕጽታት ክትዓምም ተንቀሳቐስ። ኑዩም ዕጽታት ምስ ዛዘምካዮም፡ ተመሊስካ ኑቲ ጉዳይ ምስ ሓሰብካሉ እምብዛ ከገርመካ እዩ። ንነፍሲ ወከፍ ሰብ ዘለዎ ሕጽረት፡ እቲ ባዕሉ ዝፈጠሮ (self-imposed) ሕጽረት ጥራይ እዩ ክኸውን ዝኽእል። ትምህርትኻ ኣብ ዘርያኻ ሓጺር ከንበር ከቶ ኣይተፍቅደሉ።

"እምንቶ ንሕቶታት ኣየወግድን እዩ። የግዳስ እምንቶ ንሕቶታት ናብይ ከም ዝወሰዶም ኣርዩ እዩ ዝፈልጥ።" - ኤልሳቤት ኤልዮት

"እምንቶ ንጕዳያት ኣይቃልልን እዩ። እምንቶ ጉዳያት ክዕመሙ ከም ዝኽእሉ እዩ ዘረጋግጸልካ።" - ሴሊያ ሐገቲ

ይቕጽል

ትግርኛን ተዛረብቱን

ኣማረ ወልደሰላሰ

ቅድመ ጥብቆ ብ ልምዲ ኣሃዱ ቓል እዩ ብ ደንቢ

ራብዓይ ክፋል

ኣብ መጽሓፍ 'የፐ ወዲ ኹርባ'፡ ቀራናትን ጓዕማማትን ብ መሰረት መምርሒ ሊቃውንቲ ትግርኛ፡ ኣብ ቦታኣን ከም ዝርከባ፡ ብ 21 ሕዳር 2018፡ ኣብ ጋዜጣ ሓዳስ ኤርትራ፡ ኣብ ዓምዲ ትግርኛን ተዛረብቱን፡ ኣብ ዝዘርዘርናሉ ሕታም ተረጋጊጹ ነይሩ።

ድሕሪኡ፡ክረጋገጽ ዝኽእል 'ባዕሉ እቲ ብ ሊቃውንቲ ዝተሓንጸጸ መምርሒ'ኳ ቅሉዕ ደኛ ዝበል እዩ። እዚ ሕቶዚ ብ ኣርቅቆ (abstraction) ምኽንያት ኸምስሉ፡ እንሆ 'ቅ.ጥ ብ ልምዱ፡ ቃል ብ ደንቢ' ኣብ ትሕቲ ዝበል ኣርእስቲ፡ ብፍሉይን ዝ ዓንቀጽ ጥራይ ብዘበልግል ቅዳን ዝተዳለወ ትሕዝቶ ይእንገድ ኣሎ።

ፈለማ ግና ዕላማ እዚ ዓንቀጽዚ ኣብ ሸቶኡ ምእንቲ ኸበጽሕ፡ ጥጡሕ ባይታ ምንጻፍን ኑቲ ዛዕባ ደረጃ ብ ደረጃ ምምዕባልን ከድልይ እዩ። ዝ ን ምፍጻም ክልተ ኣገደስቲ ዛዕባታት ክትንበሁ እየም። ንሱየም ከኣ 1) ዝሰፍሐ ትርጉም ቅድመ ጥብቆ፡ 2) ባህርን ግብርን ቅድመ ጥብቆ እንታይ እዩ ዝበሉ እዮም።

ዝሰፍሐ ትርጉም ቅድመ ጥብቆ

'ቅድመ ጥብቆ'፡ ነበቢ ዘበለ ብ ቀለሉ ኸም ዝፈልጦ፡ ኑየም፡ ከም 'ን' ወይ 'ብ' ዝኣመሰሉ፡ ኣብ ቅድሚ ሓደ ቓል ዝለግቡ ወክልናታት ን ምግላጽ ዝጠቅም ስ ቓል እዩ። እዞም ወክልናታት፡ ካብ እንኮ፡ ወይ ድማ ካብኡ ን ላዕሊ ብ ዝተሃንጹ ባእታታት ('ፊደላት') ይኣወኑ።

እዞም ኣብ ቅድሚ ሓደ ቓል ዝለግቡ እንኮ ወክልናታት 'ቅድመ ጥብቆ' እናተባህሉ ይሰመዩ እምበር፡ ብ ደንቢ ወይ ብ ሕግኡ፡ ቃላት ኩይናም እዮም ዝርከቡ። ኣብዚ ቐጺሉ ዝቐርብ ትንተና፡ እዞም ቅድመ ጥቡቆታት ብ ሓደ ወክልና ዝተሃንጹ ክሰዎም ቃላት ምዃናም ክረጋገጽ እዩ።

እዞም ጥብቆታት ቓላት ምዃናም ምእንቲ ኸይሰቁረና ዝሕንቅፍ ሓደ ረቛሒ ኣሎ። ንሱ ኸኣ፡ እዚ ኣብ ትግርኛ እንግልገሉሉ ሰሌዳ ወክልናታት ግእዝ፡ ከም ወክልናታት ዓረብ፡ ላቲን፡ ግሪኽን ካልኦትን ኣብ ክንዲ ብ መሰረት ሓሳብ ፊደላት፡ ብ ቓላትን ኣሃዱ ቓላትን ዝተሃንጸ ብ ምዃኑ እዩ።

እንተ ኸኑ፡ ወላኳ፡ ሰሌዳ ወክልናታት ግእዝ ብ መሰረተ ሓሳብ ፊደላት ዘይተሃንጸ እንተ ኸኑ፡ እዞም ዘዘራርቡ ዘለዉ ቕድመ ጥብቆታት ቓላት ወይ ኣሃዱ ቓላት ምዃናም ዝርድኡ ጸሓፍቲ'ውን ኣይተሳእኑን። ሓደ ኣብቶም ካብዞም ጸሓፍቲ፡ ደራሲ ብንያም ሃይለ እዩ።

ንሱ፡ ከምቲ ልሙድ ን መጽሓፉ፡ 'ንሻዕብያዊ ገጽ ብብንያም ሃይለ' ኢሉ ኣብ ክንዲ ዝሰምዮ፡ ን ሻዕብያዊ ገጽ ብ ብንያም ሃይለ ኢሉዋ ኣሎ። ደራሲ ብንያም ሃይለ፡ 'ን' ን 'ብ' ን ቃላት ምዃነን ስለ ዝተረድኦ፡ ከምዚ ኣብዚ መራጉዲ ዝተመልከተ፡ ኣፈንቲቱ ወቒጡወን ኣሎ።

ቀጻሪ እዞም በዚ ዓይነት መገዲ ን ዕዮታቶም ዘገወቱ ጸሓፍቲ ሒደት እዮም። ብ ኻልእ ወገን ከኣ፡ ብ ኸምዚ ዓይነት መገዲ ዝጽሕፉ ኸም ዘለዉ፡ ዘየስተብህሉ ነብቢ'ውን ክህልዉ ይኽእሉን፡ ኣፈንቲቶም ዝጽሕፉ ደረስቲ ን ዕዮታቶም ብ ጌጋ ዘገወቱ ኽመስሎም ይኽእል እዩ።

እዞም ን ቕድመ ጥብቆታት ኣፈንቲቶም ዝጽሕፉ ጸሓፍቲ ኣይተጋገዩን። ብ ኻልእ ኣዘራርባ፡ ኣተሓሳስባኦም ወዱቕ ኣይኮነን። ንሱየም፡ ነዞም ቅድመ ጥብቆታት ኣፈንቲቶም ዝጽሕፉዎም፡ ብ እንኮ ወክልና ይተሃንጹ እምበር፡ ከምቶም ብ ምፍንታት ዝጹሓፉ፡ ቓላት እየም ማለቶም እዩ።

ሓሳብ እዞም ን ቕድመ ጥብቆታት ኣልገቦም ኣብ ክንዲ ዝወቅጡ፡ ከም ቃላት ኣፈንቲቶም ዝጽሕፉ ቕሉዕ ምዃኑ ብ ዝያዳ ዝድቁር፡ ኑየም በቲ ወህደት ዝፍጠሩ ሓሳባት ናብ ከም በዓል እንግሊዝኛ ወይ ፈረንሳይኛ ወይ ካልኦት ልሳናት እንክትርጉም እዩ።

ኣብዞም ዝስዕቡ ኣብነታት ዝርከቡ ብ እንኮ ወክልና ዝተሃንጹ ብ ልምዲ ቕድመ ጥብቆታት ዝበሃሉ ባእታታት እየም። ብ ርግጽ ኣንጻሰለውቲ ቓላት ምዃናም ን ምስትብሃል ድማ ናብ ካልእ ቋንቋ ተተርጒሞም ቀሪቦም ኣለዉ።

ንኽብሪ = in honour = ን ኽብሪ፡
///ብብንያም ሃይለ by Binyam Haile = ብ ብንያም ሃይሉ፡

ባህርን ግብርን ቅድመ ጥብቆ

እምበኣር፡ ብ እንኮ ወክልና ዝህጹ ዘበለ፡ ከም ጓል፡ ኮሊት፡ ወዲ፡ ኢታ፡ ዝተባህሉ 'ቃላት' ዓይነት ምዃናም ካብ ተረጋገጸ፡ ከምቲ ኣብ ዕላማ እዚ ዓንቀጽዚ ዝተሓንጸጸ፡ ቀጺሉ ዝመጽእ ኣካል ትንተና፡ 'ባህርን ግብርን እዞም ቅድመ ጥብቆታትከ እንታይ እዩ' ዝበል እዩ።

ከም መጠን ድምጻም ሳድሳት ባህሪ እዞም ቅድመ ጥብቆታት ን ከን ቀን ወይ ድማ ን ጓዕማማት ምቕራን እዩ። ፈጠርቲ ቐራናት ካብ ኩሉ ኸኣ፡ ተግባርም ከም ክፉራት ግእዝ፡ ካእብ፡ ሳልስ፡ ራብዕ፡ ሃምስ፡ ሳድስን ሳብእን እዩ። ብ ሓጺሩ፡ ከም ጓል ወይ ኮሊት ዘይኮኑ ከም ወዲ ወይ ኢታ እየም።

ምኽንያቱ፡ ጓል ወይ ኮሊት ከም ትንፋስ ብ ዝሕሰቡ ወይ ድማ ድምጻም ብ ዘይኮነ ሳድስ ስለ ዝውድኡ ፈጠርቲ ኣቕርንቲ ኣይኮኑን። ወዲ ወይ ኢታ ግን ክፉራት ስለ ዝኾኑ ብ ባህሪኦም ን ኣቕርንቲ ይፈጥሩዎም እዮም። በዚ መሰረት፡ ተግባር 'ን' ወይ 'ብ' ከም 'ዲ' ወይ 'ታ' እዩ።

በዚ መሰረት፡ ኑቲ ኣብ ላዕሊ፡ ብ ዛዕባ ትርጉምን ተግባርን ቅድመ ጥብቆ ዝቐረበ ትንታነ፡ ምስ ተግባር ብድምጻም ወክልና ዝዘዘም ቃል ብ ምዝማድ እዚ ሰዒቡ ዝእንገድ ኣጉዳሲ ናይ ማዕርነት ሰሌዳ ኽህልዉ ይከኣል እዩ። ን ወይ ብ ን ቕድም ከም ቅድመ ጥብቆ ደሓር ከም ቃላት ተጻሒፎም ኣለዉ።

'ን'ቅድመ ጥብቆ 'ን' ቓል
'ብ'ቅድመ ጥብቆ 'ብ' ቓል

ንቆሺ = ን ቆሺ ብቆይሑ = ብ ቆይሑ

ንኹርባ = ን ኹርባ ብኹርባ = ብ ኹርባ

ንኸልቢ = ን ኸልቢ ብኸልቢ = ብ ኸልቢ

እዚ ናይ ማዕርነት መምርሒ ኣገዩ ኣጉዳሲ እዩ። ምኽንያቱ፡ መምርሒ ሊቃውንቲ ትግርኛ፡ ካብኡ ናብኡ ኸኣ፡ እቲ ኣብቲ ገምጋም ዝተገልጸ ኽፋል መምርሒ ቐሺ እምባዩ ሃብተዝጊን ኣብ ማቴዎስ ሓገሰን ቕሉዕ ምዃኑ ኽረጋግጽ ይኽእል እዩ።

እቲ ዝተገለጸን ዝረጋገጸን ክፋል መምርሒ እዚ ቐጺሉ ዝእንገድ ዘሎ ምዃኑ ኣይዘንጋዕ! ብ ዘይኣሉ፡ ከም ቅድመ ጥብቆ ዘገልግል ቃል፡ ሳድስ ኸሉ፡ ድምጻም ምዃኑ ይስተብሃል። ድምጻም ምዃኑ ማለት ድማ እቲ ሳድስ ልክዕ ከምቶም ካልኦት ሀሀያት ኣብ ልዕሊ 'ከ' ወይ 'ቀ' እንተ ኣንጸባሪቑ ከም ዘቐርናም ይፈለጥ!

እታ ብ <<ኣ>> ወይ ብ <<ኸ>> እትጅምር ቃል፡ እታ ቕድሚኣ ዘላ ቓል፡ ብሳድሰ ትውድእ እንተኾይና፡ ብዚዩ ቀርኒ እያን ዝጽሓፋ፡ ብዘተረፈ ምስ ቀርኒ እያን ዘጽሓፋ።

ሕጂ ኑቲ ደረጃ ብደረጃ ዝማዕበለ መጉት ኣብ ግብሪ ይውዓል! እዚ ኣብ ላዕሊ ዝተተንበሀ ኽፋል መምርሒ ቐሺ እምባዩ ሃብተዝጊ፡ ከምቲ ኣብ ገምጋም ዝሰፈረ (2)ይ መምርሒ ዓይነት ምዃኑ ን ምርግጋጽ፡ እዚ ሰዒቡ ዝእንገድ ክፋል ጥራይ ኣቓልቦ ይገበረሉ!

(2). እቲ ቃል ብ ቆፍ ወይ ብ ካፍ ዚጀምር ኮይኑ ግን ቅ.ጥ. እንተ ተለቀቦ ብቐራን ይጽሓፍ።

ማዕርነት ቅድመ ጥብቆን ብድምጻም ወክልና ዝዘዘም ቓልን፡ ኣብ ላዕሊ ሓደ ምዃኑ ካብ እተመልከተ፡ ኣብቲ ገምጋም ከም 2ይቲ ኽፋል መምርሒ ኩይና ዝቐረበት ነጥቢ በዚ ሰዒቡ ዝእንገድ መገዲ ተቐዪራ ኽትቀርብ ከም እትኽእል ይስተብሃል።

(2). እቲ ቃል ብ ቆፍ ወይ ብ ካፍ ዚጀምር ኮይኑ ግን ብድምጻም ወክልና ዝዘዘም ቓል ኣብ ቅድሙኡ እንተ ሃልዩ ብቐራን ይጽሓፍ።

ኣብዚ ዓንቀጽዚ፡ እቲ ቐንዲ ጾዕሪ ን ቕሉዕነት እቲ ዝተገልጸ መምርሒ ሊቃውንቲ ኣብ ገምጋም ኣቶ ኣርኣያ ብዘቐረበ ትሕዝቶ ገይርካ ምርግጋጽ እዩ ነይሩ። ዕድል እዚ ትሕዝቶ ክጽብቐ ተባሂሉ ምእንቲ ኸገንር ግዲ ኸኣ ኣብቲ (2) መምርሒውን 'ን' ወይ 'ብ' ተፈናቲቶም ተጻሒፎም ኣለዉ (26 መስከረም 2018)።

እዚ መደምደምታዚ ኑየም ን ኣንጸላላዊ ቓል ዝገልጽ ክፋል መምርሒ ቐሺ እምባዩ ሃብተዝጊ ኣብ ዕዮታቶም ዘዋጸኣርቐዎ ሓያለ ጸሓፍቲ ኽጠቐምሎም እዩ። ምኽንያቱ፡ ግብሪ ቅድመ ጥብቆን ግብሪ ድምጻም ወክልና ዝርከቦ ኣንጸላላዊ ቓልን ሓደ ምዃኑ ኽበርህሎም እዩ።

ኣብነት፡

ግብሪ ን ወይ ብ ዝተባህሉ ቅድመ ጥብቆታትን ግብሪ ወዲን ሓደ እዮም። ክልተኦም ኣቐረንቲ እዮም።

ንኹርባ = ን ኹርባ = ወዲ ኹርባ/// ብኹርባ = ብ ኹርባ = ወዲ ኹርባ

ዛጊት ክልተ ዛዕባታት መደምደምታ ረኺበን ኣለዋ። የፐ ወዲ ኹርባ ብ ኣቕርንቲ ኸም ዘይተገንበኣት ተፈሊጡ። ቀጺሉ ድማ መምርሒ ቐሺ እምባዩን ኣብ ማቴዎስ ሓገሰን ካብ ገምጋም ኣቶ ኣርኣያ ካሳ ብ ኣርቅቆ ብ ዝተረኽበ ጭብጢ ቕሉዕ ምዃኑ ተረጋጊጹ።

ዝተርፍ ዛዕባ ንብዙሓት በቲሪ እዝናም ንዘሎኩ ስ ቓል 'ተብራረይቲ ደሃያት'፡ ኣጉዳስነቱ ኣብ ግምት ብምእታው ፍሉይ ኣተኩሮ ምእንቲ ኽዋበረሉ ዝያዳ መብርሂ ምሃብ እዩ። በዚ መሰረት፡ እቲ ዝቕጽል ሓምሻይን መወዳእታን ክፋል፡-

ምጽንባር ተብራረይቲ ደሃያት
ናብ ደንቢ መተዓይይቲ ቓላት

ኣብ ትሕቲ ዝበል ኣርእስቲ ዝእንገድ ትሕዝቶ ኽህልዎ እዩ።

ኣብ የፐ ወዲ ኹርባ 'ጓዕማማት' ኣብ ቦታኣን ይርከባ

ኣበርክቶ ግእዝ ኣብ ትግርኛ

ዝኾነ ልሳን፡ ብዘተፈላለየ መገድታት ክምዕበል ይኽእል እዩ። እዚ ኣበሃህላዚ ንትግርኛውን ይምልከቶ እዩ። ልዕሊ ኹሉ ግን ዘመድ ኣዝማድ ትግርኛ ዝበሃላ ልሳናት ኣብዚ ዝተላዕለ ዛዕባ ዝህልወን ኣበርክቶ ልዑል ምዃኑ ርዱእ እዩ።

ዘመድ ኣዝማድ እንክበሃል ብቐዳምነት ዝጥቀስ ቋንቋ ግእዝ እዩ። ግእዝ ምስ ትግራይትን ትግርኛን ቀርበት ዘለዎ ልሳን እዩ። ኣብዘን ሰለስተ ልሳናት ተመሳሰልቲ ጥራይ ዘይኮኑ ሓደ ዓይነት ቃላት ይርከብ እየን። ዓይነ ሰን እዝን ኣፍ ዝበላ ቓላት ከም ኣብነት ይጥቀሳ እየን።

ክንዲ ዝኾነ ንሓደሽቲ ኣገላልጻ ዝኾነውን ቃል ክድለ ኸሎ ፈለማ ካብ ግእዝ እንተ ተረኺቡ ተባሂሉ ምፍታሹ መጕታዊ እዩ። በዚ መሰረት፡ ተቐባልነት እንተ ረኺቦም ክረዓሙ፡ እንተ ሰኢናም ክንጸጉ ዝኽእሉ ቓላት፡ ብበቐሩ ብዚ ዝስዕብ መገዲ ይፈተኑ፦

1. ሰጥር = ወቒት፡ ዚተመዝነ ወርቂ
2. ልጥር = 17 ኸሎ ኽብደት ዘለዎ ሚዛን
3. ጠፍላህ = 75 ሳንቲም
4. ጠፋልህ = 100 ሳንቲም
5. መወልጥ = ኣሽራፊ፡ መሸረፊ
6. ኬንያ = በዓል ጥበብ
7. መኣንዙብ = ኣርባሒ ንዘበ
8. ቴገል = ጉልሻ ሓጺን
9. መንገን = ሞተር

መሪ ሄኖክ ገብረሚካኤል

ኵርናዕ ተመሃሮ

ሱራፌል ተስፋብሩኽ

ግ ድ ል — ስ ት ሪ ም ኮ

ንብልሒ ተመሃሮ ዝሕግዝ ኣዘናጋዒ ግድላት

እዚ ጸወታ ወይ ግድል "ስትሪምኮ" ይብሃል። ንሰዶኮ ዝመስል ጸወታ እዩ። እዚ ብግራባርቻክ ዝተባህሉ ስድራ ዝተማህዘ ኰይኑ፡ ኣብ ክልሰ-ሓሳባት ትርብዒት - ናይ ላቲን ፈላጥ ስነ-ቍጽሪ ሊዮናርዶ ኢለር (18 ክፍለ-ዘመን) ዝተሞርኰሰ እዩ።

ኣገባብ ኣጸዋውታኡ፥ ኣብዛ ትርእዩዋ ሰደቓ፡ 6ተ ብ6ተ ዝተሰርዓ ዓንኬላት ኣለዋ። እዘን ዓንኬላ ቍጽሪታት እየን ዝሕዛ። ካብ 1 ክሳብ 6 ድማ ይምልኣ። ካብ 1 ክሳብ 6 ዘለዉ ቍጽሪታት ንትኹልን ንጋድምን ልክዕ ከም ሰዱኮ ክድገሙ የብሎምን። ኣብቶም ብመስመር ተራኺቦም ዘለዉ ዓንኬላት'ውን ክድገም የብሉን።

(መልሲ፡ ካብ 1 ክሳብ 6 ዘለው ቍጽሪታት ንትኹል፡ ንጋድምን ብሕንጻጽ ተታሒዞምን ኣብ ዝርከቡ ዓንኬላት ክድገሙ የብሎምን።)

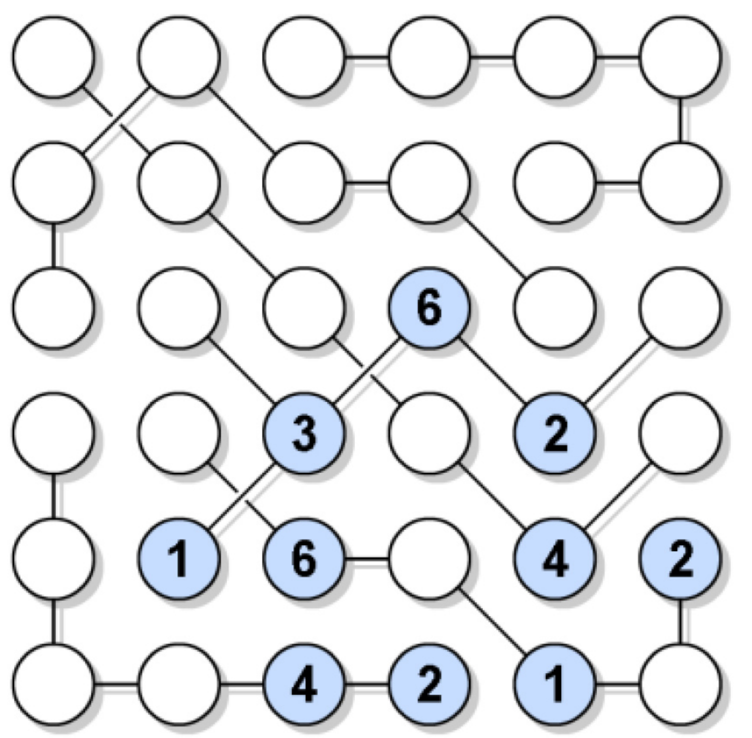

እንግሊዝኛ — Vocabulary

ምስ እንግሊዝኛ ዝተሓሓዙ ትምህርታዊ ትሕዝቶታት

Pair words

scene - something spread out to view, place of an event.
scenery - natural features - mountains, valleys, forests, plains

Words in meaning groups

commerce	- trade - market - profit	- loss - price - value	- bankrupt i) an able to pay dabts ii) of without succeed

Expressions used in comprehension sentences

(i) v.b + used to + ing= accustomed to/in the habit of

She is used to coming late.=

She is accustomed to (in the habit of) coming late.

(ii) v.b + used to + NP= same meaning

I will get used to it; I am used to Adel.=

I know him.

Functional shift and meaning change

Study

study (verb) - give time and attention to.

study (noun) - room used by sombody for reading.

እንዶታት — ባህርያት ዕዉት ተመሃራይ

ንተመሃሮ ዝሕግዙ ሓፈሻዊ ኣውካኢ ምዕዶታት

ንፋዓት ተመሃሮ ዝልለዩሉ ባህርያት ዝጠዝሐ እዋን ተመሳሳሊ እዩ። ንፋዕ ተመሃራይ ምኳን ምርጫ እምበር ካብ ወለዶኻ ዝውረስን፣ ዕዳጋ ኬድካ'ውን ኣይሽመትን። ንኽትዕወት ዘኽእሉ ሜላታት ብዙሓት ዓመቐቲ ነጥቢታት ኣሎው። ለላህሙቶም ኣብዚ ዓምዲ ብተኸታታሊ ከነቕርቦም ጸኒሕና ኢና። ኣብ ዝሓለፉ ሕታማትና፡ ብተኸታታሊ ጥቕሚታትን ባህርያትን ብሓባር ምጽናዕ ከነቕርብ ቀኒና። ንሎሚ ኸኣ ንኻልእ ባህሪ ንፋዓት ተመሃሮ ከነቕርብ ኢና። ስለዚ ምንፋዕ ንእትመርጹ፥ መንፋዓት ምርጫ ካብ ኩኹ እዚ ጽሑፍ ገለ ቅውምነገር ክትረኽቡሉ ንትስፎ።

ስሩዕ ምኻን

ዝሓለፈ ሰሙን መቐጸልታ ናይቲ ኣብዚ ወርሒ ብተኸታተሊ ከነቕርቦ ዝቐነናን ዘሎናን ኣርእስቲ ኢና ኣቕሪብና። ኣብ ስሩዕ ምኳን ሓደ ካብ ባህርያት ንፋዓት ተመሃሮ ምኳኑ ኣብ ዘርኢ ኣርእስቲ፡ ትምህርቲ ሓደ ካብ ዝዓበዩ ርኽበታት ሰብ ምኳኑ፣ ሓደ ሰብ ካብ ህጻንነቱ ኣትሒዙ ካብ ከባቢኡ ብዙሕ ከም ዝመሃር፡ ዕድመኡ ንትምህርቲ ምስ ኣኸለ ኸኣ ብብደረጃኡ ብብዓቕሙ ትምህርቲ ከም ዝወሃቦ፡ ክሹትት እንከሎ ኸኣ ትምህርቲ ንረብሓኡ ከም ዝመሃሮ ከም ዝርዳእ፡ መወዳእታኡ'ውን ንተፈጥሮ ብሓፈሻኡ ንኑብሱን ከባቢኡን ብግቡእ ተረዲኡ ህይወቱ ብዝቐለለ ንኽመርሕ ከም ዝመሃር ተጠቒሱ። ተመሃሮ ንግዚኦም ብስሩዕ ክጥቀሙሉ ዘኽእሉ ነጥቢታት ምስ'ናይ መፈተኒ ሰደቓታት ቀሪቡ። ኣብ ዝጠዝሐ ግዜና ሰሙናዊ ኣብይ ከም እነጥፍኦን እቲ ከነውግዶ እንደልዮ ብኸመይ ከነውግዶ ከም እንኽእልን ክንርኢ ፈቲንና።

ኣብዚ ናይ ሎሚ ኸኣ ናይ ነዊሕን ሓጺርን መደባትካ ከመይ ኢልካ ተውጽእን እንታይ ክመስሉ ይኽእሉን ክንፍትሽ ኢና።

መደብ ምስራዕ ንስራሕካ ከም ዝቐልል'ዩ ዝገብሮ። ከምቲ ንሓደ ጎቦ ብሓደ መዓልቲ ኩተፍርሶ ዘይከኣል፡ ንዕዮኻ ወይ ዕማምካ'ውን ብተመሳሳሊ ኣብ ሓደ ግዜ ኩትዓማ ክኸብድ ይኽእል። መደባት ምስራዕ ህይወትካ ሰሪዕካ ክትከይድ ኣብ ርእሲ ምሕጋዙ፡ ህይወትካ ብዝቐለለ ክትመርሖ የኽእል። እንታይ ትገብር ኣለኻን እንታይ ክትገብር ኢኻን ኣጸቢቕካ ስለ እትርዳእ ካብ ክሳራን ጣዕሳን ነጻ የውጽኣካ። ኣብ ጉዕዞ ትምህርቲኻ ዘሎ ንጥፈታት ብሓደ ሰሙን ክዕቀን ከም ዝከኣል ኣብ ዝሓለፈ ክንጠቕሶ ቀኒና ኢና። ኣብ ሓደ ሰሙን እትገብሮ ንጥፈት እናተደጋገመ ናብ ኣዋርሕን ዓመታትን ብምብዛሕ ድምር ህይወትካ ምሉእ ይኸውን።

ንሓደ ሰሙን ኢልካ እትምድቦ መደብ እምበር ዝከወሐ መደብኻ ጌርካ'ውን ክውሰድ ይከኣል። ብዙሓት ተመሃሮ፡ ብበበይኑ ምኽንያታት ፈተና ምስ ኣተወ ከጽንዑ ዝጅምሩ ኣለዉ። ከምቲ ሓደ ጎባ ብሓደ እዋን ክፈርስ ዘይክእል ዝበልናዮ፡ ሰሚስተር ምሉእ እተመሃርካዮ ድሮ ኣጽኒዕካዮ ኣቲኻ ክትዕወተሉ ዘሎ ተኽእሎ ጸቢብ እዩ። ብብግዜኡ ከተጽንዖም ዘይመኽኣሊኻ ምኽንያታት ብዙሓት እዮም። ጻዕቂ ትምህርቲ፡ ብዝሒ ዕዮ ገዛታት፡ ስራሕ፡ ጸወታ፡ ወዘተ. ኵሉ ንግዜኻ'ዩ ዝበልዖ። ብግዜኻ'ዩ ዝካወን።

መደብ ክትምድብ እንከለኻ እንታይን መዓስን ከም እትዓሞ ኢኻ ተቐምጥ። መደቡ ብጥንቃቐ ዘርቀቐ ሰብ ሓሲቡዎ ዘይፈልጥ ማእለያ ዘይብሉ ነጻ ግዜ'ዩ ዝረክብ። መደብ ምውጻእ ማለት ገለ ተመሃሮ፡ ህይወትካ ምእሳር ገይሮም ዝርድኡዎ ኣይሰኣኑን። መደብ ምውጻእ ማለት ትሰርሓሉ፥ ተጽንዓሉን ትዘናግዓሉ ግዜ ብብመጠን ከፋፊልካ ምክዋን ማለት'ዩ። እቶም ኣብ ድሮ ፈተና ሃተምተም ዝብሉ ተመሃሮ እምበር ንኸሱ ዝኸውን ግዜ ከም ዘሎዎም ክርድኡ የድሊ። ኵሉ ግዜ ዘይትርሳዕ ሓረግ ኣላ፡ ቀዲምካ መድብ፡ ኣቐዲምካ ዕዮ።

ኣብ ሓደ ዓመት ከባቢ 35-40 ናይ ስራሕ (ትምህርቲ) ሰሙናት ኣለዋ። እዚ ንሓርፋፋዊ ውጥንካ ክመርሓካ ክትጥቀመሉ ትኽእል ኢኻ። ከምቲ ኣቐዲሙ እተባህለ ናይ ሰሙን መደብ ምስራሕ ንዓሰርተ ኣዋርሕ መደብ ከም ምስራዕ ስለ ዝኾኑ፡ እዘን ኣብ ሓደ ዓመት ትምህርቲ ዝርከባ ሰሙናት ከከም እዋነን ንመድበለን። ሰሙናዊ መደብና ኣብ ሓደ ሰሌዳ ንሓዞ። እቲ እነጽንዓሉ ሰዓታት ጥራይ ዘይኮኑ፡ ኵሉ እቲ ማሕበራዊ ንጥፈታትና ኩነ ዕረፍትና ንጽሓፎ። ከምኡ ምግባርካ እትረብሖ ውሑድ ኣይኮነን።

- ሓንሳእ ናብ ሰሌዳ መደብካ ጠሚትካ ግዜኻ ትሰርዕ

- ህርኩትና ተጥሪ

- ኣብ ሰዓቱ ክርኩብ ዝግበእ ስራሓት ኩተረክቡ፡ ወይ'ውን ኣብ ሰዓቱ ክዕመም ዝግብኦ ትዓምም

- ብግዜ ምስራሕን ምውዳእን ሓደ ካብ ባህርያት ዕብየት ብምኳኑ ኸኣ ክልውጠካ'ዩ።

ሰሙናዊ መደብ ዝካውሐ ውጥን እዩ። እዚ ሰሙናዊ መደብ ዕዉት ክኸውን እንተ ኾይኑ ናይ መዓልታዊ ቍሩብ እተዳቐቐ መደብ ኣውጽእ። እዚ እተዳቐቐ ናይ መዓልቲ መደባትካ ተደማሚሩ ንሰሙናዊ መደብካ ይጸልዋ ብምኳኑ ብጥንቃቐ ክትሕዞ ይግባእ። እትትሰኣሉ፥ እትመሃረሉ፥ እትምግበሉ፥ እተዕርፈሉ፥ እተጽንዓሉ፥ ወዘተ ኵሉ ብደቂቕን ልክዕን ክምላእ ሓጊዚ'ዩ። ኣብ ግዜ በቓቕ ኵን። ምስ ኑበስኻ ግዜ እናተጸባጸብካ፡ እቲ እትገብሮ ኣብ ሰዓቱ ግበሮ። ሓደ ንጥፈት ነቲ ድሕሪኡ ዝመጽእ ካልእ ንጥፈት ግዜ ክሻወሞ ኣይግባእን። ክሻወሞ እንተ ጀሚሩ ቀልጢፍካ እንተ ዘይኣረምካዮ፡ ብእኡ መጠን ንስኻ ካብ መደብካ እናረሓቕካ፡ ስራሕካ እናተጉተተ ይኸይድ። ንጽባሕ ይኹነለይ ዝበሃል ዕማም ክህሉወካ'ውን ኣይጽቡቕን።

(... ይቕጽል።)

ኣብ ዝመጽእ፡ ቀዳምነታትካ ከመይ ትሰርዕን ዝሰራሕካዮ ከመይ ኢልካ ተመሊስካ ትርእዮን ዝብል ኣርእስቲ ከነቕርብ ኢና።

ዳእላ ተመሃሮ

ምስ ተመሃሮን ትምህርትን ዝተሓሓዙ ዋዛታት

Three reasons to give Exams

.

1- You can spend 3 hours in self-medication

2- You can complete your sleep

3- You can see your teacher being bore who normally bores you

***

Father to son: How did you write your exam?

Son: They had asked questions which I didn't know, so I wrote answer which they will not know

***

"Thousands of words of a teacher don't hurt but silence of a friend in examination hall brings tears into eyes"

***

ሜሪ ማና

ጥቕሲ እዚ ሰሙን

"ሓያል ሰብ ደኣ ክትከውን ተመነ እምበር፡ ቀሊል ህይወት ኣይትመነ።"

- ጆን ኤፍ. ከነዲ

ንትምህርቲ፡ ምህዞ፡ ርኽበትን ሓፈሻዊ ህይወትን ዝገልጽ ጥቕሲ

ተስፋንኪኤል ገብረየስ
ኣ/ዜ/ዞ/ዓንሰባ

ዝኽሪ ዓለማዊ መዓልቲ ኣይድስ ኣብ ከተማ ከረን

“ብመርመራ ኤችኣይቪ ኩነታትና ንፍለጥ”

ከተማ ከረን፣ ካብ ቅድሚ ወርሒ ጀሚራ ብስፖርታዊ ውድድራት፣ ሓፈሻዊ ፍልጠት፣ መደረ ኣብ ጎደናታት ብዘዘዋርግሑ ኑቲ ዕለት ዘንጸባርቑ ዝተፈላለዩ ጭርሖታትን ብኻልኦት ንጥፈታትን ንመዓልቲ ኣይድስ ክትዝክር እያ ወሪሓ። ብደረጃ ሃገር ዝተዘከረ ወማዓዊ ዝኽሪ መዓልቲ ኣይድስ ሎሚ ዓመት ድማ፣ ኣብ ሓደ ታሕሳስ፣ ኣብዛ ከተማ እዩ ተሰላሲሉ።

ኣብ'ቲ ብደረጃ ዓለም ንመበል 30 ግዜ፣ ብደረጃ ሃገር ድማ ንመበል 27 ግዜ ዝተገብረ ስነ-ስርዓት፣ ሚኒስተር ሚኒስትሪ ጥዕና ኣሚና ኖርሑሴን እትርከቦም ላዕለዎት ሓለፍቲ ሚኒስትሪ ጥዕና፣ ላዕለዎት ሓለፍቲ ዞባ ዓንሰባ፣ ወከልቲ ዓለማዊ ውድብ ጥዕናን ውድብ ሕቡራት ሃገራትን፣ ኣዘዝቲ ሰራዊት፣ መራሕቲ ሃይማኖት፣ ተመሃሮን ብኣሽሓት ዝቚጸሩ ነበርቲ ከተማ ከረንን ተረኺቦም ነይሮም።

ናይ መኽፈቲ ቃል ዘስመዐ ሓላፊ ጨንፈር ሚኒስትሪ ጥዕና ዞባ ዓንሰባ ዶክተር ከስተብርሃን ሰለሞን፣ ከተማ ከረን፣ ብደረጃ ሃገር መዓልቲ ኣይድስ ከተዛሉ ዕድል ብምርካብ ድሕሪ ምምስጋን፣ ኣብ ዓመተ 2017 ጥራይ፣ ብደረጃ ዓለም 1.8 ሚልዮን ሓደስቲ መልከፍቲ ከም ዝተራእዩን ብሰንኪ ሕማም ኣይድስ 940 ሽሕ ሰባት ከምዝሞቱን ብምዝኽኻር፣ ኣብ'ዚ እዋን እዚ'ውን እቲ ሕማም ዘኸትሎ ዘሎ ሞት፣ ስንክልናን ተጸልዎን ኣብ ማሕበራዊ ይኹን ቁጠባዊ መዳይ ቀሊል ዘይኮነ ጉድኣት የውርድ ከምዘሎ ኣዘኻኺሩ።

ነዚ ንምፍዋስ እቲ እንኮ መፍትሒ ናይ ሎሚ ዓመት ቴማ ከም ዝሕብሮ፣ “ተመርሚርካ ኩነታትካ ምፍላጥ” ምዃኑ ዝሓበረ ዶክተር ከስተብርሃን፣ ኩሉ ሰብ ኩነታቱ ምስ ዝፈልጥ፣ ቀልጢፍካ መድሃኒት ንምጅማር ብኡ መንገዲ'ውን ለቡዳ እቲ ሕማም ምክልኻል ከምዝከኣል ኣረዲኡ።

ብደረጃ ዓለም ኣብ 2020 ክትግበሩ ተወጢኖም ዘለዉ ሸቶታት - ቀዳማይ፣ 90 ሚእታዊት ካብ ህዝቢ መርመራ ኤች ኣይ ቪ ክገብር፣ - ካልኣይ 90 ሚእታዊት ካብ'ቶም ምስ ኤች ኣይ ቪ ዝነብሩ ሰባት መድሃኒት ኤች ኣይ ቪ ክወስዱ፣ ሳልሳይ ድማ 90 ሚእታዊት ካብ'ቶም መድሃኒት ዝጀመሩ ተኣለይቲ፣ ቫይረስ ኣብ ደሞም ክጎድል ዝብል ምዃኑ ገሊጹ።

ኣብ ሚኒስትሪ ጥዕና ዳይረክተር ጀነራል ክፍሊ ህዝባዊ ጥዕና ዶክተር ዓንደብርሃን ተስፋጼዮን፣ እቲ ንለቡዳ ኤች ኣይ ቪ ንምቍጽጻርን ንምጥፋእን ዝቐረበ ቃልሲ ዕላማኡ ከም ዝሃርም ልዑል ተስፋታት ዝተሰነቀሉ ብምዃኑ፣ ንኹላትና ተቓለስቲ ኣንጻር ለቡዳ 'የሓና' ዙበል ከም ዝኾነ ኣብሲሩ። ለቡዳ ኤች ኣይ ቪ ኣይድስ ንምቍጽጻር፣ ኣብ ዝሓለፉ ውሑዳት ዓመታት ዝተራእዩ ሓሙሽተ ተርእዮታት፣ ምንካይ መጠን ብዝሒ መልከፍቲ ኤች ኣይ ቪ፣ ምጥፋእ ምትሕልላፍ መልከፍቲ ኤች ኣይ ቪ፣ ምንካይ ብሰንኪ ኣይድስ ዝስዕብ ሞት፣ ምብዛሕ መርመራ ገይርካ ኩነታትካ ምፍላጥ፣ ብዝሒ ጸረ ኤች ኣይ ቪ መድሃኒት ዝወስዱ ሰባት ምዃኖም እውን ዘርዚሩ።

ኣብ ሃገርና፣ ሚኒስትሪ ጥዕና ምስ መሻርኽቱ፣ ንምቍጽጻር መልከፍቲ ኤች ኣይ ቪ ኣይድስን ብሰንኩ ዝስዕብ ሞት ንምንካይን ዝተፈላለዩ ስትራተጂ ተሓንጺጾም ይስራሓሉም ከም ዘሎ፣ በዚ ቃልሲ ከኣ፣ መጠን መልከፍቲ ኤች ኣይ ቪ ኣብ 15-24 ዝዕድመኣን ነፍሰጾራት፣ ኣብ 2003 ካብ ዝነበሮ 2.1 ሚእታዊት፣ ኣብ 2017 ናብ 0.28 ሚእታዊት (እዚ ማለት ብ87% ወሪዱ) ከም ዝወረደ ብምጥቃስ፣ ኤች ኣይ ቪ ሓሊፉዎም ዝወለዱ ህጻናት፣ ቅድሚ 15 ዓመት ካብ 25-40 ሚእታዊት ዝነበረ፣ ኣብ'ዚ እዋን እዚ፣ ናብ 1 ክሳብ 2 ሚእታዊት ብምውራዱ፣ ናይ 95-96 ሚእታዊት ምጉዳል ከም ዝተመዝገበ ጸብጺቡ። ብሰንኪ ኣይድስ ዝስዕብ ሞት ምስ ናይ 2006 ዓመተ ምሕረት ክነጻጸር ከሎ፣ ኣብ'ዚ ግዜ እዚ ብ78 ሚእታዊት ኸቱ ምህላዉን እዚ ድማ ተሰፉ ዝህብ ወጽኢት ምዃኑን ከኣ ኣዘኻኺሩ።

ኣብ'ቶም ምስ ኤች ኣይ ቪ ዝነብሩ ሰባት፣ ቀንዲ ጠንቂ ሞት ዝኾነ ተደራቢ መልከፍቲ ቲቢ ይቕጽል ከም ዘሎ ዝገለጸ ዶክተር ዓንደብርሃን፣ መልከፍቲ ኤች ኣይ ቪ ካብ ኣብ ደቂ-ተባዕትዮ፣ ኣብ ደቂ-ኣንስትዮ፣ ብሕልፊ ድማ ኣዋልድ፣ ከምኡ'ውን ኣብ ፋይቶት ልዑል ምህላዉ ኣተሓሳሰበ። ጸረ ኤች ኣይ ቪ መድሃኒት ዘድልዮም ክሶም፣ ተጠቀምቲ ዘይኮኑ ሰባት ከም ዘለዉ ብምሕባር ከኣ፣ እዚኣቶም፣ ካብ'ቶም ኣብ ዓለም ዝርኣዩ ብድሆታት ምዃኖም ወሲኹ ገሊጹ።

ኣብ ሚኒስትሪ ጥዕና ዳይረክተር ምቍጽጻር ተመሓላለፍቲ ሕማማት ዶክተር ኣርኣያ ብርሃነ ብወገኑ፣ ኣብ ሃገርና፣ ኤች ኣይ ቪ ብኸመይ ይመሓላለፍን ትከላኸሎን ዳርጋ ሙብዛሕትኡ ሰብ ከምዝፈልጦ፣ ይኹን ደኣ'ምበር፣ ዓሚቝ ኣፍልጦ ሃልዩዎ፣ ቀጻሊ ክምርመርን ኣብ'ቶም በቲ ቫይረስ ዝተለኽፉ ዜጋታት፣ ኣድልዎን ምንጻልን ከወግድ ተወሳኺ ጻዕሪ ክምዝድሊ ኣዘኻኺሩ።

ዶክተር ኣርኣያ፣ ኣብ መላእ ሃገር፣ 255 መመርመሪ ማእከላት ከም ዘለዋ፣ ኣብ ዝሓለፈ ዓመት 91 ሽሕን 141 ዜጋታት ከምእተመርመሩ ብምጥቃስ፣ ካብኣቶም 585 ብኤች ኣይ ቪ ቫይረስ ተለኺፎም ከምዝጸንሑን እዚ ከኣ 0.64 ሚእታዊት ምዃኑን ገሊጹ።

ኣብ ነፍሰጾራት ዝግበር መርመራ'ውን ብብዝሒኡ እናወሰኸ ብምኻዱ፣ ኣብ 2017 ዓ.ም. 83 ሽሕን 278 ነብሱ-ጾራት ከም እተመርመራ ገሊጹ። ኣብ መልከፍቲ ቅድሚ 13 ዓመት፣ ካብ 100 ነፍሰ ጾራት 3 ልኸፋት እቲ ቫይረስ ዝነበራ፣ ኣብ'ዚ ግዜ እዚ፣ ናብ 3 ካብ ሽሕ ወሪዱ ምህላዉ ኣዘኻኺሩ።

ጸረ ኣይድስ መድሃኒት ኣብ ዘለዉሉ እዋን፣ ዘመን ኣይድስ ኣብ ምብቃዑ ከምዝበጽሐን ተመርሚሩ ኣብ ደሙ በቲ ቫይረስ ተለኺፉ ከምዝሎ ዘረጋገጸ ሕሙም፣ መዓልታዊ ሓንቲ ከኒና ምስ ዝወስድ፣ ምርባሕ ኤች ኣይ ቪ ብምንካዩ፣ ጸዕቂ ኤችኣይ ቪ ናብ ዝተሓተ ደረጃ ከም ዝወርድ፣ ሰዲ 4 ብምውሳኽ ዓቕሚ ምክልኻል ከም ዝሐይል፣ ሞት ብሰንኪ ኣይድስ ከም ዝጐድል፣ ኤች ኣይ ቪ ካብ ኣደ ናብ ህጻን ከይመሓላለፍ ከም ዝከላኸል፣ ኤች ኣይ ቪ ብጾታዊ ርክብ ንኸይመሓላለፍ ከም ዝከላኸል ብተወሳኺ ድማ፣ ጸረ ኤች ኣይ ቪ መድሃኒት፣ ንተኻእሎ ምትሕልላፍ እቲ ቫይረስ ብ96 ሚእታዊት ከምዘንክዮ ኣብ'ቲ ኣጋጣሚ ተገሊጹ።

ተጸዋዒ ውድብ ሕቡራት ሃገራት ኣብ ኤርትራ ሚስተር ኢብራሂም ሳምቡል፣ ሕማም ኣይድስ ካብ ዝፍልም ን30ዓመት ዝኣክል ዝተፈላለዩ ንጥፈታትን ጎስጓሳትን'ኳ እንተተኻየዱ፣ ኣብ'ዚ ግዜ'ውን ብዙሓት ሰባት ብሰንኪ እዚ ሕማም ይሞቱን ይሳቐዩን ምህላዎም፣ ክግበር ዝግበኦ ብዙሕ ጻዕሪ ከም ዝተረፈ ዘርኢ ምዃኑን ኩሉ ተመርሚሩ ኩነታቱ ብምፍላጥ፣ ምትሕልላፍ ናይ'ቲ ቫይረስ ናብ ዜሮ ንኸወርድ እጃሙ ከልዕልን ኣተሓሳሰበ።

ሚኒስትሪ ጥዕና፣ ኣብ ምክልኻልን ምቍጽጻርን እዚ ሕማም ዝገብሮ ዘሎ ንጥፈታት ዘሞገሰት ወኪል ዓለማዊ ውድብ ጥዕና ኣብ ኤርትራ ሚስስ

ዶ/ር ኣርኣያ ብርሃነ

ዶ/ር ጆስፊን ናምቡዚ

ዶ/ር ዓንደብርሃን ተሰፋጼን

ጆስፊን ናምቡዘ ብወገኣ፣ ዓለማዊ ውድብ ጥዕና፣ ኣብ ምጥፋእ እቲ ሕማም ምስ ሚኒስትሪ ጥዕና ኤርትራ ተወሃሂዱ ዝሰርሖ ዘሎ ንጥፈታት ብዘለዓለ ክቕጽሎ ምዃኑ ኣረጋጊጹ።

ጀነራል ዳይረክተር ምምሕዳርን ፋይናንስን ዞባ ዓንሰባ ኣቶ ክብሮም ንርኣዮ፣ ንምምሕዳር ዞባ ዓንሰባ ወኪሉ ኣብ ዘስመዖ ቃል፣ “ናይ ሓንቲ ሃገር ምዕባለን ቁጠባዊ ዕበየትን ዝረጋገጽ፣ ውሑስ ጥዕና ዜጋታት ምስ ዝረጋገጽ እዩ” ድሕሪ ምባል፣ ናብ'ቲ እንምጽኦ ዕበየትን ብልጽግናን ሃገርና ንኽንበጽሖ፣ ብዮሊ ይኹን ብኮም ነዚ ሕማም ክንቆጻጸረሉ እንኽእል ግብራዊ ስጉምቲ ክወሰድ ኣዘኻኺሩ።

ኣብ'ቲ ኣጋጣሚ፣ ኣብ ኩሉ ክሊ ዕድመ ዝተኻየዱ ኑቲ ዕለት ዘንጸባርቑ ውድድራት ሓፈሻዊ ፍልጠት፣ ብተመሳሳሊ ዝተገብሩ መደረታትን ብዞማመተኤ ዞባ ዓንሰባ ዝቐረቡ ባህላዊ ማሰናድኦታትን፣ ነቲ መዓልቲ ድምቀት ካብ ምሃብ ሓሊፎም፣ ኣፍልጦን ርድኢትን ናይ'ቲ ሕማም ኣብ ዞባ ዓንሰባ ይብርኽ ከምዝሎ ዘጸሩ እውን ነይሮም።

ስፖርት

ተስፋኣለም ገብረዮሃንስ (ኩባ)

ፕረዚደንት ካፍ ኣብ ኤርትራ ዑደት የካይድ

ብፕረዚደንት ኣሕመድ ኣሕመድ ዝተመርሐ ላዕለዋይ ልኡኽ ኮንፈደረሽን ኩዕሶ እግሪ ኣፍሪቃ - ካፍ ትማሊ. ሰሉስ 4 ታሕሳስ 2018 ኣብ ኤርትራ ናይ ሓደ መዓልቲ ናይ ስራሕ ምብጻሕ ኣካይዱ። ፕረዚደንት ኣሕመድ ኣብ ኣስመራ ኣብ ዝጸንሓሉ እዋን ምስ ኮሚሽነር ባህልን ስፖርትን ኤርትራ ኣምባሳደር ዘመደ ተኽለ ተራኺቡ ኣብ ዝተፈላለዩ ዛዕባታት ተዘቲዩ። ዶክተር ኣሕመድ ኣሕመድ ኣማስያኡ ኣብ ዘየደ ጋዜጣዊ መግለጺ "እዚ ርክብ ብመሰረት እቲ ኣብ ታንዛንያ ኣብ ዝተኻየደ ናይ ካፍ ውድድር ምስ ፕረዚደንት ፌደረሽን ኩዕሶ እግሪ ኤርትራ ኣቶ ኣሲያስ ኣብርሃም እዩ ዝተየደ ዘሎ። ውድድራት ኩዕሶ እግሪ ኣፍሪቃ በዞን ኣብ ዝሓሸ ደረጃ በጺሐን ዘለዋ ሃገራት ጥራይ ኣይኮነን ዝምዕብላ። እንታይ ደኣ፡ ተሳታፍነት ኩለን ሃገራት እውን ክውሰኾ ኣለዎ። ስለዚ ድማ እዚ ኣብ መንጎ ኤርትራ፡ ኢትዮጵያ፡ጁቡቲን ሶማልያን ተፈጢሩ ዘሎ ሰላማዊ ሃዋሁ ኣብ ምዕባለ ኩዕሶ እግሪ እዚ ዞባ ዓቢ ግደ ክህልዎ እዩ። ካፍ ከኣ ሃገራት እዚ ዞባ ደረጃ ጸወታ ኩዕሶ እግሪ እዚ ዞባ ብሓፈሻ ንምምዕባል ክደጋፍ ምኻኑ ይገልጽ። ብፍላይ ተሳትፎ ኤርትራ ኣብ ውድድራት ኩዕሶ እግሪ ኣፍሪቃ ቀጻልነት ንኽህልዎን ዓቕሚ እተሐይሎሉ ኩነታት ኣብ ምፍጣርን ክትሓጋገዘና እዩ" ኢሉ። ፕረዚደንት ካፍ ዶክተር ኣሕመድ ኣሕመድ ስለቲ ብኮሚሽን ባህልን ስፖርትን ይኹን ፌደረሽን ኩዕሶ እግሪ ኤርትራ ዝተገበረሉ ኣቀባብላ ምስጋናኡ ገሊጹ። ልኡኽ ካፍ ኣቐዲሙ ኣብ ቤት ጽሕፈት ፌደረሽን ኩዕሶ እግሪ ኤርትራ ብምብጻሕ ምስ ዝተፈላለዩ ኣካላት ተራኺቡ ከም ዝዘተየ ዝርከቡና ሓበሬታ የጽር። ብዘይካዚ ፕረዚደንታት ፌደረሽናት ኩዕሶ እግሪ ኢትዮጵያ፡ ሶማልያን ጁቡቲን እውን ኣብቲ ኣጋጣሚ ኣብ ኤርትራ ዑደት የካይዱ ኣለዉ። ንሱቶም ኣብ ዝሃብዎ መግለጺ "እቲ ጸልማት ተቐንጢጡ ኣብ ከምዚ መደረኽ ምብጻሕና ዘሐጉስ እዩ" ድሕሪ ምባል "ኣብ ሓጺር ግዜ ኣብ መንጎ ኣርባዕተ ሃገራት ኤርትራ፡ ኢትዮጵያ፡ ጁቡቲን ሶማልያን ዝተየደ ውድድር ክህሉ እዩ" ብምባል ኣሚቶም። እቶም ልኡኻት ምስ ዝምልከቶም ኣካላት ኮሚሽን ባህልን ስፖርትን ኤርትራን ፌደረሽን ኩዕሶ እግሪ ኤርትራን እውን ምርኻቦም ተፈሊጡ ኣሎ።

ስልጠና ዳንነት ኩዕሶ መርበብ ተኻዪዱ

ሃገራዊ ፌደረሽን ኩዕሶ መርበብ ኤርትራ፡ ከም መቐጸልታ ኣብ ዝተፈላለየ እዋን ከካይዶ ዝጸንሐ ስልጠናታት፡ ምስ ፌደረሽን ኩዕሶ መርበብ ዞባ ጋሽ ባርካ ብምትሕብባር፡ ስልጠና ዳንነት ኩዕሶ መርበብ ኣብ ከተማ ባረንቱ ከም ዝተየደ ህዝባዊ ርክብት'ቲ ፌደረሽን ኣፍሊጡ።

እቲ ካብ ኩለን ንኡሳን ዞባታት ናይ ዞባ ጋሽ ባርካ ዝተወከሉ መንእሰያት ዝተሳተፉዎ ስልጠና ካብ 07 ክሳብ 11ሕዳር 2018 ዝተኻየደ ኮይኑ፡ ኣብ ሓፈሻዊ ሕግታት ኩዕሶ መርበብ 2017-2020 ዘጠቓልለ ብፍላይ ከኣ ኣብ ሕግታት ኣተሓሕዛ ነጥቢን ናይ ኢድ ምልክታት፡ ኣተኪሩ እዩ ብክልሰ ሓሳብን ግብርን ተኻዪዱ።

ኣብ ሃገራዊ ፌደረሽን ኩዕሶ መርበብ ብሓላፊ ዳንነት መምህር ቢንያም የማን ዝተኻየደ ስልጠና፡ ስልጠንቲ ብመሰረት ዝተመዛኑዎ ሕግታት ብጽሑፍ 40% ብተግባር ድማ 60% ፈተናታት እዩ ተዋሂቡዎም። ስልጠንቲ ብመሰረት ዝቐሰሙዎ ስልጠና ተሓጊዞም ንዘቕረበሎም ፈተናታት፡ ንኹሉ ኣማሊኦም ክሓልፉ ከም ዝኸኣሉ ስልጠና ዝሃበ መምህር ቢንያም የማን ይገልጽ።

ኣብቲ ናይ መዛዘሚ ዕለት ዝተረኽቡ ሓለፍቲ ስልጠና ዳንነት ኩዕሶ መርበብ፡ ኣብ መጻኢ ኣብ ዞባኦም ዘሎ ጸጋታት ብዝምልከአ መዘምዚምም ኣብርቲዖም ክሰርሑሉን ውድድራት ሰሪዖም ከካይዱን ንዕቤት ናይቲ ዓውዲ ክጽዕሩን ካልእን ኣብ ዝብሉ ለበዋታት ቃሎም ኣሰሚዖም። ብወገን ስልጠንቲ`ውን ንዝተዋህቦም ናይ ስልጠና ዕድል ድሕሪ ምምስጋን ምስ ግዜ ተመክሮታት ደሊቦም ጻዕርታቶም ከሐይሉን ኣብ ግብሪ ከዋስኡሉን ምዃኖም ገሊጾም።

ሞድሪች ንሕዛእቲ መሲን ሮናልዶን ጥሒሱ

መሲን ሮናልዶን ኣብ ዝሓለፈ ዓሰርተ ዓመት ንሽልማት ባሎን ዲ ኦር ክቀባበሉ'ዮም ጸኒሖም። ካብ ዓመት 2016 ዳግም ዝቐጸለ ሽልማት 'ፊፋ ባሎን ዲ ኦር' ብቐደሚ ትማሊ. ሰኑይ ተኻዪዱ። ኣከፋፊሊ. ክሉብ ሪያል ማድሪድ ክሮኤሽያዊ ሉካ ሞድሪች ድማ ንሽልማት ባሎን ዲ ኦር 2018 ተዓዊቱሉ። ብቐደሚ ትማሊ. ሰኑይ 3 ታሕሳስ 2018 ኣብ ዝተኻየደ ጽምብል ምዕዳል ሽልማት ብሉጽ ተጻዋታይ ኩዕሶ እግሪ ፊፋ 2018 እዩ ነዚ ክብሪ ተቓቢሉ። ሞድሪች ኣብ ዝሓለፈ. ሰለስተ ተኸታታሊ. ዓመታት ምስ ክለቡ ሪያል ማድሪድ ንጽዋእ ሻምፕዮንስ ሊግ ኣልዒሉ እዩ። ንሱ ብተወሳኺ፡ ዝሓለፈ. ክረምቲ ኣብ ሩሲያ ኣብ ዝተኻየደ ውድድር ዋንጫ ዓለም 2018፡ ንሃገሩ ክሮኤሽያ ናብ ግጥም ፍጻመ ክትበጽሕ ዓቢ. እጃም ተጻዊቱ። እዚም ዓወታት እዚኦቶም ናብዚ ናይ ብቐደሚ ትማሊ. ዓወት ከም ዘብጽሑዎ ድማ ዝተፈላለየ ማዕከናት ዜና ይገልጻ ኣለዋ። ኣብቲ ኣብ ከተማ ፓሪስ ዝተኻየደ ብሉጽ ተጻዋታይ ኩዕሶ እግሪ ዓመት 2018 ፊፋ ሽልማት ናይ ምዕዳል ስነስርዓት ክርስትያኖ ሮናልዶ ካልኣይ ደረጃ ሒዙ። ኮኾብ ተጻዋታይ ሓለቓ ጋንታ ባርሰሎና መሲ. ከኣ ብኣጥቃዓይ ኣትሌቲኮ ማድሪድ ኣንቶን ግሪዝማንን ኣጥቃዓይ ፒ ኤስ ጂ ኪሊያን ምባፐን ተበሊጹ ሓምሻይ ደረጃ ሒዙ ኣሎ። ብራዚላዊ ተጻዋታይ ክሉብ ኤሲ. ሚላን ዝነበረ ካካ፡ ኣብ ዓመት 2007 ንሽልማት ባሎን ዲ ኦር ድሕሪ ምውሳዱ፡ ኣብ ዝሰዓበ ዓሰርተ ዓመታት እቲ መድረኽ ሕዙእቲ ኣርጀንቲናዊ ሊዮኔል መሲን ፖርቱጋላዊ ክርስትያኖ ሮናልዶን ኮይኑ'ዩ ጸኒሑ። ሞድሪች ነዚ ዓብላልነት ብምስባር ናብዚ ክብሪ እዚ ክበቅዕ ዝኸኣለ ተባዚሉ ብፍሉይ ይውደስ ኣሎ።

ካብ 2009 ክሳብ 2012 ኣብ ዝነበረ ኣርባዕተ ዓመታት፡ ሊዮኔል መሲ. ብተኸታታሊ. ንሮናልዶ ሰለስተ ግዜ ንኣንድረስ ኢኒየስታ ድማ ሓንሳእ ረቲዑ'ዩ ንሽልማት ባሎን ዲ ኦር ተዓዊቱሉ ነይሩ። ክርስትያኖ ንናይ 2013 ከምኡ ድማ 2014 ሽልማታት ብተኸታታሊ. ንመሲ. ረቲዑ ክዕወት እንከሎ፡ ኣብ 2016 ከምኡ'ውን 2017 ድማ ሮናልዶ ንመሲ. ረቲዑዎ። ኣብ መንጎ እዚ. መሲ. ኣብ 2015 ንሮናልዶ ሰዒሩዎ ምንባሩ ሰነዳት ፊፋ የመልክታ።

ሞድሪች ንበበሲ. ኣብ ዝሖ ርእይቶ፡ ነቲ ሽልማት ኣብ ዝሓለፈ. ዓሰርተ ዓመታት ብሰንኪ. ዓብላልነት መሲን ሮናልዶን ነዚ. ክብሪ ክበጽሑዎ ንዘይከኣሉ ካልኦት ከዎኽብቲ ከም ዝወፈዩ ገሊጹ። ንሱ፡ "ምናልባት ኣብ ዝሓለፈ. ዓመታት ብርክት ዝበሉ ሽልማት ባሎን ዲ ኦር ዝግብኦም ከም፡ ዣቪ. ሀርናንደዝ፡ ኣንድረስ ኢኒየስታ ወይ'ውን ወስሊ. ሽናይደር ዝኣመሰሉ ከዎኽብቲ ነይሮም እዮም። ኣፍቃሪ ኩዕሶ እግሪ ሕጂ ካልእ ኮኾብ ክርኢ. በቒዑ ኣሎ፡ " ኢሉ። ምስጢር ዓወቱ ክገልጽ እንከሎ ድማ ሞድሪች "ኣብ ጸገም ግዜ ብዓቕሊ. ኣብርቲዐካ ምስራሕ ናብዚ. ደረጃ ንኽበጽሕ ኣብቂዑኒ" ብምባል ብሓጺር ገሊጹ።

እዚ. ከምዚ. ኢሉ እንከሎ፡ መንእሰይ ኣጥቃዓይ ሃገራዊት ጋንታ ፈረንሳን ክሉብ ፒኤስጅን ወዲ 19 ዓመት ኪሊያን ምባፐ፡ ንሽልማት ብሉጽ ተጻዋታይ ትሕቲ 21 ዓመት 'ሽልማት ራይሞንድ ኮፓ' (እዚ. ክሊ. ዕድመ ተባሂሉ ብፊፋ ዝተኣታተወ ሓድሽ ሽልማት'ዩ) ተዓዊቱሉ። ሓድሽ ሓይሊ. ፈረንሳ እናተባህለ ዝገለጽ ምባፐ፡ ምስ ሃገሩ ተዓዊቲ ዋንጫ ዓለም 2018 ክኸውን በቒዑ እዩ። ብክሉብ ደረጃ ድማ ምስ ፒኤስጂ ኣብ ሊግ ኣ (1) ፈረንሳ ሻምፕዮን ክኸውን ክኢሉ። ተጻዋታይ ጀርመናዊት ክሉብ ቦሩሲያ ዶርትመንድ ኣመሪካዊ ክርስትያን ፖሊሲች ካልኣይ ኮይኑ ተሸሊሙ።

ኣብቲ ዕለት፡ ፊፋ ካብ ዘተኣታተዎም ሓደስቲ ዓይነት ሽልማታት ባሎን ዲ ኦር ደቂ ኣንስትዮ ዝብል እዩ። ኖርወያዊት ተጻዋቲት ክሉብ ኦሊምፒክ ሊዮን ኣዳ ሀገርበርግ ድማ ተዓዊታትሉ።

ሽልማት ባሎን ዲ ኦር ብፈረንሳዊት መጽሔት ኩዕሶ እግሪ ካብ 1956 ኣትሒዙ ንኮኾብ ተጻዋታይ ኩዕሶ እግሪ ዝወሃብ ሽልማት እዩ። እንግሊዛዊ ስታንሊ. ማቲውስ ድማ ቦኽሪ ዕወት ናይቲ ሽልማት ምንባሩ ታሪኽ ይገልጽ። ሽልማት ባሎን ዲ ኦር ክሳብ ዓመት 1995 ንኤውሮጳውያን ተጻወትቲ ጥራይ ይወሃብ ነበረ። ካብቲ ግዜ ኣትሒዙ ከኣ ንዝኾነ ኣብ ኤውሮጳዊት ክሉብ ዝጻወት ክወሃብ ጀመረ። ካብ 2007 ንደሓር ድማ ኣብ መላእ ዓለም ንዝርከቡ ተጻወትቲ ኣጠቓሊሉ ክዕደል ጀሚሩ።

30 ሕጹያት ተጻወትቲ ናብ ናይ መወዳእታ ውድድር ይኣትዉ። ኣብ መላእ ዓለም ካብ ዝርከቡ ጋዜጠኛታት ብዝወሃብ ድምጺ. ድማ እቲ ኮኾብ ይርቋሕ። ካብ 2010 ክሳብ 2015 መጽሔት ፍራንስ ፉት ቦል ምስ ፊፋ ብምትሕብባር፡ ፊፋ ባሎን ዲ ኦር ተባሂሉ ክወሃብ ጸኒሑ። ካብ 2016 ኣትሒዙ ድማ ፊፋ ካብ'ቲ ምስ መጽሔት ፍራንስ ፉት ቦል ኣትዩዎ ዝነበረ ውዕል ብምውጻእ ንበይኑ ዳግም ሽልማት ባሎን ዲ ኦር ክዕድል ጀሚሩ።

ዝርዝር ቀዳሞት ዓሰርተ ከዎኽብቲ ተጻወትቲ ሽልማት ባሎን ዲ ኦር 2018

1 ሉካ ሞድሪች ኢ.ማድሪድን ክሮኤሽያን
2 ክርስትያኖ ሮናልዶ ጁቬን ፖርቱጋልን
3 ኣንቶን ግሪዝማን ኢ. ማድሪድን ፈረንሳን
4 ኪላን ምባፐ ፒኤስጂን ፈረንሳን
5 ሊዮኔል መሲ. ባርሰሎናን ኣርጀንቲናን
6 መሓመድ ሳላሕ ሊቨርፑልን ግብጺን
7 ራፋኤል ቫራን ሪ.ማድሪድን ፈረንሳን
8 ኤደን ሃዛርድ ቸልሲን በልጅዩምን
9 ኬቨን ደ ብራይን ማንሲቲን በልጅዩምን
10 ሃሪ ኬን ቶተንሃምን እንግሊዝ

ዝርዝር ዕወታት ሽልማት ባሎን ዲ ኦር ካብ 2007 - 2018

ኣብ 2007	ካካ	ክርስትያኖ ሮናልዶ	ሊዮኔል መሲ.
ኣብ 2008	ክርስትያኖ ሮናልዶ	ሊዮኔል መሲ.	ፈርናንዶ ቶረስ
ኣብ 2009	ሊዮኔል መሲ.	ክርስትያኖ ሮናልዶ	ዣቪ.
ኣብ 2010	ሊዮኔል መሲ.	ኣንድረስ ኢኒየስታ	ዣቪ.
ኣብ 2011	ሊዮኔል መሲ.	ክርስትያኖ ሮናልዶ	ዣቪ.
ኣብ 2012	ሊዮኔል መሲ.	ክርስትያኖ ሮናልዶ	ኣንድረስ ኢኒየስታ
ኣብ 2013	ክርስትያኖ ሮናልዶ	ሊዮኔል መሲ.	ፍራንክ ሪበሪ
ኣብ 2014	ክርስትያኖ ሮናልዶ	ሊዮኔል መሲ.	ማኑኤል ኖየር
ኣብ 2015	ሊዮኔል መሲ.	ክርስትያኖ ሮናልዶ	ነይማር
ኣብ 2016	ክርስትያኖ ሮናልዶ	ሊዮኔል መሲ.	ኣንቶን ግሪዝማን
ኣብ 2017	ክርስትያኖ ሮናልዶ	ሊዮኔል መሲ.	ነይማር
ኣብ 2018	ሉካ ሞድሪች	ክርስትያኖ ሮናልዶ	ኣንቶን ግሪዝማን

መደብ ጸወታ

ፕሪመር ሊግ
ሎሚ ረቡዕ

በርንሊ. ምስ ሊቨርፑል ሰዓት 10፡45
ኣቨርቶን ምስ ኒውካስል ሰዓት 10፡45
ፋልሃም ምስ ሌስተር ሰዓት 10፡45
ዎልቨስ ምስ ቸልሲ. ሰዓት 10፡45
ማን.ዩናይትድ ምስ ኣርሰናል ሰዓት 10፡45
ቶተንሃም ምስ ሳውዝሃምተን ሰዓት 11፡00

ምልክታ

ቤተልሄም ታደሰ - እምነት ኣማኑኤል
ሊድያ ስልጣን

ዞባ ማእከል ኣስመራ

ሓረት ገብረስላሴ የሴፍ ምባል ተሪፋ፡ ሓረት ባር.ያስላሴ የሴፍ ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን27/1218 ኣብ 1ይ ቤ/ፍ 7ይ መጋባእያ ቁ.44 ይቕረብ።

ወ/ሮ ፋጡማ ይሕመድ እስማዒል ምባል ተሪፋ፡ ፋጥማ ኣሕመድ እስማዒል ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለዝበላ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን26/12/18 ኣብ 1ይ ቤ/ፍ 8ይ መጋባእያ ቁ.52 ይቕረብ።

ወ/ት ዲያና ሳምሶም ኤልያስ ምባል ተሪፋ፡ ዲምያና ሳምሶም ኤሊያስ ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን26/12/18 ኣብ 1ይ ቤ/ፍ 8ይ መጋባእያ ቁ.52 ይቕረብ።

ኣብ ሞንጎ ከሰስቲ ወረ/ነፍ/ሄር ሃብተ ተላ ዑቕባገርግሽ፡ በዓልቲ-ቤቶም ኣብርሃጼን በርሀ በየነን ተኸሰስቲ ወረ/ነፍ/ሃብተ ተላ ዑቕባገርግሽ +11 ዘሎ ናይ ምቅሊት ውርሻ፡ ተኸሳሲ ቁ.11 ሓበን ሃብተ ተላ ኣድራሽኣ ንጹር ስለዘይኮነ፡ ተጸዊዓ ን27/12/18 ኣብ 1ይ ቤ/ፍ 8ይ መጋባእያ ቁ.52 ይቕረባ። እንተዘይቀሪበን ኣብ ዘየለዋሉ መስርሕ ዳንነት ክቐጽል ምዃኑ ቤ/ፍ የፍልጥ።

ኣልጋነሽ ተኸለ ገብሪኤል ምባል ተሪፋ፡ ኣልጋነሽ ተኸለ ዘሩፋኤል ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን26/12/18 ኣብ 1ይ ቤ/ፍ 1ይ መጋባእያ ቁ.32 ይቕረብ።

ኣብ መንጎ ከሳሲ ኣቶ ሰለሙን ገብረሚካኤል ክፍሉን ተኸሰስቲ 1.ቴድሮስ መብራህቱ የውሃንስ +3 ብዘሎ ናይ ሲቪል ክርክር ጉዳይ፡ ተኸሰስቲ 1. ቴድሮስ መብራህቱ የውሃንስ 2. የናታን መብራህቱ የውሃንስ 3. መብራህቱ የውሃንስ 4. ወ/ሮ ህድኣት ገብረክርስቶስ ብኣድራሽኦም ስለዘይተረኽቡ፡ ተጸዊዖም ን26/12/18 ኣብ ላዕለዋይ ቤ/ፍ ኣስመራ ንግዲ መጋባእያ ቁ.40 ይቕረቡ። እንተዘይቀሪቦም ጉዳዮም ክረአ ምዃኑ ነፍልጥ።

ኮማዊ ቤት ፍርዲ ገዛ-ባንዳ

ኣቶ ገብረጻድቕ ተወልደመድህን ገብረመስቀል፡ ሓፍትና ወ/ሮ ትብለጽ ተወልደመድህን ስለዝሞተት፡ ኣነ ምስ 2 ኣሕዋተይ ወረስቲ ምዃንና ይረጋገጸልና ስለዝበሉ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን26/12/18 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ወ/ሮ ፋኑስ ሰዮም ቀለታ፡ ወደይ መርሃዊ የሴፍ ኣሕመድ ስለዝሞተት፡ ኣነ ጥራይ ወራሲት ምዃነይ ይረጋገጸለይ ስለዝበላ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን21/12/18 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኣቶ ቴድሮስ ኣብርሃ፡ ኣደና ወ/ሮ ሂወት ቦክረ ገብረታትዮስን ኣቦና ኣቶ ኣብርሃ ሓጎስን ስለዝሞቱ፡ ኣነ ምስ 3 ኣሕዋተይ ወረስቲ ምዃንና ይረጋገጸልና ስለዝበሉ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን28/12/18 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት ፍርዲ ኣባሻውል

ኣቶ ሰለሞን የማነ ሃብተማርያም፡ ኣቦይ የማነ ሃብተማርያም ክፍለ ስለዝሞተ፡ ኣነ ምስ 4 ኣሕዋተይ ወረስቲ ምዃንና ይረጋገጸልና ስለዝበሉ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን22/12/18 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት ፍርዲ ኣኽርያ

ከሳሲ ኣቶ ሰመረ ኤልያስ ኣፈወቂ፡ ተኸሳሲት ወ/ሮ ወይኒ በየነ ሓይላይ ናይ ሰብኣይን ሰበይትን ክሲ ተመስሪቱልኪ ስለዘሎ፡ እሞ ንጹር ኣድራሻ ስለዘይብልኪ፣ ብኣካል ወይ ሕጋዊ ወኪልኪ፡ ን17/12/18 ኣብ ቤ/ፍ ቅረቢ። እንተዘይቀሪኪ ግን ኣብዘየለኽሉ ክውሰን ምዃኑ ነፍልጥ።

ኮማዊ ቤት ፍርዲ ዕዳጋሓሙስ

ከሳሲ ኣቶ መድሃኔ ናይህዝጊ ይትባረኽ፡ ተኸሳሲት በዓልቲ-ቤተይ ወ/ሮ ምስጋና ገብረማርያም ኣስፋሃ ካብ ሃገር ምስ ወጸት ደሃይ ስለዘይገበረትለይ፡ ከምዚ ዘለኽዎ ክነብር ስለዘይክእል ተጸዊዓ ቀሪባ ጉዳይና ናብ ቤ/ዘመድ ሽማግለታት ተመሪሑ ሓደ መዕለቢ ክግበረለይ ስለዝበሉ፣ ተኸሳሲት ብኣካል ወይ ብወኪላ፡ ን26/12/18 ኣብ ቤ/ፍ ትቕረብ። ምስዘይትቐርብ ቤ/ፍ ውሳነ ክህበሉ ምዃኑ የፍልጥ።

ኣቶ መሓመድ ዑመር መሓመድ፡ 1. ሳልሕ ዑመር መሓመድ 2. ሓሰን ዑመር መሓመድ 3. ኣንዋር ዑመር መሓመድ 4. ሳልሕ ዑመር መሓመድ 5. ዓብደልዋሰዕ ዑመር መሓመድ 6. ቐንያ ዑመር መሓመድ ሽዱሽቲኦም ኣሕዋተይ ጥፉኣት ስለዝኾኑ፡ ናይዞም ጥፉኣት ኣሕዋተይ ኣነ ወራሲኦም ምዃነይ ይረጋገጸለይ ስለዝበሉ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን24/12/18 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ። ተቓዋሚ ምስ ዘይቀርብ ቤ/ፍ ውሳነ ክህበሉ ምዃኑ የፍልጥ።

ኮማዊ ቤት ፍርዲ ገጀረትን ቲራቮሎን

ኣቶ ኣንጎሶም ተስፋሚካኤል ተስፋዝጊ፡ ኣቦና ተስፋሚካኤል ተስፋዝጊ መሓሪ ከምኡውን ኣደና ተወልደብርሃን ናይዝጊ ስለዝሞቱ፡ ኣነ ምስ 4 ኣሕዋተይ ወረስቲ ምዃንና ይረጋገጸልና ስለዝበሉ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን19/12/18 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኣቶ ጁልዮ ጴጥሮስ ገብረእየሱስ፡ ወላዲትና ኣብርሀት ክፍለ መሓሪ ስለዝሞተት፡ ኣነ ምስ 1 ሓወይ ወረስቲ ምዃንና ይረጋገጸልና ስለዝበሉ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን27/12/18 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኣንጎሶም በርሀ ኣጽብሃ፡ ወድና ኣቤል ኣንጎሶም በርሀ ስለዝተሰውአ፡ ውላድ ስለዘይገደፈ፡ ኣነ ምስ ወ/ሮ ተኽኣ ሃይለ ጥራይ ወረስቲ ምዃንና ይረጋገጸልና ስለዝበላ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን27/12/18 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ወ/ሮ ኣስመረት ካሕሳይ ዓንደ፡ ጓለይ ዲያና ርእሶም ስለዝተሰውአት፡ ኣነ ጥራይ ወራሲት ምዃነይ ይረጋገጸለይ ስለዝበላ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን19/12/18 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት ፍርዲ ጎዳይፍን ሰምበልን

ኣቶ ሰለሙን ተወልደመድህን ዓይላይ፡ ኣደና ብሜ ተስፋይ ዘርእዝጊን ኣቦና ኮነሬል ተወልደመድህን ዓይላይ ውዓልን ስለዝሞቱ፡ ኣነ ምስ 11 ኣሕዋተይ ወረስቲ ምዃንና ይረጋገጸልና ስለዝበሉ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን28/12/18 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ወ/ሮ ፍትሓዊት ተኸስተ ሃብቶም፡ ወላድየይ ተኸስተ ሃብቶም ምሕጹን ስለዝሞተ፡ ኣደይ ወ/ሮ ሮማ ተስፋጋብር ሃብተማርያም ናይ መጻምዲ መሰላ ይተሓለወላ፡ ኣነ ምስ 5 ህልዋት 1 መዋቲት ምስ 2 ተተካእቲ ደቃን ወረስቲ ምዃንና ይረጋገጸልና ስለዝበላ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን28/12/18 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ወ/ሮ ለተኺዳን ኣብርሃ ተስፋማርያም፡ በዓል-ቤተይ ወልደስላሴ ሃብተ ደስታ ስለዝሞተ፡ ንዓይ ናይ መጻምዲ መሰለይ ይተሓለወለይ፡ 5 ደቅና ድማ ወረስቲ ምዃኖም ይረጋገጸሎም ስለዝበላ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን28/12/18 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኣቶ ኣማኑኤል ተስፋጋብር ደሞዝ፡ ኣደና ርግበ ገብረታትዮስ ገብረሚካኤል ስለዝሞተት፡ ኣነ ምስ 5 ኣሕዋተይ ወረስቲ ምዃንና ይረጋገጸልና ስለዝበሉ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን28/12/18 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ወ/ሮ በላይነሽ ኣስፋሃ ገብረእየሱስ፡ በዓል-ቤተይ የማነ ወልደስላሴ ገብረሂወት ስለዝሞተ፡ ንዓይ ናይ መጻምዲ መሰለይ ይተሓለወይ፡ 6 ደቅና ድማ ወረስቲ ምዃኖም ይረጋገጸሎም ስለዝበላ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን28/12/18 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኣቶ ተወልደ ካሕሳይ ተስፋመንቀርዮስ፡ ጓለይ ኣዜብ ተወልደ ካሕሳይ ስለዝተሰውአት፡ ኣነ ምስ ወ/ሮ እመቤት ገብረሚካኤልን ወረስቲ ምዃንና ይረጋገጸልና ስለዝበሉ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን28/12/18 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

መርሃዊት ሓጎስ ጉዕሽን ሄለን ሕጎስ ጉዕሽን፡ ኣቦና ሓጎስ ጉዕሽ ኣጽብሃ ስለዝሞተ፡ ኣነ ምስ 2 ኣሕዋተይ ወረስቲ ምዃንና ይረጋገጸልና ስለዝበላ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን28/12/18 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት ፍርዲ ጸሎት

ኣቶ ሚልዮን ገብረኪዳን፡ ኣደይ እዝግሃርያ ተሻለ ዓንደሚካኤል ስለሞተት፡ ኣነ ምስ 1 ሓወይ ወረስቲ ምዃንና ይረጋገጸልና ስለዝበሉ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን25/12/18 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ወ/ሮ ኣኽበረት ገብረዝጊ ማና፡ በዓል-ቤተይ ተኽለሰንበት ተስፋልደት ተስፋማርያም ስለዝተሰውአ፡ ንዓይ ናይ መጻምዲ መሰለይ ይተሓለወይ፡ 3 ደቁ ድማ ወረስቲ ምዃኖም ይረጋገጸሎም ስለዝበላ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን25/12/18 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት ፍርዲ ጻዕዳክርስትያን

ኣቶ ሃብተስላሴ ኣብርሃም ኣውዓሎም፡ በዓል-ቤተይ ሰለሙን ወልዳይ በየነ ስለዝሞተ፡ ናይ መጻምዲ መሰለይ ይተሓለወይ ስለዝበላ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን28/12/18 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት ፍርዲ ወኪ.ድባ

ኣቶ ክፍላይ ገብረስላሴ ገብረድንግል፡ ኣቦና ኣቶ ገብረስላሴ ገብረድንግል ወልዳይ ከምኡውን ኣደና ርግበ ሰለሙን ጽገን ስለዝሞቱ፡ ኣነ ምስ 4 ኣሕዋተይ ወረስቲ ምዃንና ይረጋገጸልና ስለዝበሉ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን30/12/18 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት ፍርዲ ተራእምኒ

ኣቶ ሰዓር ባህታ፡ ወለድና ኣቶ ባህታ ሃብተን ወ/ሮ ቅድስቲ ፍረ ኪዳነን ስለዝሞቱ፡ ኣነ ምስ 7 ኣሕዋተይ ወረስቲ ምዃንና ይረጋገጸልና ስለዝበሉ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን21/12/18 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ዞባ ደቡብ መንደፈራ

ወ/ሮ ነጃት ኣድም ዓጣ ምባል ተሪፋ፡ ፋጥማ ኣድም ዓጣ ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለዝበላ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን27/12/18 ኣብ ቤ/ፍ 4ይ መጋባእያ ይቕረብ።

ድባርዋ

ምጽላል የውሃንስ ገብረዝግኣብሄር ምባል ተሪፋ፡ ሚልዮን የውሃንስ ገብረዝግኣብሄር ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን21/12/18 ኣብ ቤ/ፍ 3ይ መጋባእያ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት ፍርዲ ከተማ ደቀምሓረ

ወ/ሮ ሂወት መልኣከ ተኽለሚኪኤል፡ በዓል-ቤተይ የውሃንስ ገብሩ ወልዱ ስለዝተሰውአ፡ ንዓይ ናይ መጻምዲ መሰለይ ይተሓለወይ፡ 3 ደቁ ድማ ኣብ ዝንቀሳቐስ ይኹን ዘይንቀሳቐስ ንብረቱ፡ ወረስቲ ምዃኖም ይረጋገጸሎም ስለዝበላ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን13/12/18 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት ፍርዲ ከተማ ድባርዋ

ወ/ሮ መርሃዊት ጸጋይ ምስ በዓል-ቤተይ ምስግና ካሕሱ ኪዳነ ኣብ 2005 ተመርዒና ካብ ክልተና ኣብራኽ 1 ቆልዓ ወሊድና። እንተኾነ ን5 ዓመተ ደሃይ ስለዘይብሉ፡ ተጸዊዑ ጉዳየይ ናብ ዘመድ ሽማግለ ይመረሓለይ ስለዝበላ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን30/12/18 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት ፍርዲ ጾሮና

ወ/ሮ ኣድሓነት ኣስፍሃ፡ ወደይ ተኽሎም ጠዓመ ሓጎስ ስለዝተሰውአ፡ ኣብኡ ውን መዋቲ ስለዝኾነ፡ ኣነ ጥራይ ኣብ ዝንቀሳቐስ ይኹን ዘይንቀሳቐስ ንብረት፡ ወራሲት ምዃነይ ይረጋገጸለይ ስለዝበላ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን25/12/18 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት ፍርዲ ሓውሲ ከተማ ማይዓይኒ

ወ/ሮ ለመለም ደበሳይ ገዘሀይ፡ በዓል-ቤተይ መሓረና ተስፋ መብራህቶም ስለዝሞተ፡ ንዓይ ናይ ምጻምዲ መሰለይ ይተሓለወለይ፡ 7 ደቁ ድማ ወረስቲ ምዃኖም ይረጋገጸሎም ስለዝበላ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን21/12/18 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ዞባ ሰሜናዊ ቀይሕ ባሕሪ ጊንዳዕ

ፌሸን ገብረሃንስ ተስፋማርያም፡ ስም ትሕቲ ዕድመ ጓለይ ሊድያ ጆርጅ ሰዮም ምባል ተሪፋ፡ ሊድያ ጆርጅ ሰዮም ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን19/1218 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኣሕመድ ሳልሕ መሓመድ ምባል ተሪፋ፡ ኣሕመድ መሓመድሳልሕ መሓመድዓሊ ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለዝበለ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን20/12/18 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት ፍርዲ ዓሰቡይ

ትርሓስ ኣለም ሓጎስ፡ ኣቶ ሜሮን ኣስመላሽ ተጸዊዑ ይቕረበለይ ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን24/12/18 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት ፍርዲ ኣቑርደት

ወ/ሮ ኣልጋነሽ ባይሩ ሰለሙን፡ በዓል-ቤተይ ገርጊሽ ተኽልኣብ ወ/ሚካኤል ስለዝሞተ፡ ኣነ ምስ 3 ደቅና ወረስቲ ምዃንና ይረጋገጸልና ስለዝበላ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን19/12/18 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት ፍርዲ ተሰነይ ዞባ መስከረም

ወ/ሮ ሓዳስ ባህልቢ ዓንዳይ፡ ወድና የውሃንስ ግርማይ ገንደር ስለዝተሰውአ፡ ሓዳር ይኹን ውላድ ስለዘይብሉ፡ ኣነ ምስ ኣቶ ግርማይ ገንደር መሰመር ጥራይ ወረስቲ ምዃንና ይረጋገጸልና ስለዝበላ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን19/12/18 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ዞባ ኣፍዓበት

ዑመር መሓመድ ሑመድ ምባል ተሪፋ፡ ሑመድ ዑመር መሓመድ ሑመድ ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለዝበለ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን16/12/18 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ምልክታ

ኣቡከባሽ ሓ.ዝ.ብ.ማ በዞም ዝሰዕቡ ኣባላት ተመስሪቱ ከምዘሎ ንህዝቢ የፍልጥ።

ኣስማት ኣባላት	ኣድራሻ	ብርኪ
1. ኣቶ ዑስማን መሓመድ ሑመድ	ወቒሮ	500
2. ኣቶ ጣህር ዓበ ሑመድ	ተሰነይ	300
3.ኣቶ ኣሕመድ ሓምድ መሓመድ	ወቒሮ	200
	ድምር	1,000

- ቀንዲ ቤ/ጽሕፍገት ኣብ ከተማ ወቒሮ እዩ።
ጨናፍር ድማ ኣብ ኤርትራን ወጻእን ክምስረት ይከኣል።
- ርእሰ-ማል ማሕበር ናቕፋ 1,000,000 እዩ። ኣብ 1,000 ብርክታት ዝትመቕለ ብጥረ-ገንዘብ ዝተኸፍለን ዝተመዝገበን ርእሰ-ማል ኣለዎ።
- ዓላማ ናይ'ዚ ማሕበር ምክያድ ንጥፈታት፦
  ፨ ምፍራይ ጨው።
  ፨ መሸጣ ፍርያት ጨው ብጅምላን ንጽልን እዩ።
- ኣካያዲ ስራሕ ኣቶ ዑስማን መሓመድ ሑመድ።
- እዚ ማሕበር ንዘይተወሰነ ግዜ ተመስሪቱ ኣሎ።

ኣቡከባሽ ሓ.ዝ.ብ.ማ

ምልክታ

ሞባጽዮን ገብረ ቢሰውር +5 ዝተብሃልኩ፡ ኣብ ዞባ ማእከል ምም/ን/ዞባ ማእከል ከተማ (ዞባ 1 ምም 02 ጎደና ኣቡነ ኪዳነማርያም ነበር) ቁ.ገዛ 18 ቁ.ሎታ 5 ቁ.ፓርቸላ '71-72' ዓይነት ገዛ ተራ ኣብ ኮምሽን ኣባይቲ ብቁ.ምስክር ወረቐት 105544 መወከሲ ቁ.125480 ብስም ወላዲና ነፍ ገብረ ቢሰውር ወንዴ ዝተመዝገበ ዘይንቀሳቐስ ንብረት ገዛ፡ ናብ ስም ወረስቱ ዝኾንና ደቁ ከነመሓላልፎ ስለደለና፡ ዝቃወም እንተሎ፡ ኣብ ውሽጢ ሓደ ወርሒ ሕጊ ብዝእዝዞ መሰረት፡ ካብ ዝምልከቶ ቤት ፍርዲ ናይ መኣገዲ ትእዛዝ ናብ ቤት ጽሕፈት ካዳስተርን ፓብሊክ ኖታዮን የቕርብ።

ሞባጽዮን ገብረ ቢሰውር

ምልክታ ጨረታ

ትካል ሰምበል ኢንተርፕራይዝ ብርካዊ ማሕበር፡ (ኣጓዱ ሰምበል) ነዞም ኣብ ታሕቲ ተዘርዚሮም ዘለው ብዕጽው ጨረታ ኣወዳዲሩ ክሸይጥ ይደሊ።

1. ዝተፈላለየ መጠን ዓይነት ዘለዎ ሓጻውን።
2. ዝተፈላለየ መጠንን ዓይነትን ዘለዎ ዕንጨይትን ጣዋሉን።

ካብ ዕለት 03/12/2018 ጀሚሩ፡ ንተኸታታሊ 5 (ሓሙሽተ) መዓልታት ኣብ ስራሕ ሰዓታት ካብ ሰዓት 8፡00 ቅ.ቀ ክሳብ 12፡00 ድ.ቀ ዘሎ ግዜ ኣብ ትካል ኣጓዱ ሰምበል ክረአ ይከኣል። ተጫረትቲ ካብ እዚ ዝተጠቕሰ ዕለት ጀሚሮም ክሳብ ዕለት 10/12/2018 ሰዓት 12፡00 ድ.ቀ ብዘተዓሸገ ሰታሪት ኣብ ትካልና ኣብ ዝርከብ ሳንዱቕ ጨረታ ከእትው ይኽእሉ።

ጨረታ ዕለት 10/12/2018 ሰዓት 4፡00 ድ/ቀ ተጫረትቲ ኣብ ዘለውሉ ይኽፈት። ተዓዋቲ በቲ ዝተዓወትሉ መሰረት ክፍሊት ፈጺሙ ኣብ ውሽጢ ክልተ መዓልቲ ንብረቱ ከልዕል ይግደድ። ምስ ዘየልዕል ግን ንመዓልቲ ክልተ ሽሕ ናቕፋ ክኸፍል ምዃኑ ኣጥቢቕና ንሕብር።
ትካልና ነዚ ጨረታ ብኸፊል ወይ ብምሉኡ ናይ ምስራዝ መሰሉ ዝተሓለወ እዩ።

ትካል ሰምበል ኢንተርፕራይዝ ብርካዊ ማሕበር (ኣጓዱ ሰምበል)

ምልክታ ንደለይቲ ስራሕ

ትካልና ገመል ህዝባዊ መጓዓዝያ ብርኪ. ማሕበር ክፍቲ ቦታ ዝ ሓወዳዲርና ክንቆጽር ስለዝደለና ከምዚ ዝስዕብ፦

1. ዓይነት ስራሕ .... ሕሳብ ኪኢላ (Accountant)
2. ደረጃ ትምህርቲ .... ብዲግሪ ዝተመረቐ/ት (12+4) ወይ ብዲፕሎማ ዝተመረቐ/ት (12+2)
3. ተመኩሮ ናይ ስራሕ.............................. ብዲግሪ ዝተመረቐት ካብ 4 ዓመት ንላዕሊ. ብዲፕሎማ ዝተመረቐ/ት ካብ 8 ዓመት ንላዕሊ.
4. ክእለት .... ምሉእ ክእለት ኮምፒተር ተወሳኺ. ፒች-ትሪ
5. ደሞዝ .... ብስምምዕ
6. ዕድመ .... ትሕቲ 55 ዓመት
7. ቦታ ስራሕ .... ኣስመራ ንኡስ ዞባ ፓራዲዞ ራዳር
8. ቁ.ቴሌፎን 08373002

ሓበሬታ፦ ኣመልከቲ ካብ ሃገራዊ ኣገልግሎት ነጻ ዝኾኑ/ት ወይ ዘይምልከቶ/ታ፣ ናይ ትምህርቲ መረጋገጺ፣ ናይ ስራሕ ተመኩሮ ኦርጂናል ፎቶ ኮፒን ብጽሕፍ ደብዳቤ ኣተሓሒዝኩም ንቤት ጽሕፈት ትካልና ኣብ ውሽጢ 7 መዓልቲ ናይ ስራሕ መዓልታት ክተቕርቡ ትኽእሉ።

ምልክታ

ሞባጽዮን ገብረ ቢሰውር +5 ዝተብሃልኩ፣ ኣብ ዞባ ማእከል ምም/ን/ዞባ ጸጸራት (ጎደና ለገሰ በየነ ነበር) ቁ.ገዛ 8 ቁ.ሎታ 15 ቁ.ፓርቸላ A ዓይነት ገዛ ተራ ኣብ ኮምሽን ባይቲ ብቁ.ምስክር ወረቐት 105545 መወከሲ ቁ.125489 ብስም ወላዲና ነፍ/ ገብረ ቢሰውር ወንዴ ዝተመዝገበ ዘይንቀሳቐስ ንብረት ገዛ፣ ናብ ስም ወረስቱ ዝኾንና ደቂ ክነመሓላልፎ ስለዝደለና፣ ዝቃወም እንተሎ፣ ኣብ ውሽጢ ሓደ ወርሒ ሕጊ ብዝእዝዞ መሰረት ካብ ዝምልከቶ ቤት ፍርዲ ናይ መአገዲ ትእዛዝ ናብ ቤት ጽሕፈት ካዳስተርን ፓብሊክ ኖታዮን የቕርብ።

ሞባጽዮን ገብረ ቢሰውር

ሞባጽዮን ገብረ ቢሰውር +5 ዝተብሃልኩ፣ ኣብ ዞባ ማእከል ምም/ን/ዞባ ጸጸራት (ዞባ 5 ምም 05 ነበር) ጎደና መንሱራ ቁ.ገዛ17 ቁ.ሎታ 8 ቁ.ፓርቸላ B ዓይነት ገዛ ቪላ ኣብ ኮምሽን ባይቲ ብቁ.ምስክር ወረቐት 105509 መወከሲ ቁ.125477 ብስም ወላዲና ነፍ/ ጽርሃ ገብረዝጊ ዝተመዝገበ ዘይንቀሳቐስ ንብረት ገዛ፣ ናብ ስም ወረስታ ዝኾንና ደቃ ክነመሓላልፎ ስለዝደለና፣ ዝቃወም እንተሎ፣ ኣብ ውሽጢ ሓደ ወርሒ ሕጊ ብዝእዝዞ መሰረት ካብ ዝምልከቶ ቤት ፍርዲ ናይ መአገዲ ትእዛዝ ናብ ቤት ጽሕፈት ካዳስተርን ፓብሊክ ኖታዮን የቕርብ።

ሞባጽዮን ገብረ ቢሰውር

ሞባጽዮን ገብረ ቢሰውር +5 ዝተብሃልኩ፣ ኣብ ዞባ ማእከል ምም/ን/ዞባ ማእከል ከተማ (ዞባ 1 ምም/ 02 ጎደና ጎንደር ነበር) ቁ.ገዛ 8 ቁ.ሎታ 5 ቁ.ፓርቸላ E ዓይነት ገዛ ተራ ኣብ ኮምሽን ባይቲ ብቁ.ምስክር ወረቐት 108002 መወከሲ ቁ.125485 ብስም ወላዲና ነፍ/ ገብረ ቢሰውር ወንዴ ዝተመዝገበ ዘይንቀሳቐስ ንብረት ገዛ፣ ናብ ስም ወረስቱ ዝኾንና ደቂ ክነመሓላልፎ ስለዝደለና፣ ዝቃወም እንተሎ፣ ኣብ ውሽጢ ሓደ ወርሒ ሕጊ ብዝእዝዞ መሰረት ካብ ዝምልከቶ ቤት ፍርዲ ናይ መአገዲ ትእዛዝ ናብ ቤት ጽሕፈት ካዳስተርን ፓብሊክ ኖታዮን ይቕረብ።

ሞባጽዮን ገብረ ቢሰውር

ብስም ነ/ሄር ዓሊ ኢብራሂም ዓብደላ ዝተመዝገበ፣ ኣብ ንኡስ ዞባ ዕዳጋሓሙስ ዚፕ 1A113 ፕሎት 9 ፓርሰል G ዝርከብ ስፍሓት 200m^2 ዝኾነ፣ ኣብ ካዳስተር ብመለለዪ ቁጽሪ ንብረት 1፡014539 ዝተመዝገበ ቁጽሪ ምስክር ወረቐት 100641 ዝኾነ ገዛ፣ ናብ ስመይ ከመሓላልፎ ስለ ዝደለኹ፣ ዝቃወም እንተሎ፣ እዚ ምልክታ ኣብ ጋዜጣ ካብ ዝወጸሉ ዕለት ሕጊ ብዝእዝዞ ኣብ መሸጢ 30 መዓልታት ካብ ዝምልከቶ ቤት ፍርዲ መአገዲ ሒዙ፣ ኣብ ቤት ጽሕፈት ፓብሊክ ኖታዮን ካዳስተርን ይቕረብ። እንተዘየለ ዝቃወም ከም ዘየለ ተቐጺሩ ናብ ስመይ ከመሓላልፎ ምዃነይ የፍልጥ።

ሳዕድያ ኢብራሂም ዓብደላ
ብወኪል ኣማን ሰዒድ

ብስም ለተስላሴ ሓ.ዝ.ብ.ማ ዝተመዝገበ፣ ብቁ.ፍ.ዋኒን ASL00040654 ዝኾነ ኣብ ዞባ ማእከል ን/ዞባ ኣባሻውል ጎደና 119-2 ቁ.ገዛ 53 ዝርከብ ናይ ሆቴል ትካለይ፣ ንኣቶ ስምኦን ወልዳይ ሓድጉ ካብ ዕለት 01/01/2018 ክሳብ ዕለት 31/12/2019 ኣካርየዮ ስለዘለኹ፣ ዝቃወም ምስ ዝህሉ፣ እዚ ምልክታ እዚ ካብ ዝወጸሉ ዕለት ኣብ ውሽጢ ሰላሳ መዓልቲ ስልጣን ንዘሎዎ ቤት ፍርዲ ተቓውሞኡ የቕርብ። እንተዘይኮይኑ ዝቃወም ኣካል ከምዘየለ ተቐጺሩ እቲ ናይ ክራይ ውዕል ሕጋዊ ምዝገባ ከምዝፍጸመሉ ኣፍልጥ።

ለተስላሴ ሓ.ዝ.ብ.ማ
ኣካያዲ ስራሕ ኣለምጸሃይ ተኽለ ኣብርሃ

ኣቶ ዓወት ክፍላይ ተሳፍይ ዝተፈቕደሎም ናይ ቤት ትምህርቲ ምምራሕ መኪና ንግዳዊ ትካሎም፣ "በሪ ቤት ትምህርቲ ምምራሕ መኪና" (BERI DRIVING SCHOOL) ተባሂሉ ክሰየመሎም ስለዝሓተቱ፣ እዚ ናይ ንግዲ ስም ቅድሚ ምምዝጋብና ዝቃወም ኣካል እንተሎ፣ ኣብ ውሽጢ ሓደ ወርሒ ካብ ሕጋዊ ቤት ፍርዲ መአገዲ የቕርብ። እንተዘይኮይኑ ዝቃወም ኣካል ከምዘየለ ተቆጺሩ እዚ ናይ ንግዲ ስም ከምንምዝግቦ ነፍልጥ።

ክፍሊ ውሽጣዊ ንግዲ

ሓራጅ

ኣብ መንጎ ብፍ/በ/መሰል ኣቶ ዘርኦም ተስፉሃንስ ካሓሰን ብፍ/በ/ዕዳ ወ/ሮ ሳራ ስብሃትለኣብ ኣድሓኖምን ብዝተፈጥረ ናይ ገንዘብ ክርክር፣ 1ይ ቤት ፍርዲ ዞባ ማእከል ብዘፍረዶ መሰረት፣ ናይ ገዛ መኪና ቶዮታ (ኮሮላ-ኮምፓክት) ኢኣር-1-20590 ብክኢላ 85,000 ናቕፋ (ሰማንያን ሓሙሽተን ሽሕ ናቕፋ) ስለዝተገመተት፣ ንዕለት 28/12/12/2018 ሓራጅ ከካይድ ስለዝኾንና ተወዳደርቲ ኣብቲ ዝግበር ሓራጅ ¼ ናይቲ ዝተዋህበ ግምት ብኣካል ወይ ብሕጋዊ ወኪሉ ብስሙ ዝተመዝገበ ናይ ባንክ ቡክ ወይ ድማ ብስም ፈጻም ፍርዲ ሲ.ፒ.ኦ ብምቕራብ ክወዳደር ይኽእል። ኣብቲ ዝግበር ጨረታ ዝተዓወተ ኣብ ውሽጢ 5 መዓልታት ናይ ዝተዓወተሉ መጠን ገንዘብ ኣብ ሕሳብ ፈጻም ፍርዲ ኣታዊ ይገብር።

ዕለት ሓርጅ፦ 28/12/2018
ሰዓት ሓራጅ፦ 3፡00 - 400 ድ/ቀ
ቦታ ሓራጅ፦ ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ቁ/27

N.B ንዝያዳ ሓበሬታ ክወስድ ዝደሊ ኣብ ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ቁ/64 ኣብ ናይ ስራሕ ሰዓታት መጺኡ ክውከስ ይኽእል። መኪና ክርኢ ዝደሊ ኣብ ጋራጅ ሮያል ከይዱ ክርኢ ይኽእል።

ቤ/ጽ ዋ/ፈ/ፍርዲ

BOART LONGYEAR

Sale of Used NQ and HQ Rods

BoartLongyearEritrea Ltd. hereby invites interested bidders for viewing of used around 1500 NQ and HQ Rods with a length of 3 (three) meters for sale at BishaBoartLongyear Premises.

Sample can be viewed at BoartLongyear Premises:-

Alfa Romeo

DEB MBR 01 St.171 – 5 No.4

P.O.Box Asmara, Eritrea

Asmara,Eritrea

Open day for viewing: Wednesday 5thDecember, 2018

Time: 08:00 AM to 06:00 PM Local time

The winner of the Bid will be responsible for loading and transportation of the Rods from Bisha Mining Project site.

Bids mustbe deposited in the Bid Offer Box at the Reception area, Alfa Romeo, Deb Mbr 01, St. 171-5 No. 4 Asmara, Eritrea, on or before Monday10thDecember, 2018 @ 10:30 AM local time.

For Further Information Contact:

The Office of –BoartLongyear Eritrea

Tel: +291 1 121950

VACANCY ANNOUNCEMENT

Rainbow Educational Enterprises Share Company (REESHCO) invites qualified applicants to recruit six Tutor Teachers and one Music Teacher who fulfil the following requirements:

Education: BSC/BA Degree / Diploma

Work Experience: More than two years of relevant teaching experience
Salary: As per REESHCOs scale

Other Requirements: - Fluent both in written and spoken English
- Must have fulfilled his/her national service obligation and provide evidence of release or exemption letter from Ministry of Defense.

Only short listed applicants will be notified.

Interested candidates who meet the above requirements are invited to submit their application letters with current C.V. and non-returnable copies of relevant supportive documents within 10 days from the date of this announcement to Rainbow School, Personnel Office near Asmara Swimming Pool.
Tel. No. 110368 / 112804.

ታደሰ ተኽለ

ቬትናም፡ ናይ ልምዓት ተመኩሮ ከተካፍል ትደሊ

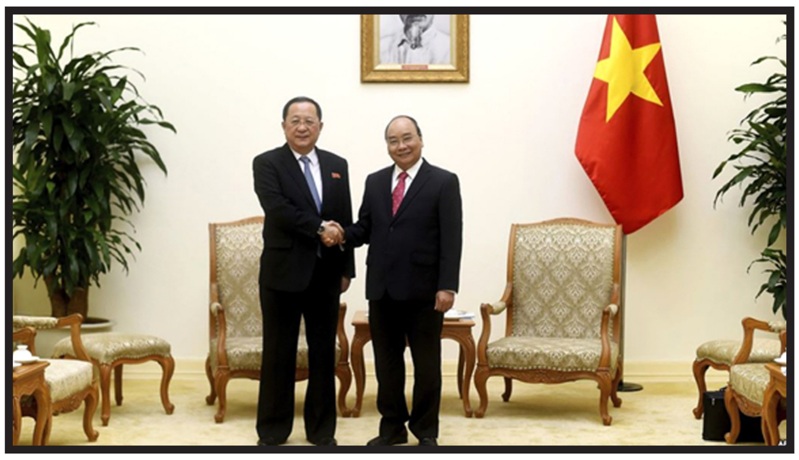

ቬትናም ንግሕበራውን ቁጠባውን ምዕባለታት ኣብ ዝምልከት ጉዳያት፡ ንሰሜን ኮርያ ተመክሮ ከተካፍላ ድልውቲ ምዃና ኣፍሊጣ።

ምክትል ቀዳማይ ሚኒስተር ቬትናም ፋም ቢን ሚን፡ ሃገሩ ንሰሜን ኮርያ ከም ኣብነት ክትከና ከም እትኽእል ዝገለጹ፡ ሚኒስተር ጉዳያት ወጻኢ ሰሜን ኮርያ ሪ የንግ ኣብዚ ቐንያት እዚ ኣብታ ሃገር ምብጻሕ ኣብ ዝገበረሉ ዘሎ ግዜ እዩ።

ሰሜን ኮርያ ካብ ቬትናም ተመክሮ ብምውሳድ፡ ፖለቲካዊ ለውጢ ከይገበረት ቁጠባዊ ፖሊሲታት ብምምሕያሽ ጥራይ፡ ከም ቬትናም ኣብ ሓጺር ግዜ ክትምዕበል ከም እትኽእል ጸብጻባት የረድኡ።

ቬትናም ብሓዲ ሰልፊ እናተመርሐት ቅልጡፍ ቁጠባዊ ዕቤት ከተምዝግብ ዝኸኣለትሉ ኣገባብት፡ ንሰሜን ኮርያ ጠቓሚ ኣብነት ክኸውን ከምዝኽእል ምንጭታት የረድኡ።

ዕቤት ጃምላ ዘቤታዊ ምህርቲ ቬትናም ኣብ ሃገራት ኤስያ እቲ ዝቐልጠፈ ከም ዝኾነ፡ ለም ዘበን ብ7.1 ሚእታዊት ዓብዩ ከም ዘሎ ጸብጻብ ባንክ ልምዓት ኤስያ የረድእ።

ቬትናም ካብ ሰማንያታት ኣትሒዛ ናብ ሰደድ ዝጠመተ መደባት ዘለዎም ኣውፈርቲ ከተተባብዕ ከምዝጀመረት ይፍለጥ። ትሑት ዋጋ ጉልበት ዝደልዩ ኣውፈርቲ ኣብ መጀመርታ ዓመታት ብዝበዝሒ ዝተኸሉወን ኩባንያታት እናዓበያ ብምኻደን ኣብዚ ግዜ እዚ ተደላይነት ዘለዎ ናይ ኤሌክትሮኒክ ኣቕሓ ብዝበዝሒ ይፈሪ ከምዘሎ ጸብጻባት ይጠቕሱ።

ቬትናም ንባዕላ ካብ ቻይና ዘወሰደቶ ተመኩሮ ከይጠቐማ ከም ዘይተርፍ ጸብጻባት ይሕብሩ።

ቬትናም፡ ሻራ ዘይብሉ ናይ ወጻኢ ፖሊሲ ብምኽታል፡ ምስ ሃገራት ምዕራብን ቻይናን ድልዱል ናይ ንግድ ርክባት ኣለዋ። ምስ ኤውሮጳዊ ሕብረት እውን ኣብ ውዕል ናጻ ንግዲ ክትኣቱ ትጸቢ ከምዘለዋ ይፍለጥ።

ሰሜን ኮርያ፡ ኣብ ትሕቲ ንኣሽታት 12 ዓመታት ዝቐጸለን ብውድብ ሕቡራት ሃገራት ዝተበየነን ቁጠባዊ እገዳ ትርከብ። ምስ ደቡብ ኮርያ ፍሽስ ዝበለ ርክባት እንድሕር ጀሚራ፡ ናብ ሃገራት ደቡብ ኤስያ ዝጠመተ ንግዳዊ ዝምድናታት ክትምስርት ድሌት ከምዘለዋ ምንጭታት ይእምቱ።

ቀጠር ካብ `ማሕበር ለኣኽቲ ነዳዲ` ወጺኣ

ቀጠር፡ ካብ ውድብ ሃገራት ለኣኽቲ ነዳዲ (ኦፔክ) ኣብ ዝመጽእ ወርሒ ከም እትወጽእ ኣፍሊጣ፡፡ እታ ሃገር ካብ ማሕበር ኦፔክ ክትወጽእ ዝወሰነትሉ ምኽንያት፡ ኣብ ምህርትን ሰደድን ፈሳሲ ጋዝ ትኹረት ንምግባር ከምዝኾነ ሚኒስትሪ ጸዓት እታ ሃገር ንግዝኣናት ዜና ሓቢሩ።

ብምህርቲ ፈሳሲ ጋዝ ካብ ዓለም ቀዳማይ ደረጃ ሒዛ ከምዝላ እትፍለጥ ቀጠር፡ ኣብዚ ግዜ እዚ ዓመታዊ 77 ሚልዮን ቶን ፈሳሲ ጋዝ ናብ ሃገራት ዓለም ሰደድ ከም እትገብር ይፍለጥ። ቀጠር ናብ ዕዳጋታት ዓለም እትልእኮ መጠን ጋዙ ዓመታዊ ናብ 110 ሚልዮን ቶን ክብ ክተብሎ መደብ ከምዘለዋ ተፈሊጡ ኣሎ።

እታ ሃገር ብዘይካዚ፡ ነቲ መዓልታዊ ናብ ዕዳጋ እተቕርቦ ዘላ 4.8 ሚልዮን በርሚል ነዳዲ እውን ናብ 6.5 ሚልዮን በርሚል ክብ ከተብሎ መደብ ከምዘለዋ ንሚኒስትሪ ጸዓት እታ ሃገር ብምጥቃስ ጸብጻባት ዜና ሓቢሮም።

ቀጠር ን57 ዓመታት ኣባል ኦፔክ ኮይና ከም ዝጸንሐት ዝፍለጥ ኮይኑ፡ ንጸቢሕ ሓሙሽን ዓርብን ኣብ ዝግበር ኣኼባ ናይ'ቲ ውድብ ከምእትሳተፍ ተፈሊጡ ኣሎ።

ኦፔክ፡ ንምውጻእ ቀጠር ካብ ኣባልነቱ ኣመልኪቱ ክሳብ ሕጂ ዝሃቦ መግለጺ የለን። ኦፔክ፡ ንመጠን ቀረብ ብዝሒ ነዳዲ ኣመልኪቱ ንፍሲ ወከፍ ሃገር ዝሰለዖ ናይ ዓቕን ስምምዑ ድሕሪ ቁሩብ ኣዋርሕ ከም ዘብቅዕ ክፍለጥ ተኻኢሉ ኣሎ።

እስራኤል፡ ትሕተ-ባይታዊ መትረባት ሊባኖስ ትከታተል

ሰራዊት እስራኤል፡ ካብ ሊባኖስ ናብ ውሽጢ መሬት እስራኤል ዝተኻዕቱ ናይ ትሕቲ ምድሪ መትረባት ካብ ኣገልግሎት ወጻኢ ንምግባር፡ ካብ ትማሊ ረቡዕ ኣትሒዙ ወተሃደራዊ ስርሒታት ከም ዝጀመረ ተሓቢሩ።

ሕዝቡላህ ብዝተባህለ ኣብ ሊባኖስ ዝርከብ ገዚፍ ዕጡቕ ሓይሊ ተኻዒቱ ንመጻኢ ግዜ ኣንጻር እስራኤል ኣብ ዝግበር መጥቃዕቲ ከገልግል ተዓልዩ ዝጸንሐ መትረባት፡ ናብ ሰሜናዊ ክፋል እስራኤል ዝበጽሕ ምዃኑ ጸብጻባት ይሕብሩ።

ሕዝቡላህ ካብ ሊባኖስ ናብ እስራኤል ገጹ ዘቕንዐ ወተሃደራዊ መደባት ከምዘለዎ ዝሕብሩ ሰብ መዚ እስራኤል፡ ንንጥፈታት ሕዝቡላህ ምስ ወተሃደራዊ ህልውና ኢራን የተኣሳስሩዎ። እስራኤል ነቲ ካብ ሊባኖስ ዝብገስ ናይ ትሕቲ ምድሪ መትረባት፡ ካብ ቅድሚ ክልተ ዓመት ኣትሒዛ ክትከታተሎ ከም ዝጸንሐት ጸብጻባት ይሕብሩ።

ሕዝቡላህ ናብ እስራኤል ዘቕንዐ ናይ መጥቃዕቲ መደባት ኣዳልዩ ከም ዘሎ ዝሓበረ ሓደ ወተሃደራዊ በዓል መዚ'ታ ሃገር፡ ሕዝቡላህ እቲ ዓውደ ውግእ ኣብ ውሽጢ መሬት እስራኤል ምእንቲ ክኸውኑ ብዝንደቦ መጥቃዕቲ ንምፍናው መታን ከኽእሎን ኢሉ ነቲ ናይ ትሕቲ ምድሪ መትረባት ይኹዕቶ ምህላዉ ኣረዲኡ።

ኣብ መንጎ ሕዝቡላህን እስራኤልን ሓያል ግጭት ካብ ዝተካየደ ልዕሊ 12 ዓመት ሓሊፉ ኣሎ። ኣብዚ እዋን እቲ ሊባኖሳዊ ዕጡቕ ሓይሊ ከበድቲ ኣጽዋራት ይዓጥቕን ሓይሉ የደልድልን ምህላዉ ይፍለጥ።

ሕዝቡላህ ኣብ ኩሉ ክፋል እስራኤል ክወቕዕ ዝኽእል ኣስታት 150 ሽሕ ሮኬታት ከምዘለዎ ይግመት።

ጀርመን፡ ብዩክረይን ንዝቐረበ ጠለብ ትነጽግ

ጀርመን፡ ምስ ሩስያ ዘለዋ ሻምብቆ ነዳዲ ኖርድ ናይ ምዝርጋሕ መደባት ከተቋርጽ ብዩክረይን ክቐርበላ ዝቐየ ጻውዒት ከም ዝነጸገት ተፈሊጡ። ኣብዚ ቐንያት እዚ ኣብ መንጎ ሓይሊ ባሕሪ ዩክረይንን ሩስያን ኣብ ዝተፈጥረ ምስሕሓብ፡ ሩስያ ሰለስተ መራኽብን ባሕረኛታት ዩክረይንን ከም ዝማረኸት ይፍለጥ።

ሩስያ ኮይ ብሓያሎ ሃገራት ዝቐረበላ ጻውዒት ከይተቐበለቶ፡ ኮይም ብዘይ ሕጋዊ መንገዲ ጥሒሶም ናብ ግዝኣታ ዝኣተዉ ኣባላት ሓይሊ ባሕሪ ዩክረይን ኣሲራ ከም ዘላ ይፍለጥ።

እቲ ካብ ሩስያ ተበጊሱ ናብ ጀርመን ክበጽሕ ትጸቢ ዝግበረሉ 'ኖርድ ስትሪም 2' ዝተባህለ መደብ ምዝርጋሕ ሻምብቆ ጋዝ፡ ንጀርመን ውሕስነት ቀረብ ጋዝ ክህባ ከም ዝኽእል ይእመን። ጀርመን፡ እቲ 11 ቢልዮን ዶላር ወጻኢ ዝገበረሉ ብባሕሪ ባልቲክ ኣቢሉ ዝሓልፍ ሻምብቆ ጋዝ ክቋረጽ ከም ዘይትደሊ ኣፍሊጣ ኣላ።

ሩሲያ፡ ናብ ሃገራት ኤውሮጳ እትልእኮ ጋዝ ብዩክረይን ኣቢሉ ክሓልፍ እንክሎ ጸቕጥታት የጋጥሞ ስለ ዝነበረ፡ ብባሕሪ ባልቲክ ዝሓልፍ ማስመራት ብምዝርጋሕ ብኡ ኣቢላ ትልእኮ ከምዝላ ጸብጻባት ይሕብሩ። ኣቐድም ኣቢሉ 'ኖርድ ስትሪም 1' ዝተባህለ ማስመር ሻምብቆ ተዘርጊሑ ምጽንሑ ይፍለጥ።

ፈረንሳ - ቈልዑ ብማህረምቲ ከይቅጽዑ ዝኽልክል እማመ . . .

ወለዲ ንቈልዑ ብማህረምቲ ክቕጽዑዎ ይግባእ ኣይግባእን ኣብ ዝብል ኣርእስቲ ክካየድ ዝቐየ ክትዕ፡ ታሕተዋይ ባይቶ ፈረንሳ ወለዲ ንደቆም ብማህረምቲ ከይቀጽዑ ዝኽልክል እማመ ከም ዘዳለወ ተሓቢሩ። እቲ እማመ ኣብ ላዕለዋይ ባይቶ ቀሪቡ ተቐባልነት እንተ ደኣ ረኺቡ፡ ከም ሕጊ ክጸድቕ እዩ።

እቲ እማመ፡ ወለዲ ኣብ ልዕሊ ደቆም ዘለዎም ሓላፍነትን ስልጣንን ቅቡል ከምዝኾነ ዘረጋግጽ ክኸውን እንከሎ፡ ብወሰታ ኢደ-እግሪ ዝፍጸም ከቢድ መጥቃዕቲ ከይሕወሶ ድማ ይኽልክል።

ኣብታ ሃገር ክሳብ ሕጂ ዝተኻየደ መጽናዕቲ፡ 85 ሚእታዊት ካብ ስድራቤታት ደቆም ብማህረምቲ ከምዝቐጽዑ የመልክት። እቲ ኣገባብ መቕጻዕቲ ኣብ ኣብያተ-ትምህርቲ ተኸልኪሉ እኳ እንተጸንሐ፡ ኣብ ስድራቤታት ከይፍጸም ዝኽልክል ሕጊ ግን ከይወጸ ምጽንሑ ይፍለጥ።

ከምቲ ዝበዝሑ ሃገራት ኤውሮጳ ዝኽተላኦ ሕጊ፡ ኣብ ፈረንሳ እውን ኣብ ትሕቲ ዕድመ ህጻናት ዝግበር ኩሉ ዓይነት መጥቃዕቲ ክልኩል እዩ። እንተኾነ ግን፡ ወለዲ ብትሑት ኣካላዊ መቕጻዕቲ ደቆም ክእርሙ ፍቑድ ኮይኑ ጸኒሑ ነይሩ።

ኣብ ዝሓለፈ ቅንያት፡ ናይ ትምህርቲ ዕዮ ገዛ ምስራሕ ዝኣበየ ቈልዓ ኣቦኡ ስድራቤቱ ብዘውረዱሉ ማህረምቲ ትንፋሱ ድሕሪ ምሕላፉ፡ ኣብታ ሃገር ኣዛራቢ ጉዳይ ኮይኑ ቀንዩ ነይሩ።

ኮይ ኣብ ታሕተዋይ ባይቶ 55 ደገፍ ብሓደ ተቓውሞ ዝሓለፈ እማመ ላዕለዋይ ባይቶ እንተ ኣጽዲቑዎ፡ ኣብ ህጻናት ብወለዲ መውቃዕቲ ከይፍጸም ብሕጊ ካብ ዝኽልክላ ሃገራት ፈረንሳ መበል 56 ክትከውን እያ።

መማሃራን ንህጻናት ከይዝርሙ ዝኽልክል ሕጊ ግን፡ ዳርጋ ኣብ ዝበዝሓ ሃገራት ዓለም ይተኣታቶ ከምዘሎ ዝፍለጥ ኮይኑ፡ ኣብ ክንዲ ማህረምቲ ክሳብ ማስገጕቲ ዝጸሕ ብኻልእ ናይ ዲሲፕሊን መቕጻዕቲ ይትካእ ከምዘሎ ምንጭታት ይሕብሩ።

ተረኛ ፋርማሲ	ዕለት	ጎደና	ቁ.ስልኪ
ፋርማሲ ኣኽርያ	5/12/2018	ጎደና ሸርኢት - 135፡ ከባቢ ኣኽርያ	08370238

ፋርማሲ ቁ.1 መዓልታውን ለይታውን ኣገልግሎት ትህብ ቁ.ቴሌፎን 127565